

การแปรรูปผ้าขาวม้าเป็นผลิตภัณฑ์ประเภทกระเป๋าเพื่อจำหน่ายเป็นสินค้า OTOP
Making Handbag From Kamar Band for OTOP Merchandise

ผู้ช่วยศาสตราจารย์เสาวลักษณ์ คงคาฉุยฉาย

นางสาวกฤตพร ชูเลี้ยง

นางสาวสุวดี ประดับ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์มานิตย์ แก้ววงษ์ศิริ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากงบประมาณเงินรายจ่าย

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2556

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

การแปรรูปผ้าขาวม้าเป็นผลิตภัณฑ์ประเภทกระเป๋าเพื่อจำหน่ายเป็นสินค้า OTOP
Making Handbag From Kamar Band for OTOP Merchandise

ผู้ช่วยศาสตราจารย์เสาวลักษณ์ คงคาฉุยฉาย

นางสาวกฤตพร ชูเส็ง

นางสาวสุดี ประดับ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์มานิตย์ แก้ววงษ์ศิริ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากงบประมาณเงินรายจ่าย

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2556

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

ชื่อเรื่อง : การแปรรูปผ้าขาวม้าเป็นผลิตภัณฑ์ประเภทกระเป๋าเพื่อจำหน่ายเป็นสินค้า OTOP

ผู้วิจัย : ผู้ช่วยศาสตราจารย์เสาวลักษณ์ คงคาอุยฉาย
นางสาวกฤตพร ชูเส็ง
นางสาว สุวดี ประดับ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์มานิตย์ แก้ววงษ์ศิริ

พ.ศ. : 2556

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการผลิต การจำหน่าย และการใช้ประโยชน์ผ้าขาวม้าในชุมชน พัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ประเภทกระเป๋าจากผ้าขาวม้าเพื่อจำหน่ายเป็นสินค้า OTOP และถ่ายทอดเทคโนโลยีเผยแพร่ความรู้ในการทำผลิตภัณฑ์กระเป๋าจากผ้าขาวม้า สู่ชุมชนและผู้สนใจ ดำเนินการวิจัยโดยศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เพื่อออกแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋าจากผ้าขาวม้า จำนวน 60 แบบ โดยแบ่งออกเป็น 4 กลุ่มกลุ่มละ 15 แบบประกอบด้วย กระเป๋าหิ้ว กระเป๋าถือ กระเป๋าสะพาย และกระเป๋าย่าม จากนั้นคัดเลือกรูปแบบที่เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อใช้เป็นต้นแบบในการฝึกอบรม จำนวน 1 แบบ นำไปถ่ายทอดความรู้ให้กลุ่มชุมชนในตำบลหนองขาว อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 40 คน และสำรวจความพึงพอใจในการฝึกอบรมด้วยแบบสอบถาม เก็บรวบรวมข้อมูล นำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติค่าความถี่ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง ทั้งหมดเป็นเพศหญิง ส่วนใหญ่มีอายุ 51 ปีขึ้นไป การศึกษาอยู่ในระดับมัธยมต้น มีอาชีพเกษตรกร และมีรายได้ต่อเดือน 5,001-10,000 บาท สำหรับความพึงพอใจในการอบรมแบ่งออกเป็น 3 ด้านได้แก่ ด้านการดำเนินงานในการจัดอบรม ด้านวิทยากร และด้านความคิดเห็นในภาพรวม พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดในทุกข้อของทั้ง 3 ด้าน

คำสำคัญ : ผ้าขาวม้า, กระเป๋าถือ, สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์

Title : Making Handbag From Kamar Band for OTOP Merchandise

Researcher : Soawaluck Kongkachuichay

Krittaporn Chooseng

Suwadee Pradub

Manit Kaewwongsiri

Year : 2013

ABSTRACT

This research aims to study the production, selling, and applications of Kamar Band products (Pa-Koa-Ma) manufactured in a community. The Kamar Band was used to make different styles of bags, which will be sold as an OTOP merchandise. The production process was developed and then transferred to the selected community members. Firstly, 60 designs of bags were developed and divided equally into 4 groups including a tote-bag, flirt-bags, messenger-bag, and tuck-bag. Subsequently, one designed bag was chosen for a technology transfer to 40 members from a community at Tumbon Nongkhao, Amphur Tamuang, Kanchanaburi Province. After the transfer process, questionnaires were used to evaluate the satisfactory of the participants. The collected data was analyzed statistically and concluded.

The basic information reveals that all participants are female. Most of them are above 51 year old having lower secondary education. They are farmers having monthly incomes of 5,001-10,000 Baht. After evaluating the satisfaction for three categories: training preparation, trainers, and overall impression, the result shows that the participants have highest satisfaction for all categories.

Keywords : Kamar Band ,Pa-Koa-Ma, Handbag, OTOP

กิตติกรรมประกาศ

โครงการวิจัยเรื่องการแปรรูปผ้าขาวม้าเป็นผลิตภัณฑ์ประเภทกระเป๋าเพื่อจำหน่ายเป็นสินค้า OTOP ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากเงินรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 ของคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร คณะผู้วิจัยขอขอบคุณคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ ที่ให้การสนับสนุนงบประมาณ รวมทั้งให้ความอนุเคราะห์ในการใช้เครื่องมือเครื่องใช้ อุปกรณ์ และสถานที่ในการดำเนินงานวิจัย

ขอกราบนมัสการพระคุณเจ้า ท่านเจ้าอาวาสวัดอินทาราม (หนองขาว) ที่ให้ความอนุเคราะห์สถานที่และเครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่ใช้ในการถ่ายทอดเทคโนโลยี และขอขอบคุณท่านประธานชุมชนบ้านหนองขาวที่กรุณาช่วยประสานงานให้บุคลากรในชุมชนเข้าร่วมรับการถ่ายทอดเทคโนโลยีในครั้งนี้

ขอขอบคุณท่านผู้เชี่ยวชาญ ท่านวิทยากร และบุคลากรทุกท่าน ของคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ที่กรุณาให้ความร่วมมือที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย จนทำให้งานวิจัยสำเร็จได้ตามวัตถุประสงค์ของโครงการ

คณะผู้วิจัย

สารบัญ

		หน้า
	บทคัดย่อ	ก
	ABSTRACT	ข
	กิตติกรรมประกาศ	ค
	สารบัญ	ง
	บัญชีตาราง	ฉ
	บัญชีภาพประกอบ	ช
บทที่ 1	บทนำ	1
	1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
	1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
	1.3 กรอบแนวคิดในการวิจัย	3
	1.4 ขอบเขตของการวิจัย	3
	1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
	1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ	4
บทที่ 2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
	2.1 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผ้าขาวม้า	6
	2.2 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกระเป่า	22
	2.3 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสินค้า OTOP	34
	2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	37
บทที่ 3	วิธีดำเนินการวิจัย	39
	3.1 วิธีดำเนินการวิจัย	39
	3.2 การถ่ายทอดเทคโนโลยี	68
	3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล	69
	3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล	69

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
	3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
บทที่ 4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล
	4.1 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง
	4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมของ กลุ่มตัวอย่าง
บทที่ 5	สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ
	5.1 สรุปผลการวิจัย
	5.2 อภิปรายผล
	5.3 ข้อเสนอแนะ
บรรณานุกรม	81
ภาคผนวก	84
	เอกสารราชการ
	แบบประเมิน
	ภาพกิจกรรมการฝึกอบรม
	ประวัตินักวิจัย

บัญชีตาราง

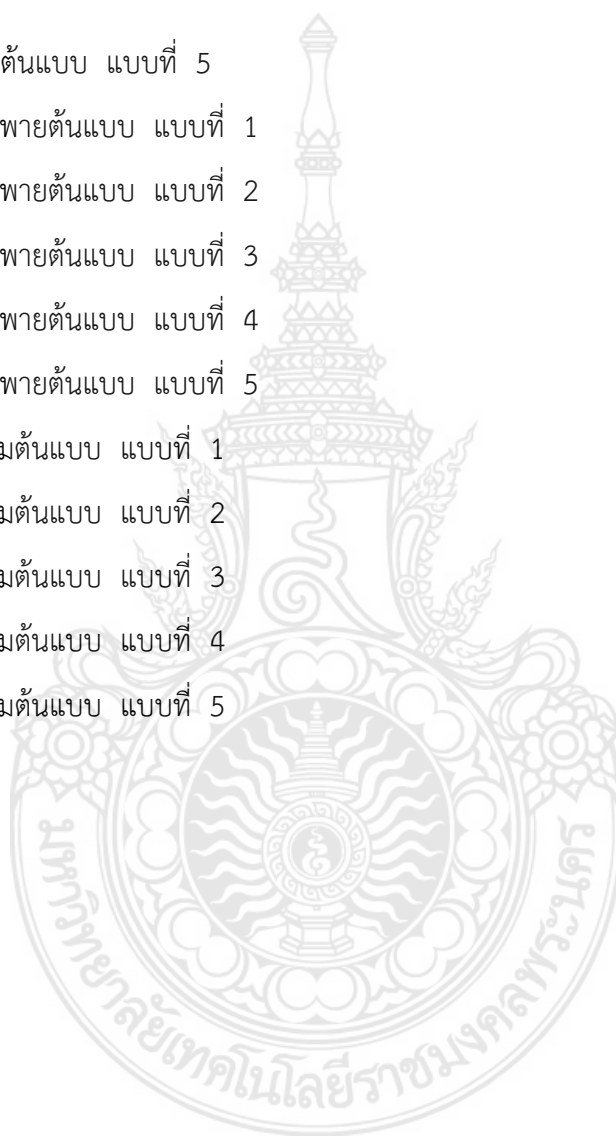
ตารางที่		หน้า
4.1	ค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ	70
4.2	ค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ	71
4.3	ค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา	71
4.4	ค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพ	72
4.5	ค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายได้ต่อเดือน	72
4.6	ค่าความถี่ และค่าร้อยละ ของระดับความพึงพอใจเกี่ยวกับการฝึกอบรมด้านการ ดำเนินงานในการจัดอบรม	74
4.7	ค่าความถี่ และค่าร้อยละ ของระดับความพึงพอใจเกี่ยวกับการฝึกอบรมด้าน วิทยาการ	75
4.8	ค่าความถี่ และค่าร้อยละ ของระดับความพึงพอใจเกี่ยวกับการฝึกอบรมด้านความ คิดเห็นในภาพรวม	76
4.9	ค่าเฉลี่ย และค่าระดับความพึงพอใจ ของกลุ่มตัวอย่างต่อการฝึกอบรม	77

บัญชีภาพประกอบ

ภาพที่		หน้า
1	การแต่งกายของชายไทยในสมัยเชียงแสน	7
2	ลักษณะการนุ่งผ้าขาวม้าตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน	11
3	เสื่อผ้าและกระเป๋าที่ตัดเย็บด้วยผ้าขาวม้า	12
4	ตัวอย่างผลิตภัณฑ์ที่ตัดเย็บด้วยผ้าขาวม้า	13
5	การทอผ้าขาวม้าในโรงงานยิ่งเจริญ จังหวัดราชบุรี	17
6	ผ้าขาวม้าในโรงงานที่รอพับเพื่อส่งออกจำหน่าย	18
7	ผ้าขาวม้าที่ผลิตจากโรงงานยิ่งเจริญ จังหวัดราชบุรี	18
8	ผ้าขาวม้าร้อยสีของบ้านหนองขาว	19
9	ผลิตภัณฑ์จากผ้าขาวม้าร้อยสี	20
10	ผ้าขาวม้าลายตาจ๊ก ลายเอกลักษณ์ของผ้าขาวม้าบ้านหนองขาว	22
11	แบบร่างกลุ่มที่ 1 กระเป๋าหิ้ว (The Tote)	41
12	แบบร่างกลุ่มที่ 2 กระเป๋าถือ (The Flirt)	42
13	แบบร่างกลุ่มที่ 3 กระเป๋าสะพาย (The Messenger)	43
14	แบบร่างกลุ่มที่ 4 กระเป๋าย่อม (The Tuck)	44
15	กระเป๋าหิ้วตัวต้นแบบ แบบที่ 1	48
16	กระเป๋าหิ้วตัวต้นแบบ แบบที่ 2	49
17	กระเป๋าหิ้วตัวต้นแบบ แบบที่ 3	50
18	กระเป๋าหิ้วตัวต้นแบบ แบบที่ 4	51
19	กระเป๋าหิ้วตัวต้นแบบ แบบที่ 5	52
20	กระเป๋าถือตัวต้นแบบ แบบที่ 1	53
21	กระเป๋าถือตัวต้นแบบ แบบที่ 2	54
22	กระเป๋าถือตัวต้นแบบ แบบที่ 3	55
23	กระเป๋าถือตัวต้นแบบ แบบที่ 4	56

บัญชีภาพประกอบ (ต่อ)

ภาพที่		หน้า
24	กระเป่าถั่วตันแบบ แบบที่ 5	57
25	กระเป่าสะพายตันแบบ แบบที่ 1	58
26	กระเป่าสะพายตันแบบ แบบที่ 2	59
27	กระเป่าสะพายตันแบบ แบบที่ 3	60
28	กระเป่าสะพายตันแบบ แบบที่ 4	61
29	กระเป่าสะพายตันแบบ แบบที่ 5	62
30	กระเป๋าย่ามตันแบบ แบบที่ 1	63
31	กระเป๋าย่ามตันแบบ แบบที่ 2	64
32	กระเป๋าย่ามตันแบบ แบบที่ 3	65
33	กระเป๋าย่ามตันแบบ แบบที่ 4	66
34	กระเป๋าย่ามตันแบบ แบบที่ 5	67

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัญหาความยากจนเป็นปัญหาในระดับต้นๆ ที่ประชาชนระดับรากหญ้าซึ่งเป็นคนกลุ่มใหญ่ของประชาชนชาวไทย ที่หน่วยงานของรัฐบาลได้วางยุทธศาสตร์การแก้ไขปรับปรุง และหาแนวทางการเยียวยาให้ปัญหาดังกล่าวเบาบางลง ซึ่งหน่วยงานที่รับผิดชอบได้ดูแลแก้ไขปัญหานี้เสมอมาตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน รวมทั้งมีการวางแผนแก้ไขปัญหาความยากจนไปสู่อนาคตอีกด้วย ปัญหาความยากจนส่วนใหญ่เกิดจากสาเหตุหลาย ๆ ประการ ส่วนมากจะเกิดกับประชาชนในต่างจังหวัด โดยเฉพาะในพื้นที่ห่างไกลจากความเจริญของสังคม ซึ่งประชาชนเหล่านั้นไม่ได้รับโอกาสใช้สิทธิที่ประชาชนพึงมี อย่างเช่น การขาดการศึกษา ขาดรายได้ เงินเลี้ยงชีพไม่เพียงพอกับรายจ่ายการประกอบอาชีพ เกษตรกรรมที่ได้รับผลตอบแทนน้อย เป็นต้น

แนวทางหนึ่งในการแก้ปัญหาคือ การเพิ่มศักยภาพและโอกาสของคนจนพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็ง เช่น ส่งเสริมการรวมกลุ่มอาชีพที่สอดคล้องกับศักยภาพ ภูมิปัญญา และวัฒนธรรมท้องถิ่น ส่งเสริมการทำเกษตรแบบยั่งยืน การพัฒนาผลิตภัณฑ์สู่ตลาดภายในและต่างประเทศ และจากนโยบายรัฐบาลที่ได้มีโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ซึ่งส่งเสริมให้ชุมชนนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาสร้างรายได้ โดยรัฐบาลเป็นผู้ให้การสนับสนุนในด้านการประชาสัมพันธ์ และการสร้างมาตรฐานให้กับสินค้าจากชุมชน อีกทั้งยังรณรงค์ให้ประชาชนทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศหันมานิยมและช่วยกันสนับสนุนสินค้าจากชุมชน เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับคนในชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นโดยริเริ่มโครงการตั้งแต่ปี พ. ศ. 2544 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน จากปรัชญาของโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ คำว่าผลิตภัณฑ์ไม่ได้หมายถึงตัวสินค้าเพียงอย่างเดียวแต่เป็นกระบวนการทางความคิดรวมถึงการบริการ การดูแลการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การรักษาภูมิปัญญาไทย การท่องเที่ยว ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี การต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อให้กลายเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ มีจุดเด่น จุดขายที่รู้จักกันแพร่หลายไปทั่วประเทศและทั่วโลก

ผ้าขาวม้าเป็นสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ประเภทผ้าและสิ่งทอที่มีการทอกันอย่างแพร่หลายทั่วทุกภาคของประเทศไทยเพื่อนำมาจำหน่ายในรูปแบบผ้าผืน มีลักษณะการทอสลับสีเป็นลายทางหรือลายตาหมากรุก เดิมการทอผ้าขาวม้าเป็นการทอเพื่อใช้ในครอบครัว และสตรีแทบทุกคนในหมู่บ้านจะทอเป็น เนื่องจากได้รับการสอนสืบทอดต่อ ๆ กันมา และเมื่อเหลือใช้ก็นำมาจำหน่ายบ้าง จึงมีการรวมกลุ่มกันขึ้นในหมู่บ้าน เป็นการทอเพื่อจำหน่ายเป็นรายได้เสริมจากการทำนา ในปัจจุบันผ้าขาวม้าเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีการผลิตและจำหน่ายทั่วทุกภาคของประเทศไทย ผ้าขาวม้าที่ทอด้วยมือมีขนาดความกว้างประมาณ 80-90 เซนติเมตร และยาวประมาณ 180-200 เซนติเมตร ส่วนใหญ่เป็นผ้าที่ทอมาจากฝ้าย ถ้าใช้วิธีการทอแบบทอหลายขีดธรรมดา ราคาขายส่งประมาณผืนละ 50-70 บาท และราคาขายปลีกประมาณผืนละ 70-90 บาท แต่ถ้ามีการทอตกแต่งลวดลายเช่น การทอขีด ราคาขายส่งก็อาจเพิ่มขึ้นถึงประมาณผืนละ 120-250 แล้วแต่ขนาดและลวดลาย ปริมาณการผลิตผ้าขาวม้าโดยเฉลี่ย 5 เมตรต่อคนต่อวัน แต่ในปัจจุบันผ้าขาวม้าไม่ได้รับความนิยมจากผู้บริโภคเท่าที่ควรเมื่อเปรียบเทียบกับผ้าทอพื้นเมืองชนิดอื่น ๆ ทั้งที่ผ้าขาวม้าเป็นผ้าที่อยู่คู่กับวิถีชีวิตของคนไทยมาเป็นเวลายาวนาน ซึ่งในอดีตผู้ที่ใช้ผ้าขาวม้ามักเป็นผู้ชาย โดยใช้เป็นผ้าปูรองเวลาอาบน้ำ ผ้าพาดไหล่ ผ้าคาดเอว ผ้าโพกศีรษะกันแดด เป็นต้น ต่อมาเมื่อสภาพสังคมเปลี่ยนไป วิธีการดำเนินชีวิตของคนในสังคมก็เปลี่ยนไปการใช้ประโยชน์จากผ้าขาวม้าเริ่มลดน้อยลงไปเรื่อย ๆ เนื่องจากมีสิ่งอื่นเข้ามาแทนที่ เช่น การใช้ผ้าขนหนูปูรองอาบน้ำการสวมหมวกเพื่อกันแดด การใช้เข็มขัดคาดเอว สิ่งเหล่านี้มีผลทำให้ผ้าขาวม้าลดความสำคัญลงและไม่เป็นที่นิยมมากนักในปัจจุบัน

จากที่กล่าวมาข้างต้นทำให้คณะผู้วิจัยสนใจ ในการส่งเสริมให้ประชาชนทั่วไปหันกลับมานิยมใช้ผ้าขาวม้าซึ่งอาจเรียกได้ว่าเป็นมรดกของสังคมไทยที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นมาในอดีต โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการสร้างรายได้ ด้วยการนำทรัพยากรภูมิปัญญาในท้องถิ่นมาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ มีจุดเด่นและมูลค่าเพิ่มเป็นที่ต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศ ด้วยการแปรรูปผ้าขาวม้า จากภูมิปัญญาชาวบ้าน ดัดแปลงเป็นกระเป๋าในรูปแบบต่างๆ ให้เข้ากับยุคสมัยปัจจุบันเพื่อเป็นการอนุรักษ์ลวดลายดั้งเดิมของผ้าขาวม้า ให้อยู่คู่กับวิถีชีวิตของคนไทย และสามารถนำประโยชน์จากผ้าขาวม้าได้หลากหลายยิ่งขึ้น รวมทั้งเป็นการเพิ่มมูลค่าผ้าขาวม้า ส่งเสริมการเพิ่มรายได้ในชุมชนโดยเฉพาะชาวบ้านที่ทอผ้าขาวม้าขายให้มีรายได้เพิ่มขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

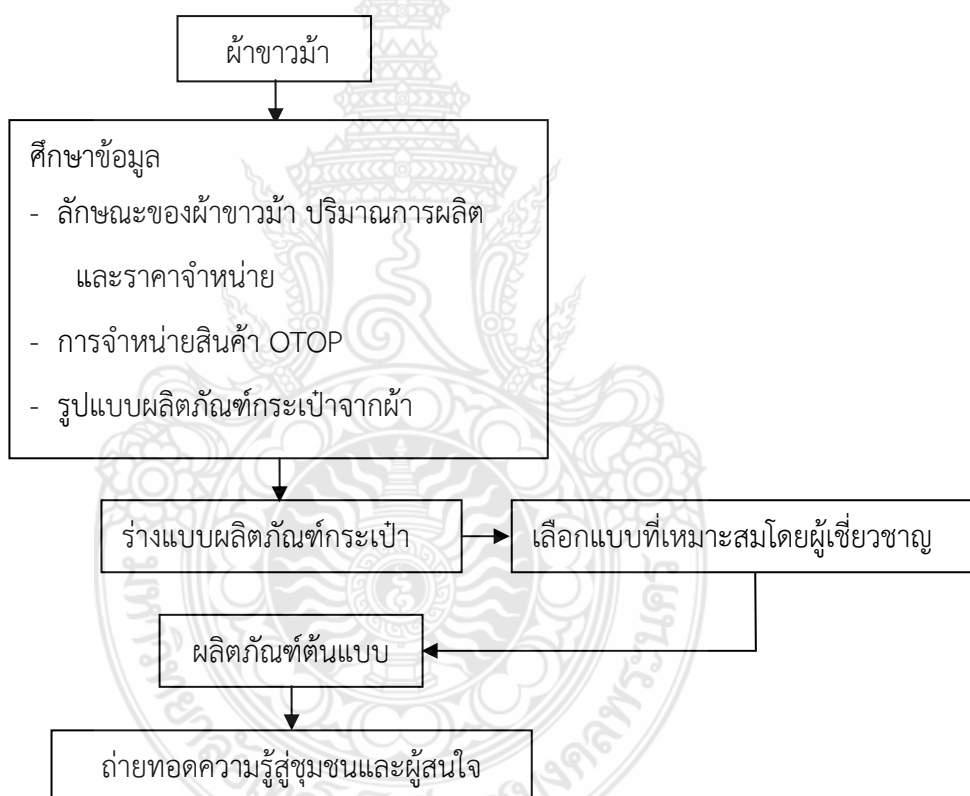
1.2.1 ศึกษาการผลิต การจำหน่าย และการใช้ประโยชน์ผ้าขาวม้าในชุมชน

1.2.2 พัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ประเภทกระเป๋าจากผ้าขาวม้าเพื่อจำหน่ายเป็นผลิตภัณฑ์

OTOP

1.2.3 ถ่ายทอดและเผยแพร่ความรู้ในการทำผลิตภัณฑ์กระเป๋าจากผ้าขาวม้า สู่ชุมชนและผู้สนใจ

1.3 กรอบแนวคิดของการวิจัย

1.4. ขอบเขตของการวิจัย

1.4.1 การออกแบบกระเป๋าเพื่อใช้เป็นผลิตภัณฑ์ต้นแบบแบ่งเป็น 4 กลุ่มคือ

1.4.2 กลุ่มเป้าหมายในการถ่ายทอดเทคโนโลยีเป็นกลุ่มชุมชน และบุคคลทั่วไปที่สนใจในเขตจังหวัดราชบุรี และกาญจนบุรี

1.4.3 ผ้าขาวม้าที่ใช้ในการทำผลิตภัณฑ์ต้นแบบและการฝึกอบรมเป็นผ้าขาวม้าจากฝ้าย ที่ผลิตและจำหน่ายในเขตจังหวัดราชบุรี และกาญจนบุรี

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 เป็นแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่ทำจากผ้าขาวม้า ให้มีความหลากหลาย สวยงาม มีประโยชน์ใช้สอยเพิ่มขึ้น และตรงกับความต้องการของผู้บริโภค

1.5.2 เป็นแนวทางให้ผู้ประกอบการ กลุ่มแม่บ้าน และชุมชน ที่ส่งเสริมและอนุรักษ์ผ้าไทย รวมถึงผู้ที่สนใจใช้เป็นข้อมูลในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ผ้าขาวม้ามากยิ่งขึ้น

1.5.3 เป็นแนวทางในการสร้างรายได้เสริมให้กับชุมชน และผู้ประกอบการอาชีพอิสระ

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.6.1 ผ้าขาวม้า Kamar Band, Pa-Koa-Ma หมายถึง ผ้าทอลายขัดแบบตาหมากรุกหรือรูปลายสี่เหลี่ยมที่ได้จากการขัดกันระหว่างเส้นด้ายยืนกับเส้นด้ายพุ่งสลับสีกันเป็นช่วง โดยใช้เส้นด้ายยืนสลับสีกัน และใช้เส้นด้ายพุ่งซึ่งอาจมีสีเดียวกันกับเส้นด้ายยืนหรือไม่ก็ได้ ทอสลับสีกันเป็นช่วง ที่ชายผ้าทั้งสองด้านต้องมีลวดลายเป็นเส้นตรงตามแนวเส้นด้ายยืน อาจนำลายทออื่นมาเป็นลายประกอบหรือลายคั่นด้วยก็ได้ เช่น ลายขีด ลายยกดอก

1.6.2 กระเป๋าถือ Handbag หมายถึง กระเป๋าที่ใช้บรรจุสิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ มีลักษณะคงรูปและไม่คงรูป ทำจากวัสดุหลายชนิด เช่น ผ้า หนัง พลาสติก โลหะ เชือก หรือวัสดุจากธรรมชาติ เช่น ผักตบชวา เป็นต้น มีหูกระเป๋าสำหรับถือหัวหรือสะพายทั้งแบบสายเดี่ยวหรือสายคู่ก็ได้

1.6.3 สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ OTOP หมายถึง ผลิตภัณฑ์ที่ใช้วัตถุดิบหรือทรัพยากร และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาทำการพัฒนาจนกลายเป็นสินค้าที่สามารถสร้างรายได้แก่ ชุมชน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง การแปรรูปผ้าขาวม้าเป็นผลิตภัณฑ์ประเภทกระเป๋าเพื่อจำหน่ายเป็นสินค้า OTOP ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารตำรา บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเด็นต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

2.1 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผ้าขาวม้า

- 2.1.1 ความหมายและประวัติความเป็นมาของผ้าขาวม้า
- 2.1.2 การผลิตและการจำหน่ายผ้าขาวม้า
- 2.1.3 การใช้ประโยชน์จากผ้าขาวม้า
- 2.1.4 ผ้าขาวม้าในจังหวัดราชบุรีและกาญจนบุรี

2.2 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกระเป๋า

- 2.2.1 การจำแนกประเภทกระเป๋า
- 2.2.2 รูปแบบของกระเป๋า
- 2.2.3 วัสดุที่ใช้ทำกระเป๋า
- 2.2.4 เทคนิคการตกแต่งกระเป๋า
- 2.2.5 การออกแบบกระเป๋า

2.3 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสินค้า OTOP

- 2.3.1 ความหมายของ สินค้า Otop
- 2.3.2 ความเป็นมาของโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์
- 2.3.3 ปรัชญาของหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์
- 2.3.4 วัตถุประสงค์ของหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์
- 2.3.5 การซื้อสินค้า OTOP

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผ้าขาวม้า

2.1.1 ความหมายและประวัติความเป็นมาของผ้าขาวม้า

มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.197/2546) ได้กำหนดมาตรฐานของผ้าขาวม้าว่า หมายถึง ผ้าทอลายขัดแบบตาหมากรุกหรือรูปลายสี่เหลี่ยมที่ได้จากการขัดกันระหว่างเส้นด้ายยืนกับเส้นด้ายพุ่ง สลับสีกันเป็นช่วง โดยใช้เส้นด้ายยืนสลับสีกัน และใช้เส้นด้ายพุ่งซึ่งอาจมีสีเดียวกันกับเส้นด้ายยืนหรือไม่ก็ได้ ทอสลับสีกันเป็นช่วง ที่ชายผ้าทั้งสองด้านต้องมีลวดลายเป็นเส้นตรงตามแนวเส้นด้ายยืน อาจนำลายทออื่นมาเป็นลายประกอบหรือลายคั่นด้วยก็ได้ เช่น ลายขีด ลายยกดอก

ธชฎฤทธิ์ ปนารักษ์ (2555) กล่าวไว้ในบทความเรื่องวัฒนธรรมผ้าขาวม้าว่า ผ้าขาวม้า ไม่ใช่คำไทยแท้ แต่เป็นภาษาเปอร์เซีย ที่มีคำเต็มว่า "กามาร์บันด์" (Kamar band) "กามาร์" หมายถึง เอว หรือ ท่อนล่างของร่างกาย "บันด์" แปลว่า พัน รัด หรือ คาด เมื่อนำทั้งสองคำมารวมกัน จึงหมายถึง เข็มขัด ผ้าพัน หรือ คาดสะเอว คำว่า "กามาร์บันด์" ยังปรากฏอยู่ในภาษาอื่นๆอีก เช่น ภาษามลายู มีคำว่า "กามาร์บัน" (Kamarban) ภาษาอินดีมีคำว่า "กามาร์บันด์" (Kamar band) และ ในภาษาอังกฤษมีคำว่า "คัมเมอร์บันด์" (Commer band) หมายถึง ผ้ารัดเอว ในชุดทักซิโด (Tuxedo) ซึ่งเป็นชุดสำหรับ ออกงานราตรีสโมสร

รศ. ดร. อาภรณ์พันธ์ จันทรสว่าง คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ อธิบายไว้ว่า "ผ้าขาวม้า" เป็นคำที่เพี้ยนมาจากคำว่า "กามา" (Kamar) ซึ่งเป็นภาษาอิหร่านที่ใช้กันอยู่ ที่ประเทศสเปน เข้าใจว่าสเปนเอาคำว่า "กามา" ของภาษาแขกไปใช้ด้วย เพราะในประวัติศาสตร์ ประเทศทั้งสองมีการติดต่อกันมาช้านาน จากรากฐานของข้อมูล แสดงให้เห็นว่าผ้าขาวม้าเป็นผ้าโบราณ ที่ใช้ประโยชน์กันมานานแล้ว คนไทยรู้จักใช้ผ้าขาวม้ามาตั้งแต่ สมัยพุทธศตวรรษที่ 16 ถ้านับเวลาย้อนไป จะตรงกับยุคสมัยเชียงแสน ในสมัยเชียงแสนผู้หญิงมักนุ่งผ้าถุง ส่วนผู้ชายเริ่มใช้ผ้าเคียนเอว (ผ้าขาวม้า) ซึ่งได้ วัฒนธรรมมาจากไทยใหญ่ (ไทยใหญ่ใช้โพกศีรษะ) ส่วนไทยเรายังมุ่นมวยผมอยู่ เมื่อเห็นประโยชน์ของผ้าจึงนำมาใช้บ้าง แต่เปลี่ยนมาเป็นผ้าเคียนเอว เมื่อเดินทางไกลจึงนำมาใช้เพื่ออำนวยความสะดวก ซึ่งให้ประโยชน์มาก เช่น ใช้ห่ออาวุธ และเก็บสัมภาระในการเดินทาง ปูที่นอน นุ่งอาบน้ำ ใช้เช็ดร่างกาย

เมื่อไทยใหญ่เห็นประโยชน์ของการใช้ผ้า จึงนำมาเคียนเอวตามอย่างบ้าง"เคียน" เป็นคำไทย มีความหมายตามพจนานุกรม คือ พัน ผูก พาด โปก คาด คลุม เมื่อนำมารวมกับคำว่า "ผ้า" และส่วนใด

ส่วนหนึ่งของร่างกาย เช่น เหว จึงมีความหมายว่า เป็นผ้าสำหรับคาดเอว ซึ่งคนไทยโบราณจะรู้จัก "ผ้าเคียนเอว" มากกว่า "ผ้าขาวม้า" เนื่องจากใช้เรียกกันมาแต่โบราณ ส่วนคำว่า "ผ้าขาวม้า" มานิยมใช้เรียกกันในภายหลัง หลักฐานที่แสดงว่าคนไทยเริ่มใช้ผ้าขาวม้าในสมัยเชียงแสน มีปรากฏให้เห็นจากภาพจิตรกรรมฝาผนังที่ วัดภูมินทร์ จ. น่าน และเมื่อดูการแต่งกายของ หลิง - ชาย ไทยในสมัยอยุธยา จากภาพเขียนในสมุดภาพ "ไตรภูมิสมัยอยุธยา" ราวต้นศตวรรษ ที่ 22 จะเห็นได้ว่าชาวโอรังชัยนิยมใช้ผ้าขาวม้าคาดบ่า คาดพุง หรือนุ่งโจงกระเบนแล้วใช้ผ้าขาวม้าคล้องคอตลบห้อยชายทั้งสองข้างไว้ด้านหลัง สมัยรัตนโกสินทร์ชาวไทยทั้งชาย - หญิงนิยมใช้ผ้าขาวม้ามาทำประโยชน์กันมากยิ่งขึ้น โดยไม่จำกัดแต่เพียงเพศชายอย่างเดียวเหมือนในอดีต และไม่จำกัดเฉพาะทำเป็นเครื่องตกแต่งร่างกายอย่างเดียว

ภาพที่ 1 การแต่งกายของชายไทยในสมัยเชียงแสน

ที่มา: คู่มือประวัติเครื่องแต่งกาย 2535

2.1.2 การผลิตและการจำหน่ายผ้าขาวม้า

2.1.2.1 การผลิตผ้าขาวม้า

ผ้าขาวม้านับเป็นผ้าสารพัดประโยชน์ที่คนไทยใช้มาแต่โบราณ ส่วนใหญ่ผู้ใช้จะเป็นเพศชาย มีลักษณะเป็นผ้ารูปสี่เหลี่ยม ความกว้างประมาณ 2 คอก ยาวประมาณ 3-4 คอก จึงนิยมนำมาใช้

นุ่งอาบน้ำ เช็ดตัว คลุมหัวกันแดด หรือทำเปลกี้ได้ บ้างจึงเรียกว่า ผ้าเคียนเอว โดยมากทอเป็นลายตารางเล็กๆ นิยมใช้ด้ายหลายสี อีกทั้งสีและลายยังมีความแตกต่างกันตามความนิยมของแต่ละท้องถิ่น อย่างทางภาคกลางใช้เป็นลายสก๊อต แต่ทางอีสานใช้เป็นตาเล็ก (ทะนุพงศ์, 2556)

ในประเทศไทยมีชื่อเรียกผ้าขาวม้าแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับท้องถิ่น ซึ่งคำว่าผ้าขาวม้า เป็นภาษาทางภาคกลาง ส่วนในภาคอีสานบางแห่งเรียกว่าผ้าแพร มักจะได้จากการทอด้วยเครื่องทอผ้าที่เรียกว่า กี่ และจะทอเป็นขนาดยาวประมาณ 20-30 เมตร ต่อการทอแต่ละครั้ง แล้วจึงตัดแบ่งออกเป็นผืน ขนาดผืนละ 1 วา หรือประมาณ 1 เมตรครึ่ง ดังนั้น บางท้องถิ่นจึงเรียกว่าผ้าแพรวา ซึ่งเป็นการเรียกตามความยาวของผ้าแต่ละผืน หากดูจากประโยชน์ของผ้าขาวม้าตามข้อมูลแล้วจะเห็นว่ามียุคมากมาย แต่ทุกวันนี้บทบาทของผ้าขาวม้ากับคนไทยจะน้อยลงหรืออาจแทบไม่เห็นด้วยซ้ำ ซึ่งน่าเป็นห่วงว่าอนาคตของผ้าที่มีเอกลักษณ์เฉพาะเป็นลายตารางสีเหลี่ยมนี้จะเป็นอย่างไ หากคนไทยไม่นิยมใช้กัน

ผ้าขาวม้ายุคอยู่กับคนไทยมาทุกยุคทุกสมัย โดยนิยมใช้กันทั่วไปโดยเฉพาะตามชนบท โดยประวัติผ้าขาวม้าอาจจะไม่ใช่ผ้าของคนไทย แต่ระยะเวลาที่ยาวนานกว่า 900 ปี ที่ผ่านไป ผ้าขาวม้านับได้ว่าเป็นผ้าสารพัดประโยชน์อย่างแท้จริง เพราะอย่างน้อยด้วยรูปลักษณ์และลวดลายที่มี การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งได้รวมไว้ทั้งศาสตร์แห่งสีสันทันและศิลป์แห่งลายผ้าไทยนำมาผสมผสานกันอย่างกลมกลืน

2.1.2.1 การจำหน่ายผ้าขาวม้า

ในปัจจุบันผ้าขาวม้าจัดเป็นสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ประเภทผ้าและสิ่งทอที่มีการทอกันอย่างแพร่หลายทั่วทุกภาคของประเทศไทยเพื่อนำมาจำหน่ายในรูปแบบผ้าผืน มีลักษณะการทอ สลับสีเป็นลายทางหรือลายตาหมากรุก เดิมการทอผ้าขาวม้าเป็นการทอเพื่อใช้ในครอบครัว และสตรีแทบทุกคนในหมู่บ้านจะทอเป็น เนื่องจากได้รับการสอนสืบทอดต่อ ๆ กันมา และเมื่อเหลือใช้ก็นำมาจำหน่ายบ้าง จึงมีการรวมกลุ่มกันขึ้นในหมู่บ้าน เป็นการทอเพื่อจำหน่ายเป็นรายได้เสริมจากการทำนา ในปัจจุบันผ้าขาวม้าเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีการผลิตและจำหน่ายทั่วทุกภาคของประเทศไทย ผ้าขาวม้าที่ทอด้วยมือมีขนาดความกว้างประมาณ 80-90 เซนติเมตร และยาวประมาณ 180-200 เซนติเมตร ส่วนใหญ่เป็นผ้าที่ทอมาจากฝ้าย ถ้าใช้วิธีการทอแบบทอลายขัดธรรมดา ราคาขายส่งประมาณผืนละ 50-70 บาท และราคาขายปลีกประมาณผืนละ 70-90 บาท แต่ถ้ามีการทอตกแต่งลวดลายเช่น การ

ทอขีด ราคาขายส่งก็อาจเพิ่มขึ้นถึงประมาณผืนละ 120-250 แล้วแต่ขนาดและลวดลาย ปริมาณการผลิตผ้าขาวม้าโดยเฉลี่ย 5 เมตรต่อคนต่อวัน

2.1.3 การใช้ประโยชน์จากผ้าขาวม้า

2.1.3.1 การใช้ผ้าขาวม้าของคนไทยในอดีต

ผ้าขาวม้าเป็นผ้าที่อำนวยความสะดวกให้กับคนไทยมาหลายศตวรรษ โดยไม่มีที่ท่าว่าจะสูญหายไปง่ายๆ เนื่องด้วยประโยชน์ของผ้ามีมากมายนานัปการ ทั้งนี้เพราะผ้าขาวม้ามีความเกี่ยวข้องกับวิถีทางแห่งการดำรงชีวิตมากมายหลายอย่างด้วยกัน จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่า "ผ้าขาวม้า" คือสิ่งมหัศจรรย์แห่งสายใยที่ถักทอไว้อย่างประณีต จากตำนานกาลเวลา และคุณค่าอันน่ายกย่อง สรุปลงความได้ว่าประโยชน์ของผ้าขาวม้าใช้กันตั้งแต่เกิดจนกระทั่งตาย

บัณฑิต ปิยะศิลป์ (2549) กล่าวไว้ว่า ผ้าขาวม้าเป็นอัตลักษณ์ของคน หรือกลุ่มคนที่เรียกตัวเองว่าเป็น “กรรมกร ผู้ใช้แรงงาน เกษตรกร” ที่บ่งบอกถึงตัวตนของกลุ่มบุคคลเหล่านี้ คือภูมิปัญญาของบรรพบุรุษ สิ่งที่น่าเป็นห่วงก็คือ ประเด็นที่ว่าเรื่องผ้าขาวม้ามีการพูดถึงน้อยมาก เพราะเมื่อใครก็ตามที่ถามถึงเรื่องผ้า ก็จะนึกถึงเพียงผ้าไหม ลายขีด เป็นต้น เรื่องผ้าขาวม้าจึงกำลังถูกระเล่ย ทั้งที่เป็นสิ่งที่อยู่ใกล้ชิดกับความเป็นวิถีชีวิต ทั้งที่มันบ่งบอกถึงตัวตนของความเป็นชุมชนของท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี ผ้าขาวม้า เป็นสัญลักษณ์ของโภคทรัพย์ ความสามารถในการประดิษฐ์ และความงาม บ่งบอกถึงความเป็นเอกลักษณ์ของสังคมท้องถิ่นด้วย ที่สำคัญผ้าขาวม้ายังเป็นที่นิยมใช้ทั้งในครอบครัว ชนบทและครอบครัวในเมือง อย่างไรก็ตาม การใช้ผ้าขาวม้าในสังคมไทย สมัยใหม่แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัดระหว่างเมืองกับชนบท กล่าวคือ ในสังคมชนบทผ้าขาวม้าเป็นเครื่องมือที่ใช้กันทุกเพศทุกวัย ใช้กับทุกส่วนของร่างกายและใช้ได้กับทุกกิจกรรม รวมทั้งใช้ในครัวเรือน ไร่นา หรือที่สาธารณะทั่วไป แต่ในสังคมเมืองมักใช้ผ้าขาวม้าส่วนตัวของผู้ชายและจำกัดการใช้เฉพาะกิจกรรมส่วนตัว หรือในที่รโหฐานเท่านั้น ดังนั้นการใช้ผ้าขาวม้าเป็นผ้าอเนกประสงค์ที่ใช้ได้กับทุกคนในทุกสถานที่ทุกเวลา อาจจะเป็นจริงเฉพาะในสังคมชนบทและสังคมของผู้ใช้แรงงานเท่านั้น

ในปัจจุบันผ้าขาวม้าไม่ได้รับความนิยมนอกจากผู้บริโภคเท่าที่ควรเมื่อเปรียบเทียบกับผ้าทอพื้นเมืองชนิดอื่น ๆ ทั้งที่ผ้าขาวม้าเป็นผ้าที่อยู่คู่กับวิถีชีวิตของคนไทยมาเป็นเวลายาวนาน ซึ่งในอดีตผู้ที่ใช้ผ้าขาวม้ามักเป็นผู้ชาย โดยใช้เป็นผ้าปูรองเวลาอาบน้ำ ผ้าพาดไหล่ ผ้าคาดเอว ผ้าโพกศีรษะกันแดด เป็นต้น ต่อมาเมื่อสภาพสังคมเปลี่ยนไป วิธีการดำเนินชีวิตของคนในสังคมก็เปลี่ยนไปการใช้

ประโยชน์จากผ้าขาวม้าเริ่มลดน้อยลงไปเรื่อย ๆ เนื่องจากมีสิ่งอื่นเข้ามาแทนที่ เช่น การใช้ผ้าขนหนู oungeobanน้ำการสวมหมวกเพื่อกันแดด การใช้เข็มขัดคาดเอว สิ่งเหล่านี้มีผลทำให้ผ้าขาวม้าลดความสำคัญลงและไม่เป็นที่นิยมมากนักในปัจจุบัน

นอกจากสาเหตุที่กล่าวแล้วข้างต้นยังมีผู้ที่กล่าวถึงเหตุผลที่ผ้าขาวม้าไม่ถูกยกย่องในสังคมไว้อย่างน่าสนใจคือ บัณฑิต ปิยะศิลป์ (2549) กล่าวถึงเหตุผลที่ทำให้ผ้าขาวม้าไม่ได้รับการยกย่องในสังคมไว้ 3 ประการดังนี้

1) งานหลักของผ้าขาวม้าคือ ผ้าที่ใช้จัดสิ่งปฏิภูม ออกจากร่างกาย เช่น เหงื่อไคล น้ำมูก น้ำตา น้ำลาย ฯลฯ สิ่งปฏิภูมเหล่านี้ถูกซับไว้ในเนื้อผ้าของผ้าขาวม้า แม้จะทำความสะอาดอย่างไร ผ้าขาวม้าก็ได้ชื่อว่าเป็นผ้าที่ใช้ทำความสะอาดร่างกาย ไม่ใช่ผ้าที่ใช้เสริมความงามของเรือนร่าง ไม่ใช่ผ้าปกปิดกายให้มิดชิดเรียบร้อย แต่ใช้เปิดเผยหรือใช้บางส่วนของร่างกายเปิดรับอากาศจากภายนอก นำมาซึ่งความสะดวกสบายแก่ร่างกาย หรือใช้ปกปิดร่างกายเพื่อไม่ให้ดูจาตเท่านั้น

2) ผ้าขาวม้าเป็นผ้าที่ใช้ในพื้นที่ส่วนตัว และใช้กับส่วนต่ำหรือส่วนที่สกปรกของร่างกายขณะเดียวกันก็ยังมีข้อห้ามในการนำเอาผ้าผืนเดียวกันนี้ใช้กับส่วนบนของร่างกาย เช่น ศรีษะหรือใบหน้า ซึ่งถือได้ว่าเป็นพื้นที่เกียรติยศของคนในวัฒนธรรมไทย ผ้าขาวม้าจึงเป็นผ้าที่ใช้ได้กับทุกส่วนของร่างกาย ด้วยความสารถประโยชน์ในลักษณะนี้เองผ้าขาวม้าจึงไม่มีสถานภาพที่สูงกว่าของใช้ธรรมดาชิ้นหนึ่ง

3) ผ้าขาวม้าส่วนใหญ่ใช้เพื่อบ่มหรือปกปิดร่างกายของคนจน หรือคนที่ไร้เกียรติในสังคม เป็นเครื่องหมายการค้าของคนแบบบ้านนอกและชนชั้นผู้ใช้แรงงานและความไร้เกียรติไร้อำนาจของคนในสังคม ในสายตา “ผู้ดี” ผ้าขาวม้าบนร่างกายของคนในเมืองที่มาจากชนบทมักจะถูกมองว่าเป็นเรื่องตลก เศษ รวมทั้งดูจาตประเจิดประเจ้อ

ภาพที่ 2 ลักษณะการนุ่งผ้าขาม้าตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน

ที่มา: <http://men.mthai.com>

2.1.3.1 การใช้ผ้าขาม้าของคนไทยในปัจจุบัน

ปัจจุบันมีผู้ผลิตหลายรายนำผ้าขาม้ามาพัฒนา และออกแบบเป็นสินค้าหลากหลายชนิด โดยมีการพัฒนาทั้งลายผ้าขาม้า และการนำผ้าขาม้ามาออกแบบเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ทั้งเสื้อผ้า กระเป๋า ตุ๊กตา ของใช้ภายในบ้าน หรือแม้แต่เฟอร์นิเจอร์ขนาดใหญ่ ทำให้ผ้าขาม้าเป็นที่นิยมและนำมาใช้งานมากยิ่งขึ้น จากผ้าผืนสีเหลี่ยมธรรมดา ๆ ที่ถูกมองว่าล้าสมัยและเป็นที่ยอมรับเฉพาะในชนบท กลายเป็นสินค้าสร้างสรรค์ที่มีเอกลักษณ์ สะท้อนภาพความเป็นไทยที่ทันสมัย ดึงดูดเม็ดเงินและสามารถสร้างชื่อเสียงให้กับประเทศไทย

แบรนด์ผ้าไหมชื่อดังอย่าง จิม ทอมป์สัน ก็เคยออกคอลเล็กชั่นกระเป๋าผ้าขาม้า ซึ่งออกแบบโดยศิลปินร่วมสมัย นาวิณ ลาวัลย์ชัยกุล ได้รับความนิยมอย่างมากจนต้องออกแบบสินค้าที่หลากหลายมากขึ้น ทั้งเสื้อผ้า เครื่องนอน และชุดปิกนิก อีกทั้งยังได้รับความนิยมจากลูกค้าชาวต่างชาติ กลายเป็นสินค้าขายดีของทางร้าน เช่นเดียวกับแบรนด์ของใช้และของแต่งบ้านน้องใหม่

อย่าง Kow Occasions ซึ่งออกคอลเล็กชั่นล่าสุดเป็นลวดลายผ้าขาวม้าสีสันสดใสดึงดูดใจนักช้อปปิ้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ

แม้แต่ร้านเสื้อผ้าวัยรุ่น ก็นิยมนำลายผ้าขาวม้ามาตัดเย็บเป็นชุดเสื้อผ้าสไตล์ต่าง ๆ ทั้งเสื้อเชิ้ตผู้ชาย ชุดกระโปรงผู้หญิง หรือแม้กระทั่งหมวก และเครื่องประดับ ซึ่งได้รับความนิยมอย่างมากในหมู่วัยรุ่น ต่างซื้อหามาใส่โดยไม่รู้สึกเขินอาย จนกลายเป็นกระแสนิยมในปัจจุบัน

ภาพที่ 3 เสื้อผ้าและกระเป๋าที่ตัดเย็บด้วยผ้าขาวม้า

ที่มา: www.facebook.com/busaba.shop

การนำผ้าขาวม้า มาเป็นองค์ประกอบหนึ่งในการออกแบบสินค้า ไม่จำเป็นต้องนำผ้าทั้งผืนมาเป็นวัตถุดิบ แต่สามารถเลือกหยิบลายละเอียดของ ลายผ้ามาต่อยอดความคิด เพื่อสร้างสรรค์ผลงานที่แปลกใหม่ ก็สามารถเพิ่มมูลค่าให้กับผ้าพื้นธรรมดา ๆ ให้กลายเป็นรายได้จำนวนมหาศาล

ภาพที่ 4 ตัวอย่างผลิตภัณฑ์ที่ตัดเย็บด้วยผ้าขาวม้า

ที่มา: www.facebook.com/busaba.shop

บริษัท ศูนย์วิจัยกสิกรไทย จำกัด ได้สำรวจความคิดเห็นของคนกรุงเทพฯ เพื่อสอบถามว่าคนกรุงเทพฯได้แต่งกายโดยใช้ผ้าถุงหรือใช้ประโยชน์จากผ้าขาวม้าอยู่บ้างหรือไม่ และใช้สวมใส่ในโอกาสใด เพื่อต้องการทราบว่าผ้าขาวม้าและผ้าถุงยังคงมีบทบาทและความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของคนไทยเพียงใด ระยะเวลาที่สำรวจคือวันที่ 4 - 7 เมษายน 2540 มีจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 773 คน โดยในจำนวนนี้แบ่งเป็นเพศหญิงร้อยละ 50.8 และเพศชายร้อยละ 49.2

บริษัท ศูนย์วิจัยกสิกรไทย จำกัด ได้สรุปผลการสำรวจความคิดเห็นเรื่อง "คนกรุงเทพฯ กับ ผ้าขาวม้าและผ้าถุง" โดยมีประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

ประเด็นที่ 1 จากการที่ผ้าขาวม้าและผ้าถุงมีประโยชน์ใช้สอยมากมายหลายประการ ทำให้หญิง-ชายไทยส่วนใหญ่ต่างก็รู้จักมักคุ้นกับผ้าขาวม้าและผ้าถุงเป็นอย่างดี ทั้งนี้จากการสำรวจพบว่ามีชายชาวกรุงเทพฯ ที่ "เคย" ใช้ผ้าขาวม้าคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 80.4 ของชายชาวกรุงเทพฯ ทั้งหมด ในขณะที่มีหญิงเมืองกรุงเทพฯ ร้อยละ 85 "เคย" นุ่งผ้าซิ่น

ประเด็นที่ 2 ในบรรดาคนกรุงเทพฯ ที่เคยใช้ผ้าขาวม้า/ผ้าถุง ปรากฏว่า ปัจจุบันเหลือชายหญิงชาวกรุงเทพฯ ที่ยังคงใช้ประโยชน์จากผ้าขาวม้าและผ้าถุง คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 50.5 และ 61.2 ของชาย-หญิงชาวกรุงเทพฯ ตามลำดับ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ปัจจุบันเหลือชายเมืองหลวงที่ยังคงใช้ผ้าขาวม้าอยู่มีสัดส่วนร้อยละ 40.6 ของผู้ชายกรุงเทพฯ ทั้งหมด ส่วนผู้หญิงชาวกรุงเทพฯ ที่ยังคงใช้ผ้าถุงมีสัดส่วนร้อยละ 52 ของผู้หญิงกรุงเทพฯ ทั้งหมด

ประเด็นที่ 3 จากการสอบถามคนกรุงเทพฯ ที่ยังคงใช้ผ้าขาวม้า/ผ้าถุงอยู่ในปัจจุบันว่า เพราะเหตุใดที่ทำให้ยังคงใช้ผ้าพื้นบ้านดังกล่าวอยู่นั้น ร้อยละ 52.5 เห็นว่าการนุ่งผ้าซิ่นหรือผ้าขาวม้าให้ความสะดวกสบายสวมใส่ และรองลงมาได้แก่ เป็นความเคยชิน (ร้อยละ 35.1) ทั้งนี้เนื่องจากคนกรุงเทพฯ สมัยนี้เน้นประโยชน์ใช้สอยของผ้าขาวม้าและผ้าถุงไว้สำหรับผลิตเปลี่ยนเสื้อผ้าก่อนเข้าห้องน้ำ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 60 รองลงมาใช้ในโอกาสนุ่งลำลองอยู่บ้านร้อยละ 23 สำหรับกลุ่มคนกรุงเทพฯ ที่ปัจจุบันมิได้ใช้ผ้าขาวม้า/ผ้าซิ่น ส่วนใหญ่เป็นผู้ให้ความสำคัญกับการแต่งกายตามสมัยนิยมมากกว่าอย่างอื่น โดยร้อยละ 27.5 เห็นว่าการใช้ผ้าซิ่นหรือผ้าขาวม้านั้นเป็นสิ่งที่เขย ไม่เหมาะแก่การใส่ออกนอกบ้านหรือใส่ไปงานประเพณีสำคัญต่างๆ อีกต่อไป

ประเด็นที่ 4 จากการสำรวจความคิดเห็นคนกรุงเทพฯ ว่าวัฒนธรรมการแต่งกายด้วยผ้าขาวม้า/ผ้าถุง มีความเหมาะสมกับยุคสมัยหรือไม่ ผลปรากฏว่า ชาวเมืองหลวงร้อยละ 56.9 เห็นว่าการแต่งกายด้วยผ้าขาวม้า/ผ้าซิ่น ยังคงเป็นวัฒนธรรมการแต่งกายไทยที่ควรสงวนรักษาไว้ แต่การสวมใส่ควรคำนึงถึงจังหวะเวลาและโอกาสที่สมควรด้วย โดยมีคนกรุงเทพฯ ที่เหลืออีกร้อยละ 43.1 คิดว่าการใช้ผ้าขาวม้า/ผ้าถุง ดูจะไม่เหมาะสมเสียแล้วสำหรับสถานการณ์ปัจจุบัน เพราะเห็นว่าไม่เรียบริย

ประเด็นที่ 5 มีคนกรุงเทพฯ เพียงประมาณ 1 ใน 3 ที่เคยซื้อผ้าขาวม้าหรือผ้าซิ่นเป็นของขวัญหรือของกำนัลให้กับบุคคลอื่น โดยในกลุ่มชาวกรุงเทพฯ ที่เคยซื้อร้อยละ 46.4 จะซื้อเนื่องในโอกาสที่ได้เดินทางไปเยี่ยมเยียนญาติผู้ใหญ่ และอีกร้อยละ 26.6 ซื้อผ้าขาวม้า/ผ้าซิ่นเนื่องในโอกาสช่วงเทศกาล

สงกรานต์ ที่แต่เดิมเป็นวันปีใหม่ตามปฏิทินแบบไทย มีประเพณีการเล่นสาดน้ำ และรดน้ำดำหัวผู้ใหญ่ วันสงกรานต์นับเป็นเทศกาลหนึ่งที่ช่วยกระตุ้นให้คนกรุงเห็นความสำคัญของการซื้อหาผ้าขาวม้าหรือผ้าซิ่นให้เป็นของขวัญแก่บุคคลอื่นกันมาก

ประเด็นที่ 6 ชาวกรุงที่ซื้อผ้าขาวม้า/ผ้าถุง ทั้งเพื่อซื้อเอาไว้ใช้เองและเพื่อเป็นของขวัญให้กับบุคคลอื่นร้อยละ 45 จะไปหาซื้อกันที่ตลาดนัด ซึ่งถือเป็นแหล่งรวมสินค้านานาชนิดที่มักจัดขึ้นในบริเวณวัดหรือย่านชุมชนต่างๆ เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้จับจ่ายใช้สอยเลือกซื้อสินค้ากันถึงที่ใกล้บ้าน และสินค้าส่วนใหญ่ที่ตลาดนัดก็มักจะมีราคาถูกกว่าตามห้างร้านทั่วไป นอกจากนี้ย่านช้อปปิ้งเก่าแก่ของคนกรุง คือ พาหุรัดและบางลำพู รวมถึงร้านขายสินค้าพื้นเมือง ก็นับเป็นอีกแหล่งหนึ่งที่คนกรุงผู้นิยมใส่ผ้าซิ่น/ผ้าขาวม้า นิยมเดินทางไปเลือกซื้อหา โดยมีสัดส่วนคนกรุงที่เคยซื้อผ้าขาวม้า/ผ้าซิ่นเป็นลูกค้าประจำของร้านสินค้าพื้นเมืองร้อยละ 25

ประเด็นที่ 7 ผลการสำรวจพฤติกรรมการเลือกซื้อผ้าขาวม้าหรือผ้าซิ่นของชาวกรุงเทพฯ พบว่า คนกรุงร้อยละ 35.1 จะเลือกซื้อโดยคำนึงถึงเนื้อผ้าเป็นอันดับแรก เนื่องจากเนื้อผ้าที่ดีจะทำให้ผู้สวมใส่สบายเนื้อสบายตัว นอกจากนี้ผ้าขาวม้าและผ้าถุงยังมีราคาไม่แพงจนเกินไป โดยมีราคาให้เลือกซื้อหลากหลายตามรสนิยมและฐานะของผู้ซื้อ ทำให้ราคาเป็นปัจจัยสำคัญอันดับ 2 (ร้อยละ 26.3) ที่คนกรุงคำนึงถึงในการซื้อผ้าขาวม้า/ผ้าถุง สำหรับปัจจัยอื่นๆที่คนกรุงมักนำมาพิจารณาประกอบการตัดสินใจซื้อ อาทิ ความทนทาน (ร้อยละ 15.1) สีสันทน (ร้อยละ 10.7) และลวดลาย (ร้อยละ 9.8) เป็นต้น

ปัจจุบันผ้าขาวม้าในท้องตลาดมีราคาตั้งแต่ผืนละ 55 บาทขึ้นไป ส่วนผ้าถุงมีราคาเริ่มต้นที่ประมาณผืนละ 70 บาท โดยราคาที่แตกต่างกันของผ้าแต่ละผืนขึ้นอยู่กับคุณภาพ ชนิดของผ้า สีสันทน และลวดลายของผ้าขาวม้าหรือผ้าถุงผืนนั้นๆ ทั้งนี้คนกรุงเทพฯที่ใช้ผ้าขาวม้าส่วนใหญ่จะมีไว้ใช้ราว 2-3 ผืน ขณะที่หญิงชาวกรุงที่ใช้ผ้าถุงจะมีผ้าถุงไว้ผลัดเปลี่ยนเพื่อสวมใส่เฉลี่ยประมาณ 3-4 ผืน ส่งผลให้คนกรุงเทพฯใช้จ่ายเพื่อซื้อผ้าขาวม้าคิดเป็นมูลค่าประมาณ 134 ล้านบาทต่อปี และผ้าถุงมีมูลค่าประมาณ 297 ล้านบาทต่อปี

2.1.4 ผ้าขาวม้าในจังหวัดราชบุรีและกาญจนบุรี

2.1.4.1 ผ้าขาวม้าในจังหวัดราชบุรี สินค้าที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักกันมานานของจังหวัดราชบุรีคือ “ผ้าขาวม้าบ้านไร่” คนสมัยนี้อาจไม่ค่อยรู้จักกันมากนัก แต่ถ้าไปถามคนรุ่นคุณตา

คุณยาย รับรองว่าทุกคนต้องตอบรับเป็นเสียงเดียวกันว่ารู้จักแน่นอน เพราะที่นี่เป็นแหล่งผลิตผ้าขาวม้าที่มีชื่อเสียง คำว่าบ้านไรคือชื่อตำบล ตั้งอยู่ในอำเภอเมืองฯ จังหวัดราชบุรี ความพิเศษของผ้าขาวม้าบ้านไรคือเนื้อแน่น สีสวย เมื่อใช้ไประยะหนึ่งเนื้อผ้าจะนิ่มมาก トラหรือยี่ห้อที่นิยมได้แก่ トラไฟ トラช้าง トラมังกร ฯลฯ ซึ่งในความเป็นจริงแต่ละตราคือผ้าชนิดเดียวกัน ความนิยมจะขึ้นอยู่กับแต่ละท้องถิ่น ตามโรงงานแต่ละแห่งจึงมีตราเกือบทุกแบบตามแต่ยี่ห้อหรือผู้ค้าส่งระบุ นอกจากนี้ผ้าขาวม้าบ้านไรแล้ว ที่นี่ยังเป็นแหล่งผลิตผ้าขาวม้าแบบอื่น ๆ เช่น ผ้าขาวม้าเชียงใหม่ ซึ่งความแตกต่างอยู่ที่เส้นใยทอ รวมทั้งสีและลวดลายของผ้า

สมัยก่อนการผลิตผ้าขาวม้าในจังหวัดราชบุรีและกาญจนบุรีมีเพียงลายตาหมากรุกซึ่งถือเป็นลายคลาสสิก กระทั่งการทอมีความทันสมัยขึ้นจึงมีการเพิ่มสีและขนาดลายได้มากขึ้นที่เรียกว่า “ลายสก๊อต” หรือ “ลายใส่ปลาไหล” ในแต่ละเดือนโรงงานใหญ่ ๆ ในจังหวัดราชบุรีจะผลิตผ้าขาวม้าได้ประมาณ 15-20 ลาย ถ้าจะนับลวดลายที่ผลิตมาทั้งหมดก็คงเป็นจำนวนหลายหมื่นลายแล้ว เดิมจังหวัดราชบุรีมีโรงงานผลิตผ้าขาวม้าหลายสิบแห่ง แต่เมื่อยุคหนึ่งความนิยมในการใช้ผ้าขาวม้าลดลงทำให้โรงงานบางแห่งเปลี่ยนไปผลิตผ้าทอสีพื้นและขายเครื่องจักรไปจนหมด ปัจจุบันจึงเหลือโรงงานเพียง 10 แห่งเท่านั้น อย่างไรก็ตามทุกวันนี้ผ้าขาวม้ากลับมาได้รับความนิยมอีกครั้ง ช่วงที่ขายดีที่สุดคือตั้งแต่เดือนธันวาคมถึงเมษายน ซึ่งเกี่ยวเนื่องกับเทศกาลสำคัญ ทั้งปีใหม่และสงกรานต์ แสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตของคนไทยที่ยังคงซื้อหาผ้าขาวม้าเป็นของขวัญหรือนำไปร่วมงานบุญเหมือนเช่นในอดีต (www.baanlaesuan.com)

การผลิตผ้าขาวม้าในจังหวัดราชบุรีมีรายละเอียดแตกต่างจากการทอผ้าทั่วไป กว่าที่จะออกมาเป็นผ้าแต่ละผืนนั้นมีขั้นตอนการผลิตดังนี้

- 1) ใจด้าย นำด้ายออกมาจากม้วนพันแยกไว้แต่ละใจ ซึ่งเป็นวิธีแบบดั้งเดิม โดยใช้ด้ายเหลือใช้จากโรงงานผลิตเสื้อเชิ้ตหรือผ้าขนหนูประมาณ 30-40 เปอร์เซ็นต์ของทั้งหมด เนื่องจากการผลิตผ้าขาวม้าไม่ต้องการเส้นด้ายยาวมากนัก จึงช่วยลดต้นทุนด้วย
- 2) ย้อมสี ที่นี้ย้อมสีเองทั้งหมด หากด้ายเก่าที่นำมาใช้มีสีไม่สวยต้องย้อมสีเข้มทับ เช่น ดำ น้ำเงิน เขียว การย้อมจะนำด้ายลงแช่ครึ่งชั่วโมง จากนั้นจึงนำไปสะเด็ดน้ำ ล้าง แขน้ำยาฟอกสีเพื่อป้องกันสีตก ผ่านแปรงข้าวเจ้า นำเส้นใยมาทูปให้ฟู แล้วนำไปตาก
- 3) กรอด้าย ขั้นตอนนี้จะนำด้ายที่ย้อมเรียบร้อยแล้วกลับใส่หลอดอีกครั้ง จากนั้นจึงนำด้ายไปสับผ้า การสับผ้า คือ การนำด้ายมาเรียงสีสำหรับด้ายยืน โดยกำหนดชุดสีหลัก จากนั้นจึง

แทรกสีรองเข้าไป สำหรับผ้าลายตาหมากรุกจะเรียงด้ายแต่ละสีเป็นจำนวนเท่าๆกัน แต่หากเป็นลาย
ไล่ปลาไหลก็จะแทรกสีรองเข้ามาเป็นเส้นเล็ก ๆ จากนั้นจึงนำไป ร้อยตะกรอ คือการนำด้ายร้อยเข้า
เครื่องทึลเส้น ผ้าผืนหนึ่งจะใช้ด้ายยืน 2,000 เส้น ใช้เวลาร้อยประมาณ 3 ชั่วโมง

4) การทอ ใช้เครื่องจักรตั้งโปรแกรมสำหรับด้ายพุ่ง ซึ่งการทอผ้าขาวม้าจะทอเป็นผืน
ยาวราว 60 เมตร ผ้าผืนยาวนี้จะนำไปตัดเป็นผืนย่อยอีกครั้ง โดยเครื่องทอจะกำหนดระยะหัวท้าย
ของผ้าไว้เรียบร้อย จึงง่ายต่อการนำไปตัดทีละผืน จากนั้นจึงนำไปลงแป้งและตากให้แห้ง ก็เป็นอัน
เสร็จเรียบร้อย

ผ้าขาวม้าทั่วไปที่ผลิตจากโรงงานในจังหวัดราชบุรีจะมีอยู่ 4 ขนาด คือ 60X160
เซนติเมตร 70X170 เซนติเมตร 80X180 เซนติเมตร และ 90X200 เซนติเมตร การขายผ้าขาวม้าจะ
นับขายกันเป็นกู่ลี ผ้า 1 กู่ลี มีทั้งหมด 20 ผืน โดยทางโรงงานจะคละลายให้ผู้ซื้อ

ภาพที่ 5 การทอผ้าขาวม้าในโรงงานยิ่งเจริญ จังหวัดราชบุรี

ที่มา: <https://th-th.facebook.com/YingcharoenWF>

ภาพที่ 6 ผ้าขาวม้าในโรงงานที่รอพับเพื่อส่งออกจำหน่าย

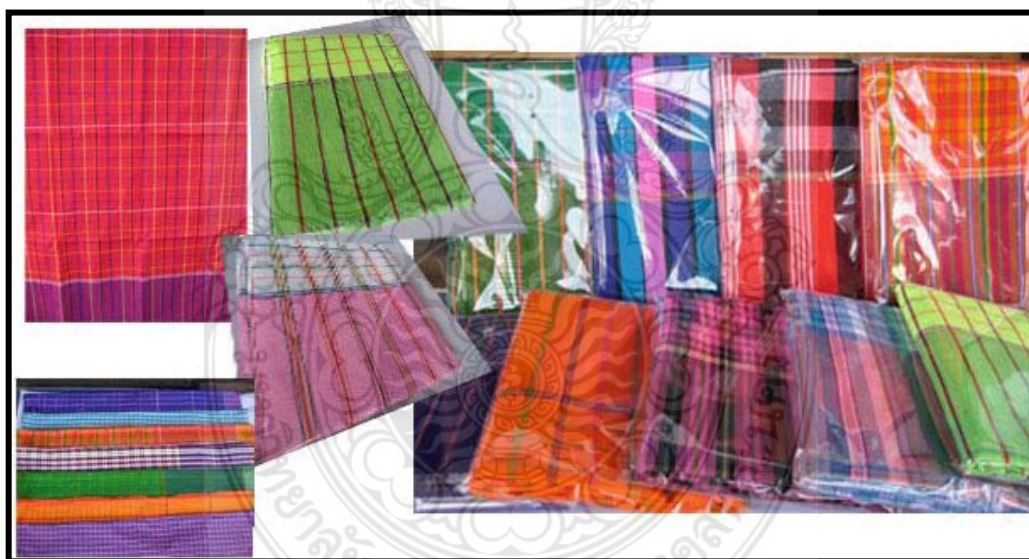

ภาพที่ 7 ผ้าขาวม้าที่ผลิตจากโรงงานอิงเจริญ จังหวัดราชบุรี

ที่มา: <https://th-th.facebook.com/YingcharoenWF>

2.1.4.2 ผ้าขาวม้าในจังหวัดกาญจนบุรี ผ้าขาวม้าที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายของจังหวัดกาญจนบุรีคือผ้าขาวม้าร้อยสี ของบ้านหนองขาว ซึ่งอยู่ในอำเภอดำม่วง ลักษณะ

ของผ้าขาวม้าร้อยสีบ้านหนองขาว จะมีสีสดใส ลวดลายแปลกตา เนื้อผ้าเป็นมันวาว คล้ายผ้าไหม การดูแลรักษาง่าย ซักรีดตามปกติ ไม่ยืด ไม่หด สีไม่ตก สวมใส่สบาย ไม่อบร้อน ใช้งานได้ยาวนาน มีการคัดเลือก และผ่านการพิสูจน์มาเป็นเวลานาน จากผู้ใช้ทั้งในหมู่บ้าน และในตำบลใกล้เคียง ในด้านลวดลายสีสันทันนั้นเป็นตามจินตนาการของผู้ทอ ซึ่งเป็นภูมิปัญญาชาวบ้านที่สืบทอดการทอผ้ามาจากบรรพบุรุษ ผ้าขาวม้าร้อยสีบ้านหนองขาว มีเอกลักษณ์เฉพาะพิเศษตรงที่มีลวดลาย สีสดใสสวย ถ้าสังเกตผ้าขาวม้าแต่ละผืนจะพบว่า ประกอบด้วยเส้นด้ายหลากสีสันทัน ทั้งเส้นพุ่ง เส้นยืน กล่าวได้ว่า ถ้าจะนับสีที่เด่นๆ ที่ประกอบอยู่ในผ้าขาวม้าแต่ละผืน คงจะเป็นการยากที่จะระบุได้ชัดเจน อันเป็นความคิดสร้างสรรค์ของผู้ทอที่นำเส้นด้ายมาทอสลัปเป็นลวดลาย ริเริ่มเทคนิคทอโดยการผสมแต่ละสีแต่ละอย่าง อย่างมีศิลปะ จึงก่อให้เกิดการเรียกผ้าขาวม้าสีสดใสนี้ “ผ้าขาวม้าร้อยสีบ้านหนองขาว” หมายถึง ผ้าขาวม้าที่เกิดจากบ้านหนองขาว อันเป็นผืนผ้าที่มีสีสันทันมากมายนับร้อยๆ สีนั่นเอง (www.thaitambon.com)

ภาพที่ 8 ผ้าขาวม้าร้อยสีของบ้านหนองขาว

หมู่บ้านหนองขาว ได้ชื่อว่าเป็นหมู่บ้านวัฒนธรรมที่มีประวัติความเป็นมายาวนาน โดยมีมรดกภูมิปัญญาคือผลิตภัณฑ์ผ้าขาวม้าร้อยสี เป็นสิ่งที่คนในชุมชนภาคภูมิใจ เพราะเป็นผลิตภัณฑ์เด่นที่ได้สร้างอาชีพ สร้างรายได้อย่างเป็นกอบเป็นกำให้คนในชุมชนมาตั้งแต่อดีตจนปัจจุบัน

ภาพที่ 9 ผลิตภัณฑ์จากผ้าขาวม้าร้อยสี

การทอผ้าขาวม้าของบ้านหนองขาวส่วนใหญ่จะเป็นการที่แต่ละคนจะรับงานไปทำที่บ้านของตนเอง เมื่อว่างเว้นจากทำนาทำไร่ ชาวชุมชนบ้านหนองขาวไม่เว้นว่างสร้างอาชีพ กับการทำผ้าขาวม้าส่งจำหน่าย สร้างรายได้อีกหนึ่งทางหนึ่งความโดดเด่นด้านสีสันหลากหลาย มีให้เลือกแบบจุใจ จึงได้ชื่อว่า “ผ้าขาวม้าร้อยสี” ยามว่างสร้างอาชีพ ทอผ้าขาวม้าหลากสี (www.matichon.co.th)

คุณกิมจิง ศิวางกูร ประธานกลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านหนองขาว ในวัย 67 ปี ผู้มีประสบการณ์ทอผ้ามาเนิ่นนาน เล่าให้ฟังถึงจุดกำเนิดของกลุ่ม ว่างจากทำนา ทำไร่ ก็อยากมีอาชีพเสริม จึงปรึกษาสามีซึ่งเป็นสมาชิกสหกรณ์อยู่ เขาก็เห็นว่าชาวชุมชนหนองขาวมีภูมิปัญญาด้านการทอผ้าขาวม้าได้คุณภาพดีอยู่แล้ว น่าจะนำตรงนี้มาเป็นอาชีพเสริม หลังรวมกลุ่มได้สมาชิกราว 20 คน ก่อเกิดความเข้มแข็งพอมุ่งสู่อาชีพ โดยมีสหกรณ์การเกษตรสุวรรณภูมิ ตำบลบ้านหนองขาว อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี เป็นหน่วยงานผลักดันหลัก สนับสนุนการจัดหาเส้นด้ายไหมประดิษฐ์มาจำหน่ายให้กับสมาชิกนำไปสู่กระบวนการผลิตด้วยรายคาญดิธรรม พร้อมกันนั้นยังสนับสนุนก็สำหรับทอผ้า และรับซื้อ

ผลิตภัณฑ์ที่ผ่านการทอเป็นผ้าขาวม้าแล้วเพื่อจัดจำหน่ายที่ร้านค้าสหกรณ์ โดยตกลงราคาซื้อฝืนละ 120 บาท ขนาดความกว้าง 80 เซนติเมตร ยาว 2 เมตร จากนั้นสหกรณ์จะทำหน้าที่บรรจุสินค้าเพื่อขายให้ผู้สนใจในราคาประมาณฝืนละ 150 บาท

กลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านหนองขาว เริ่มผลิตเมื่อปี 2546 ถือว่าโชคที่ได้สหกรณ์สนับสนุน เพราะไหมประดิษฐ์นำมาผลิตผ้าขาวม้าราคาสูงมาก ถ้าต้องลงทุนทั้งหมดในคราวเดียวคงใช้เงินถึงหลักแสนบาท นอกจากนั้นยังได้หน่วยงานภาครัฐสนับสนุน อย่าง พัฒนาชุมชน ทำให้สินค้าเข้าสู่โอท็อปด้วย

สำหรับที่ที่ใช้ในการทอ สมาชิกส่วนใหญ่มีไว้ประจำบ้าน โดยผู้ผลิตจำหน่ายเป็นคนในชุมชน ราคาขายจึงไม่แพง ก็ตัวหนึ่งมีอายุการใช้งานค่อนข้างนาน หรือหากเกิดปัญหา ก็สามารถซ่อมใช้เองได้ การให้สีเส้นของเนื้อผ้าคือความโดดเด่นแปลกตากว่าฝืนผ้าขาวม้าทั่วไป ซึ่ง เกิดจากการออกแบบของผู้ผลิตที่ไม่ยึดติดอยู่ในกรอบ ส่วนคุณสมบัติอื่นสามารถเรียกความประทับใจคือคุณภาพของเส้นไหมประดิษฐ์นำมาทอแล้วเกิดสภาวะคงตัว นั่นหมายถึง ไม่หด ไม่ยืด ซักน้ำสีไม่ตก

ลายผ้าเอกลักษณ์ของผ้าขาวม้าบ้านหนองขาวคือลาย ตาจ๊ก ซึ่งเทคนิคการทอเกิดจากภูมิปัญญา จะมีการสานลายสองเล็กๆ คล้ายการสานกระบอกตะกร้าและยกกลายเป็นตาๆ กรรมวิธีการทอผ้าลายนี้ค่อนข้างพิถีพิถันและใช้ระยะเวลาานพอสมควร ฉะนั้น ก็บราคาขายจึงต้องขยับสูงกว่าลายต่างๆ ไป โดยผ้าลายธรรมดาราคาฝืนละ 160 บาท แต่ถ้าเป็นผ้าลายตาจ๊ก จะราคาฝืนละ 200 บาท ส่วนรูปแบบการทำงาน แต่ละคนจะรับหน้าที่ไปตามความถนัด ซึ่งกระบวนการผลิตผ้าขาวม้า นั้นมีหลายขั้นตอน เริ่มต้นตั้งแต่ การกรอถ่าย ตั้งลายผ้า คั้นทูก ร้าง หรือเรียกว่าการแยกถ่าย หวี และทอ แต่ละคนจะรับงานไปทำที่บ้านของตนเอง ตกเดือนๆ หนึ่งสามารถทอผ้าขาวม้าส่งจำหน่ายได้ราว 100 กว่าฝืน ก็ขึ้นอยู่กับความขยันด้วย อย่างถ้าฤดูหนาวทำไรจะทอได้ไม่มากนัก เพราะต้องไปทำหน้าที่ประจำ แต่ก็ถือว่าเป็นอาชีพเสริมสามารถเลี้ยงครอบครัวให้อยู่ดีมีสุข

ภาพที่ 10 ผ้าขาม้าลายตาจ๊ก ลายเอกลักษณ์ของผ้าขาม้าบ้านหนองขาว

2.2 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกระเป๋า

กระเป๋าเป็นที่บรรจุสิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ มีลักษณะคงรูปและไม่คงรูป ทำจากวัสดุหลายชนิด เช่น ผ้า หนัง พลาสติก โลหะ เชือก หรือวัสดุจากธรรมชาติ เช่น ผักตบชวา เป็นต้น หูกระเป๋ามักเป็นสำหรับสะพายทั้งแบบสายเดี่ยวหรือสายคู่ หรือไม่มีเลยก็ได้

การใช้ประโยชน์ของกระเป๋า เริ่มจากการที่นักออกแบเสื้อผ้าและนักออกแบบรองเท้าได้แนะนำว่าควรมีการผลิตสินค้าประเภทกระเป๋าเพื่อใช้ประกอบในการแต่งกาย ให้มีความกลมกลืน เหมาะสม และทำให้การแต่งกายสมบูรณ์ขึ้น จนมาถึงปัจจุบันกระเป๋าได้เข้ามามีบทบาทสำคัญและจัดเป็นส่วนประกอบที่ควบคู่กับการแต่งกายที่มีการใช้กันอย่างแพร่หลาย สามารถใช้ได้กับทุกเพศ ทุกวัย

2.2.1 การจำแนกประเภทกระเป๋า

2.2.1.1 การจำแนกกระเป๋าตามวัสดุที่ใช้ในการผลิต

- 1) กระเป๋าผ้า เช่น ผ้าฝ้าย ผ้าลินิน ผ้าขนสัตว์ ผ้าไหม
- 2) กระเป๋าหนัง เช่น หนังวัว หนังปลากะเบน หนังจระเข้ หนังปลานิล
- 3) กระเป๋าพลาสติก เช่น พีวีซี ไวนิล
- 4) กระเป๋าจากวัสดุธรรมชาติ เช่น ผักตบชวา ป่านศรนารายณ์ ย่านลิเภา

2.2.1.2 การจำแนกกระเป๋าตามลักษณะการใช้งาน

พลอย (2547) ได้ระบุว่า การจำแนกกระเป๋าตามลักษณะการใช้งานทั่วไป ตามโครงสร้างและวัสดุของกระเป๋าในการเลือกใช้วัสดุจะมีผลหรือการส่งผลโดยตรงในการสร้างรูปแบบกระเป๋า กระเป๋ามีอยู่หลายชนิดหลายรูปแบบ ขึ้นอยู่กับลักษณะการใช้งาน ปริมาณการใช้งาน การบรรจุ การแบ่งประเภทของกระเป๋า แบ่งได้ดังนี้

1) กระเป๋าคงรูป ลักษณะของกระเป๋าเป็นรูปทรงที่มีโครงสร้างแข็งแรง คงรูปส่วนใหญ่ทำมาจากวัสดุที่มีความแข็งแรง เช่น พลาสติก สามารถอัดรูปกระเป๋าเพื่อคงสภาพรูปทรงนั้นอยู่ตลอด

2) กระเป๋าไม่คงรูป ลักษณะโครงสร้างของกระเป๋า จะไม่มีการเสริมความแข็งแรงของกระเป๋า ไม่สามารถตั้งอยู่ทรงได้ วัสดุที่นิยมใช้เป็นวัสดุอ่อน เช่น ผ้าไนลอน พลาสติกบาง เป็นต้น สามารถออกแบรูปทรงที่หลากหลายได้ตามต้องการ

3) กระเป๋ากึ่งคงรูป เป็นลักษณะที่มีการผสมผสานระหว่างกระเป๋าคงรูปและกระเป๋าไม่คงรูปไว้ด้วยกัน แต่ยังไม่เป็นทรงที่มีทั้งวัสดุแบบอ่อนแล้วเสริมโครงแข็งวัสดุอย่างแข็ง และวัสดุที่สามารถคงรูปได้ด้วยตนเองแต่ไม่มีโครงสร้าง

2.2.2 รูปแบบของกระเป๋า

สินีนาด เลิศไพรวรรณ (2549) กล่าวถึงรูปแบบพื้นฐานของกระเป๋าตั้งแต่ดั้งเดิมมา และเป็นพื้นฐานทางการผลิตเหมาะสมกับการใช้งานที่ต่างกัน

2.2.2.1 กระเป๋าหิ้ว (The Tote) หมายถึงกระเป๋าถือแบบมาตรฐานที่มีหูหิ้วได้คล้องใส่ของ เป็นรูปแบบแรก ๆ ที่เน้นประโยชน์ใช้สอยแบบพื้นฐาน ต่อมามีการสร้างสรรค์ให้มีช่องใส่ของด้านในเพิ่มเติมขึ้นมา

2.2.2.2 กระเป๋าหนีบ (The Clutch) หมายถึงกระเป๋าที่มีขนาดเล็กและเบา เน้นความบาง ใส่ของไม่มากเหมาะกับการใช้ในระยะเวลาอันสั้นและสถานที่ที่จะไปต้องปลอดภัยเพราะค่อนข้างเป็นอันตราย และสะดวกในการวิ่งราวเป็นอย่างมาก กระเป๋าประเภทนี้มักเป็นรูปแบบพื้นฐานของกระเป๋าในเวลากลางคืนเท่านั้น

2.2.2.3 กระเป๋าเดินทาง (The Traveler) หมายถึงกระเป๋าประเภทที่ใช้เพื่อการเดินทางโดยมีขนาดเล็กลงใหญ่สุดหล่นกันไป ใบเล็กที่สุดคือใบที่ติดตัวตลอดเวลาคือนำขึ้นบนที่นั่งด้วย สำหรับบรรจุของใช้ส่วนตัวเอาไว้ใกล้ตัวเตรียมหยิบ โดยปกติกระเป๋าประเภทนี้จะมีช่องเล็กช่องน้อยมากมายเพื่อสะดวกในการเดินทาง ได้แก่ช่องใส่หนังสือเดินทาง ช่องเสียบปากกา สมุดโน้ต มือถือ ฯลฯ

2.2.2.4 กระเป๋าถือเล่น (The Flirt) หมายถึงกระเป๋าถือประจำวันทั้งวันหรือเดินทางไปกลับบ้านทุกวัน มีของใช้ประจำตัวในช่วงกลางวันและอาจต้องมีการเปลี่ยนแปลงทุกวัน สตรีบางคนเปลี่ยนกระเป๋าประจำวันบ่อย อาจเพราะใบที่จะถือใบเดียวทุกวัน แต่โดยส่วนใหญ่จะนาน ๆ เปลี่ยนครั้ง โดยเฉพาะเวลาที่ต้องไปทำงานอาจจะใช้กระเป๋าใบที่ดูเรียบเก๋ดูสุภาพ แต่ถ้าเป็นวันหยุดพักผ่อน แน่แน่นอนว่าเครื่องแต่งกายจะเลือกสรรให้เหมาะสมตามกาลเวลา กระเป๋าก็จะถูกเลือกให้สอดคล้องกับเครื่องแต่งกายอยู่เสมอ กระเป๋าถือเล่นจึงมีรูปร่างแปลก ๆ ดูเด่นสะดุดตา

2.2.2.5 กระเป๋าย่อม (The Tuck) หมายถึงกระเป๋าแบบง่าย ๆ คล้ายย่ามของไทย สะพายไหล่สูงของได้มาก สะดวกในการล้วงของออกมาใช้แบบคนโบราณ กระเป๋าแบบนี้เป็นกระเป๋าแบบพื้นฐานเหมาะสำหรับการออกแบกกระเป๋าที่ใช้ถือไปใกล้ ๆ บ้าน การเดินทางนั่งเล่นปิกนิก หรือพักผ่อนตามอัยาศัย

2.2.2.6 กระเป๋าแบบสะพาย (The Messenger) กระเป๋าขนาดเล็กมีสายสะพายปกติจะยาวแบบสะพายแล่งได้ ใช้ประโยชน์ในการพกพาเป็นกระเป๋าแบบติดตัวมีที่เก็บเงินและบัตรประจำตัวเป็นหลัก ในบางครั้งที่ไม่ต้องการถืออะไรมาและต้องการความคล่องตัวแบบนักขี่จักรยานยนต์ หรือซ้อนท้ายรถจักรยานยนต์

2.2.2.7 กระเป๋าทรงแจกัน (The Vessel) กระเป๋าที่ได้รับการพัฒนาให้เป็นกระเป๋าที่มีปากบานกันเล็กกว่า ได้รับอิทธิพลทางด้านแฟชั่นมากขึ้นในด้านประโยชน์ใช้สอยคงไม่ต่างกับกระเป๋าถือแบบหัวเพียงแต่มีรูปร่างที่แปลกตาต่างไปจากเดิมเพราะการที่มีฐานเล็กแต่ด้านบนกว้างค่อนข้างขัดกับทฤษฎีแรงโน้มถ่วง เพราะถ้าเกินจุดที่สมดุลแล้วกระเป๋าอาจล้มได้ง่ายกว่าแบบปกติ

2.2.3 วัสดุที่ใช้ทำกระเป๋า

2.2.3.1 วัสดุหลัก คือวัสดุที่ใช้ตัดเย็บตัวกระเป๋ามีหลายชนิดดังนี้

1) ผ้าฝ้าย (Cotton) เป็นโพลีเอสเตอร์ที่ได้จากดอกของฝ้าย ผ้าที่ผลิตจากฝ้ายพันธุ์ดี เส้นใยยาว ผิวของผ้าจะเรียบเนียน และทนทาน คุณภาพของผ้าฝ้ายขึ้นอยู่กับพันธุ์ ความยาวและความเรียบของเส้นใย ใยฝ้ายไม่แข็งแรงนัก แต่เมื่อนำมาทอเป็นผ้า จะได้ผ้าที่แข็งแรง ยิ่งทอเนื้อหนา-แน่นจะยิ่งแข็งแรง ทนทาน ผ้าฝ้าย มีคุณสมบัติที่ดีหลายประการคือ ระบายอากาศได้ดีและทนทานต่อการซัก รีด ทำความสะอาดได้ง่ายผ้าฝ้ายมีเส้นใยที่แข็งแรงทนต่อความเป็นด่าง ซึ่งหมายความว่าสามารถทน ผงซักฟอกได้ดีสารเรืองแสงในผงซักฟอกสมัยใหม่ช่วยให้สีของผ้าฝ้ายเด่นชัดขึ้น นอกจากนี้ผ้าฝ้าย ยังมีสีสันทนและลวดลายที่สวยงามให้เลือกใช้มากมาย ผ้าฝ้ายจึงเป็นที่นิยมของผู้ผลิตกระเป๋าผ้าในปัจจุบัน

2) ผ้าใบ (Canvas) คือผ้าดิบที่ใช้ในการตัดเย็บทั่วไป เช่น ทำซัพใน รองเท้า กระเป๋า มีแหล่งซื้อขายตามสำเพ็ง แคนวาส (canvas) มีทั้งผลิตในประเทศและนำเข้าต่างประเทศ เช่น อิตาลี อังกฤษ ฝรั่งเศส ตามร้านจะขายปลีก ตัดขายเป็นเมตร

3) หนัง (Leather) วิกิพีเดีย (2555) ระบุว่า หนัง เป็นวัตถุดิบสำคัญที่นำมาใช้ในการผลิตเครื่องหนัง แบ่งออกเป็นหนังแท้และหนังเทียม ซึ่งหนังแท่นั้นมีลักษณะที่บ่งบอกได้ชัดเจนอยู่หลายประการ เช่น กลิ่น ลาย พื้นผิวด้านหลัง ฯลฯ แต่ปัจจุบันมีเทคโนโลยีเข้ามาจนทำให้หนังเทียมมีรูปแบบลวดลายใกล้เคียงและ เหมือนหนังแท้มากขึ้น ซึ่งเราสามารถแบ่งหนังได้หลายประเภทและหลายคุณภาพ ดังนี้

3.1) หนังแท้ มีลักษณะพื้นฐานที่สังเกตได้ง่าย เช่น มีกลิ่นหนัง ผิวมีรูขนด้านหลังเป็นขนสั๊กหลาด ซึ่มซึ่มน้ำ หากอากาศเย็นเมื่อสัมผัสจะรู้สึกอุ่น ขณะที่อากาศร้อนเมื่อสัมผัสจะรู้สึกเย็น ดูแลทำความสะอาดยาก ลายบนผิวเป็นธรรมชาติ ไม่มีรอยต่อลาย (emboss repeat) การพัฒนาด้านต่างๆในอุตสาหกรรมการฟอกหนังและการตกแต่ง (finishing) เป็นปัจจัยที่ทำให้ลักษณะพื้นฐานเปลี่ยนไปจนไม่อาจจะใช้เป็นตัวพิจารณา บ่งบอกความเป็นหนังแท้ได้อีกต่อไป ซึ่งการฟอกย้อมในปัจจุบันมีความพยายามที่จะลดกลิ่นหรือให้เจือจางที่สุด ดังนั้น หนังแท้ที่ดีจึงมักไม่มีกลิ่น มีการใช้ water repel lance เพื่อป้องกันไม่ให้น้ำเกาะ หนังที่มีฉนวนและถ่ายเทอากาศได้นั้นเป็น เฉพาะหนังประเภท full grain หรือ corrected grain ที่ผ่านการ top coating หรือ finishing บางๆ เท่านั้น หนังแท้ส่วนใหญ่ผิวลาย หรือ รอยย่นของผิว (grain break) โดยปกติจะมีลักษณะเป็นธรรมชาติเหมือนผิวหนังของคน แต่หนังแท้บางชนิดที่เนื้อแน่นหรือแข็งที่เป็นหนังคุณภาพดีก็ไม่มีรอย

ย่นของผิว หนึ่งแท่งจะมีขนาด (shape/size) แต่ละชิ้นไม่แน่นอนเพราะเป็นของธรรมชาติ และหนึ่งแท่งจะไม่ติดไฟหรือถ้าติดก็จะดับได้เอง

3.2) หนึ่งเทียม เทคโนโลยีได้สร้างหนึ่งเทียมที่มีคุณสมบัติทั้งทางกายภาพและทางด้านเคมี เหมือนหนึ่งแท่งจนไม่สามารถแยกแยะได้ แม้จะด้วยวิธีการวิเคราะห์ในห้องแล็บก็ตาม ถึงกระนั้นต้นทุนที่ได้มาสูงกว่าราคาหนึ่งแท่งมากจนไม่มีความคุ้มค่าเชิงพาณิชย์ อย่างไรก็ตาม หนึ่งเทียมทั้ง PU / PVC ก็คงมีลักษณะพื้นฐานหลายอย่างที่แตกต่างกันจากหนึ่งแท่ง และหลายอย่างก็เหมือนหรือใกล้เคียงกับหนึ่งแท่ง เช่น รอยย่นผิวบน ปกติหนึ่งเทียม PVC จะไม่เกิดรอยย่นเมื่อเวลาพบบ้านผิวบนเข้าหากันเพราะมีความกระด้างมาก ขณะที่ semi-PU และหนึ่งเทียม PU จะมีรอยย่นดูคล้ายหนึ่งแท่ง ส่วนผิวหน้าของหนึ่งเทียม PU มักมีความเหนียวติดมือ (sticky) ขณะที่หนึ่งเทียม PVC กลับมีความแห้งลื่นมากกว่าเมื่อเทียบกับหนึ่งแท่ง ส่วนทางด้านหลังของหนึ่งเทียม PVC โดยปกติจะเป็นผ้าทอ หากไม่มีหลังผ้าก็จะเห็นเป็นชั้นพลาสติก หนึ่งเทียม PU ทั่วไปก็เช่นกัน เว้นแต่บางเกรด (coagulation by dipping base) ที่ถูกนำไปขัดด้วยกระดาษทรายด้านหลังจนทำให้เป็นขนดูคล้ายหนึ่งกลับหรือเส้นใยหนึ่งแท่ง ซึ่งเราสามารถแบ่งประเภทของหนึ่งเทียมออกเป็น 3 ประเภท ได้ดังนี้

3.2.1) หนึ่งพียู (PU) เป็นหนึ่งเทียมที่มีคุณสมบัติการสัมผัสเหมือนหนึ่งแท่งมากที่สุดและดีที่สุดใน บรรดาหนึ่งเทียมทั้งหมด หนึ่งเทียมประเภทนี้ มีขั้นตอนการผลิตที่สะอาด ไร้มลพิษและสารตกค้างในผลิตภัณฑ์ จึงนิยมนำมาผลิตเป็นของเล่นเด็กที่ขายกันในกลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น ประเทศทางยุโรป ญี่ปุ่น อเมริกา ฯลฯ แม้หนึ่งเทียมพียูจะมีราคาสูงและมีอายุการใช้งานซึ่งจะเสื่อมและย่อยสลายไปเอง แต่ทุก ๆ คนก็ยังพึงพอใจในคุณภาพและเลือกใช้หนึ่งเทียมพียูในสินค้าหลายประเภทที่มี อยู่ในท้องตลาดปัจจุบันนี้ และความต้องการก็ยังคงสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากมีการรณรงค์ต่อต้านการฆ่าสัตว์หลายประเภทหรือการรณรงค์ต่อต้านมลภาวะสิ่งแวดล้อม ทั้ง 2 ปัจจัยนี้จึงเป็นแรงผลักดันให้ความต้องการของหนึ่งเทียมพียูนี้สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง

3.2.2) หนึ่งเซมิพียู (Semi-PU) คือหนึ่งเทียมที่เหมือนหนึ่งเทียมพียู เพียงแต่ว่าชั้นผ้าที่ผ่านการเคลือบเนื้อพียูจะมาใช้เป็นพีวีซีแทน ยังคงชั้นสีและกาวเป็นพียูเพื่อรักษาสัมผัสของความเหมือนหนึ่งแท่งของพียูอยู่

3.2.3) หนึ่งพีวีซี (PVC) หนึ่งเทียมราคาถูกที่สุดในหมู่หนึ่งเทียมทุกชนิดผู้ที่เลือกใช้หนึ่งเทียมเซมิพียูและพีวีซี มักเป็นกลุ่มคนที่ต้องการของราคาถูกและความเป็นพีวีซีเอง

ก็เหมาะสมกับงานอุตสาหกรรมเป็นอย่างมาก อย่างไรก็ตามพีวีซีก็เป็นหนังเทียมที่มีมลภาวะ ซึ่งในหลายประเทศก็ไม่สามารถส่งออกไปได้

2.2.3.2 วัสดุประกอบ

1) ผ้าซับใน คือ ผ้าที่เย็บทาบอยู่ชั้นในของเครื่องแต่งกาย และเครื่องประกอบการแต่งกาย ใช้รองผ้าตัวจริงในกรณีผ้าด้านนอกใส่ไม่สบายเมื่อเย็บผ้าซับในจะทำให้ผิวสัมผัสที่โดนกับผิวหนังเราไม่ระคายเคือง รองด้านในเพราะผ้าที่ใช้บางเกินไป หรือเพื่อปกปิดตะเข็บไม่ให้เห็น ทำให้งานออกมาดูเรียบร้อยยิ่งขึ้น ผ้าซับใน เป็นผ้าบางๆ ไม่มีลวดลาย มีสีให้เลือกหลากหลาย เลือกใช้ให้เข้ากับผ้าด้านนอกมากที่สุด

2) ผ่ากาว คือ ผ้าที่ใช้รัดกับตัวผ้าตัวจริงให้แข็งและมีความอยู่ตัวมากขึ้นซึ่งมีทั้งหมด 3 ชนิด โดยแบ่งตามเนื้อผาดังนี้

2.1) ผ่ากาวเนื้อแข็ง ผ่ากาวชนิดนี้ใช้กับงานผ้าที่ต้องการขึ้นทรง เช่น เสื้อสูท เสื้อข้าราชการ และ กระเป๋าผ้าบางอย่าง หรืออัดเป็นسابโซว์ขอบเสื้อ

2.2) ผ่ากาวสาหลู ผ่ากาวชนิดนี้จะมีเนื้อหนามีความคล้ายกับผ้าขาวบางที่เราใช้ทำขนม แต่จะมีความหนามากกว่า ใช้สำหรับงานผ้าที่ต้องการอยู่ทรงมากหน่อย

2.3) ผ่ากาวซีฟอง ผ่ากาวชนิดนี้จะมีเนื้อบางนุ่ม พอเราอัดผ้าลงไปแล้วเนื้อผ้าจะไม่มีน้ำหนักและเป็นผ้ากาวที่นิยมใช้กันมากที่สุดสำหรับช่างตัดเสื้อ

3) ชิ้นส่วนที่ใช้ประกอบกระเป๋า

พรศรี (ม.ป.ป.) กล่าวว่า องค์ประกอบของกระเป๋า นอกจากวัสดุที่ใช้ทำกระเป๋าซึ่งให้คุณสมบัติทางโครงสร้างความคงทน ความปลอดภัยในการใช้สอยอีกด้วย ซึ่งก็จะมีชิ้นส่วนต่างๆ มากมายที่มีการนำมาใช้ประกอบการทำกระเป๋า เพื่อเสริมหรือเพิ่มหน้าที่ใช้สอยให้แก่กระเป๋าได้เป็นอย่างดีเลยทีเดียว ชิ้นส่วนทั้งหลายที่มีความสำคัญและเกี่ยวข้องในการทำกระเป๋าเหล่านี้จะประกอบไปด้วยชิ้นส่วนดังต่อไปนี้

3.1) ตัวล้อคปิด-เปิด แบ่งออกเป็นประเภทใหญ่ๆ ได้ดังต่อไปนี้

3.1.1) แบบเข็มขัด มีทั้งชนิดสอดเข็มร้อยที่รูเจาะและเข็มขัดที่ไม่มีเข็มแต่ใช้ วิธีล๊อคตลับ

3.1.2) แบบตัวล็อกโลหะ เป็นเงื่อนไขใส่ลงไปในช่วงที่เจาะไว้ ปิด-เปิด โดยกดปุ่มสปริงให้เลื่อน ขึ้น-ลง ซึ่งเป็นแบบที่นิยมใส่กันมากของกระเป๋านักเรียน

3.1.3) แบบตัวล็อกเคสพลาสติก ซึ่งมีช่องเลื่อนได้คล้ายกับการเปิดเซฟ

3.1.4) แบบเป็นกระดุมแม่เหล็ก มีความสะดวกในการใช้งาน แต่ไม่ให้ความมั่นใจ การเปิดทั้งแม่เหล็กหรือเทปไนลอน ตัวเลื่อนนั้นอาจเสื่อมคุณภาพได้

3.1.5) แบบเวลโคร (velcor) เป็นแถบยาวคล้ายซิป แถบด้านหนึ่งจะเป็นปุ่มคล้ายขอเกี่ยวเล็กๆ ส่วนอีกด้านจะเป็นฝอยปิด โดยนำแถบทั้งสองให้ประกบติดกัน

3.1.6) แบบซิป (zippers) คือเครื่องรูดปิดเปิดชนิดทำด้วยโลหะ ใช้ติดเสื้อผ้า กระเป่ารองเท้า ประกอบด้วยเครื่องฟันเทปสองข้างยึดติดกับฟันซิปส่วนประกอบที่ช่วยให้ซิปแยกออกจากกันแต่ละข้างเรียกว่า สคูป (scoop) หรือเรียกว่า ฟันซิป ส่วนที่ดึงให้เคลื่อนที่ได้เรียกว่า หัวซิป ส่วนที่ให้หยุดเมื่อเลื่อนขึ้นและลงเรียกว่า ตัวคั่นหัวและท้าย ถ้าเป็นแบบเปิดท้ายเพื่อให้ซิปทั้งสองข้างแยกออกจากกันได้ ซึ่งที่ใช้ทั่วไปมี 4 ชนิดคือ ซิปไนลอน ซิปธรรมดา ซิปฟันทองเหลือง และซิปเปิดออกทั้งสองข้าง

3.2) ส่วนที่ใช้ในการนำพา แบ่งตามประเภทใหญ่ๆได้ดังต่อไปนี้

3.2.1) แบบหิ้ว มักใช้วัสดุมาทำการผลิตได้ต่างๆ มากมายหลายแบบ เช่น การนำเอาพลาสติกแข็งมาใช้หรือบางครั้งอาจเป็นวัสดุชนิดเดียวกันกับวัสดุที่นำมาทำกระเป๋าเลยก็ได้บางทีก็อาจใช้เป็นแบบโลหะในลักษณะที่มีน้ำหนักเบาเลยก็ได้ การนำพาจะเป็นลักษณะการถือหรือหิ้ว

3.2.2) แบบสะพาย สามารถใช้วัสดุได้ต่างๆมากมายหลายชนิดเช่นกัน เช่น วัสดุชนิดเดียวที่ใช้กับกระเป๋าอาจเป็นโลหะ โซ่ ห่วง หรือวัสดุยางยืด ไนลอน เป็นต้น ในการนำพาก็จะเป็นลักษณะการถือหรือการสะพายไหล่หรือสะพายกลางหลังซึ่งสายสะพายนี้สามารถปรับเปลี่ยนระยะห่างของสายเพื่อให้สะดวกตามความต้องการของผู้ใช้

2.2.3.3 วัสดุตกแต่งกระเป๋า

สาคร (2548) ได้ระบุว่า วัสดุตกแต่งเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้กระเป๋าสวยงาม ดูสะอาดตา วัสดุที่ตกแต่งนั้นขึ้นอยู่กับกรอกแบบของแต่ละบุคคล วัสดุที่นำมาตกแต่งกระเป๋ามีมากมายหลายชนิด เช่น

1) กระดุม เป็นวัสดุตกแต่งเสื้อผ้า โดยเฉพาะเสื้อผ้าหรือเครื่องแต่งกายท่อนบน กระดุมเริ่มใช้กันมาตั้งแต่ศตวรรษที่ 13 โดยทำจากกระดูกปลาวาฬหรือกระดูกของสัตว์ชนิดอื่น จนถึงศตวรรษที่ 16 กระดุมได้รับการยอมรับให้เป็นวัสดุตกแต่งที่สำคัญสำหรับเครื่องแต่งกายของ บุรุษและสตรี ซึ่งสามารถนำกระดุมมาตกแต่งกระเป๋าก็ได้

2) ซิป เป็นวัสดุตกแต่งและเป็นเครื่องเกาะเกี่ยวในคราวเดียวกันหรือใช้แทน กระดุมก็ได้ ซิปได้มีการคิดค้นขึ้นในปี 1891 โดยวิศวกร ชื่อ Whitcomb L. Judson ต่อมาปี 1940 วิศวกรของประเทศสวีเดน ได้พัฒนาซิปเป็นฟันโลหะมาแทนซิปแบบตะขอ เมื่อปี 1940 ใน ยุโรป ได้มีงานวิจัยซิปแบบขด โดยใช้รูปแบบ Interlocking และมีการพัฒนารูปแบบให้มีความ แข็งแรง ยืดหยุ่นได้ดีจนกระทั่งในปัจจุบันมีความยาวหลายขนาด และมีรูปแบบให้เลือกหลากหลาย มากขึ้นเพื่อให้เหมาะสมกับการใช้งาน

3) ลูกไม้ เป็นวัสดุตกแต่งที่ผลิตด้วยวิธีการปัก การทอถัก ด้วยเส้นด้ายขนาดเล็ก มีลวดลายต่าง ๆ มีทั้งผ้าลูกไม้บาง น้ำหนักเบา และเนื้อหนา มีน้ำหนัก ลูกไม้มีทั้งชนิดที่ถักด้วย มือและถักด้วยเครื่องจักร ลูกไม้ที่ใช้ในการตกแต่ง สามารถแบ่งออกได้ 7 ชนิด คือ ลูกไม้เนื้อหนา ลูกไม้ริมใหญ่ ลูกไม้ริมเล็ก ลูกไม้ริมโค้ง ลูกไม้แทรกกลาง ลูกไม้ดอก ลูกไม้ปักฉลุ ซึ่งเป็นลูกไม้ที่มี รูปแบบแตกต่างกันทั้งในด้านขนาด รูปแบบ เพื่อให้เกิดความหลากหลายในการใช้ตกแต่งและ ประโยชน์ใช้สอย จึงควรเลือกให้เหมาะสมกับงาน

4) ลูกบิด เป็นวัสดุตกแต่งที่ใช้คู่กับเลื่อน การใช้ลูกบิดต้องใช้เข็มมือเป็นอุปกรณ์ ในการปักให้เกิดเป็นลวดลายต่าง ๆ มีทั้งทรงกลมแท่ง เหลี่ยม หรือหลายรูปทรงให้เลือก เช่น แก้ว กระฉก พลาสติก และเงินทอง

5) ใส่ไก่ คือ ผ้าที่ตัดเย็บเป็นหลอดยาว ๆ ตามต้องการ โดยการตัดผ้าให้เป็น แถบยาว ๆ พับครึ่งเย็บริมเข้าหากัน ขริบและกลับให้เป็นลักษณะใส่ไก่ ถ้าต้องการให้ใส่ไก่แข็งแรง และทรงตัวดีใช้เชือกสอดเข้าไปในใส่ไก่เป็นใส่ไก่แบบสอดเชือก ใส่ไก่ทั้งชนิดธรรมดาและชนิดสอด เชือกนี้สามารถนำไปตกแต่งเสื้อผ้าและตกแต่งกระเป๋าได้ เช่น นำใส่ไก่ไปसानเพื่อนำไปใช้ตกแต่ง กระเป๋า หรือนำใส่ไก่ไปขดเพื่อตกแต่งเสื้อผ้าหรือกระเป๋า เป็นต้น

6) เชือก เป็นวัสดุที่ใช้ตกแต่งได้อย่างรวดเร็ว ใช้ผูกร้อยรอยเปิดปิด อาจจะทำด้วยลูกไม้ เส้นด้าย ใช้ร้อยผ่านตาโกโลหะ หรือจะเป็นห่วงผ้าตกแต่ง สามารถเลือกใช้ได้ตามต้องการมีหลายชนิด เช่น เชือกเปียขนสัตว์ เชือกลินิน เชือกปอ เชือกฝ้าย

7) ผ้าเทป ริปบิ้น เปีย เป็นวัสดุตกแต่งที่มีลักษณะคล้ายกัน จะแตกต่างกันที่ลวดลาย และการตกแต่ง ผ้าเทปจะมีลวดลายตกแต่งสวยงามกว่าริปบิ้น ซึ่งส่วนใหญ่ริปบิ้นจะทำจากผ้าสี มีลวดลายเรียบง่าย ส่วนเปีย คือ เทปที่เน้นลวดลาย โดยการถักไขว้คล้ายเปีย ทั้ง 3 ชนิดทำหน้าที่คล้ายกันคือ เป็นส่วนวัสดุตกแต่ง

8) ผ้า นอกจากจะนำมาตัดเย็บเป็นเครื่องแต่งกายแล้วผ้ายังสามารถเป็นวัสดุตกแต่งได้ เช่น ผ้าพื้นหรือผ้าพิมพ์ลาย สามารถนำมาตกแต่งกระเป๋าได้ด้วยการพับผ้าพิมพ์ลายให้เป็นรูปดอกไม้โดยเลียนแบบการพับกระดาษของญี่ปุ่น (ออริกามิ) เพื่อนำมาตกแต่งกระเป๋า

2.2.4 เทคนิคการตกแต่งกระเป๋า

เสาวลักษณ์ (2549) กล่าวถึงเทคนิคที่ใช้ในการตกแต่งโดยใช้วัสดุจากผ้า ไว้ดังนี้

2.2.4.1 เทคนิคการต่อผ้า (Patchwork) คือการต่อผ้าชิ้นเล็ก ๆ หลาย ๆ สี เพื่อให้ได้ลวดลายสวยงามตามที่ออกแบบไว้ ซึ่งส่วนใหญ่จะตัดผ้าเป็นรูปทรงเรขาคณิต และนำมาเย็บต่อกันเป็นลวดลาย และรูปแบบต่าง ๆ ใช้สำหรับตกแต่งเสื้อผ้าหรือตัดเย็บเป็นเครื่องใช้ เป็นเทคนิคการตัดเย็บอีกชนิดหนึ่งที่ต้องใช้ศิลปะผสมผสานกัน การต่อผ้าเป็นศิลปะชั้นสูง มีมาตั้งแต่กลางศตวรรษที่ 12 การต่อผ้าในยุคแรก ๆ วัสดุที่ใช้จะเป็นพวกหนังสัตว์ ต่อมาจึงได้เริ่มใช้ผ้าชิ้นเล็ก ๆ นำมาเย็บต่อกันให้เป็นผ้าผืนใหญ่ ใช้เป็นผ้าห่ม ผ้านวมเตียง และเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย เป็นการใช้อย่างชาญฉลาดพิเศษผ้าที่สวยงามได้อย่างคุ้มค่า ในช่วงแรก ๆ เป็นการต่อเศษผ้าที่ไม่มีรูปแบบ และไม่มีกรออกแบบลวดลายใด ๆ ลักษณะงานเป็นไปอย่างหยาบ ๆ ต่อมาจึงได้พัฒนาเป็นการต่อผ้าแบบมีลวดลายตะเข็บที่ใช้เย็บก็พัฒนาจากตะเข็บที่ใช้เย็บแบบง่าย ๆ มาเป็นตะเข็บที่มีลวดลายมากขึ้น

2.2.4.2 การตัดปะผ้า มีชื่อเรียกเป็นภาษาฝรั่งเศสว่า Appliqué หมายถึงการใช้เทคนิคการตกแต่งด้วยผ้าด้วยวิธีการตัดผ้าหรือแผ่นวัสดุบางชนิด เช่น แผ่นหนัง ให้เป็นรูปต่าง ๆ นำมาปะลงบนผ้าที่เป็นพื้นหลัง และเย็บตกแต่งโดยใช้วิธีเย็บริมติดกับผ้าชิ้นหลังในลักษณะต่าง ๆ เป็นการตกแต่งที่ค่อนข้างง่ายต่อการสร้างรูปแบบและตัดเย็บ สามารถออกแบบลวดลายต่าง ๆ ได้อย่าง

อิสระทั้งด้านรูปทรงและการเลือกใช้สีของผ้าที่นำมาตัดปะ นิยมใช้ตกแต่งเครื่องใช้ตกแต่งบ้าน เช่น ผ้าตกแต่งผนัง ผ้านวม เบาะรองนั่ง ปลอกหมอนอิง กระเป๋าถือ เป็นต้น

สำหรับการเลือกใช้ผ้าที่นำมาตัดปะควรเลือกผ้าเนื้อละเอียด สีไม่ตก เนื้อผ้าดีอยู่ตัว ข้อสำคัญต้องซักได้ เช่น ผ้าฝ้าย ผ้าไหม ผ้าสักหลาด ผ้าขนสัตว์ เป็นต้น ผ้าชิ้นที่เป็นผ้าปะ ต้องมีเกรนด้ายพุ่ง ด้ายยืน ตรงกับผ้าที่เป็นพื้นหลังซึ่งอยู่ในลักษณะที่ดึงไว้ให้เรียบและตั้งโดยอาจใช้สติงช่วย เมื่อปะผ้าตามทีออกแบบไว้แล้ว อาจมีการปักตกแต่งลวดลายด้วยไหมปัก ดิ้นเงิน ดิ้นทอง ริบบิ้น เลื่อม ลูกปัด หรือกระดุมสีต่าง ๆ เพื่อให้ได้ภาพที่สมบูรณ์ตามต้องการ และควรพิจารณาใช้ตะเข็บตกแต่งด้วยมือแบบต่าง ๆ เพื่อให้ลายของการปะต่อเนื่องกัน อาจใช้การปักแต่งรายละเอียดต่าง ๆ ได้ แต่ถ้าเป็นงานตัดปะผ้า ที่ใช้ในการตกแต่งเสื้อผ้าควรเลือกใช้ไหมปักที่มีคุณภาพดีตกแต่งเท่านั้น เพื่อความสะดวกในการซักกรีด

2.2.4.3 การเย็บควิลท์ (Quilting) เป็นศิลปะอย่างหนึ่งของการเย็บผ้า 2 ชั้น หรือมากกว่าซ้อนกัน โดยมีวัสดุนุ่ม ๆ อยู่ตรงกลาง เมื่อเย็บตะเข็บส่วนที่เย็บจะเป็นรอยสักลงบนผ้า ส่วนที่ไม่ได้เย็บจะนูนขึ้นเป็นลวดลายตามรูปแบบหรือลวดลายต่าง ๆ การเย็บสักสามารถนำไปตกแต่งเสื้อผ้า หรือเครื่องใช้ภายในบ้านให้สวยงามยิ่งขึ้นได้เป็นอย่างดี การเย็บสักสามารถทำได้โดยเย็บด้วยมือ และเย็บด้วยจักร การออกแบบลวดลาย และลักษณะการเย็บทำได้ตามต้องการ ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ใช้สอยในเรื่องของการเพิ่มความหนา และความแข็งแรงรวมทั้งทำให้เสื้อผ้ามีความอบอุ่นเพิ่มขึ้น นอกจากนี้การตกแต่งด้วยวิธีการเย็บสัก ยังช่วยให้เสื้อผ้าและเครื่องใช้ มีความสวยงามเพิ่มขึ้นอีกด้วย

2.2.5 การออกแบบกระเป๋า

2.2.5.1 การออกแบบผลิตภัณฑ์ การออกแบบผลิตภัณฑ์ (Product Design) คือ การออกแบบสิ่งของเครื่องใช้ เพื่อนำมาใช้สอยในชีวิตประจำวัน โดยเน้นการผลิตจำนวนมากในรูปสินค้า เพื่อให้ผ่านไปยังผู้บริโภค โดยที่รูปแบบและคุณภาพของผลิตภัณฑ์จะเป็นปัจจัยสำคัญในการดึงดูดความสนใจของผู้บริโภคให้เกิดความต้องการจ่ายเงินเพื่อซื้อผลิตภัณฑ์นั้น

1) ปัจจัยที่ควรพิจารณาในการออกแบบผลิตภัณฑ์ประกอบด้วย

- 1.1) ความสัมพันธ์กับคุณภาพของผลิตภัณฑ์ เช่น ความทนทาน การใช้
งาน
- 1.2) ความสัมพันธ์กับวัสดุและกระบวนการผลิต เช่น เครื่องมือที่มีอยู่แล้ว
- 1.3) ความสัมพันธ์กับความต้องการของผู้บริโภค ทั้งด้านเศรษฐกิจ และ
รสนิยมของบุคคล
- 1.4) การมีคุณค่าทางความงาม เช่น ความคิดสร้างสรรค์ ความร่วมสมัย
ความประณีต

2) ขั้นตอนของการออกแบบผลิตภัณฑ์ประกอบด้วย

- 2.1) การมีแรงบันดาลใจในการออกแบบ โดยมักตั้งอยู่บนพื้นฐานของ
ข้อมูลที่ได้ทำการศึกษาค้นคว้ามาก่อนแล้ว
- 2.2) การวางแผนในการจัดทำผลิตภัณฑ์ เช่น กำหนดชิ้นงานหรือกลุ่ม
ผลิตภัณฑ์
- 2.3) การร่างแบบผลิตภัณฑ์และกำหนดรายละเอียดของวัสดุที่ใช้คร่าว ๆ
- 2.4) การคัดเลือกรูปแบบ และการกำหนดรายละเอียดที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม

การทำงานออกแบบ สิ่งแรกที่ต้องคำนึงถึงคือ การกำหนดจุดประสงค์ที่ชัดเจน
ของงาน การสร้างสรรค์ลักษณะภายนอกเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าโดยเน้นการสื่อความหมาย จะดึงดูดความ
สนใจของผู้ที่พบเห็นให้เกิดความต้องการซื้อสินค้านั้น

หลักการดำเนินงานและการวางแผนขั้นต้นของการออกแบบควรคำนึงถึง
วัตถุประสงค์ของ ผลิตภัณฑ์และกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการใช้ผลิตภัณฑ์นั้น ๆ

2.2.5.2 วัตถุประสงค์ในการออกแบบผลิตภัณฑ์

- 1) เพื่อการใช้สอยโดยตรง เป็นการออกแบบที่เน้นการอำนวยความสะดวกการใช้ใน
ชีวิตประจำวัน ดังนั้นจึงควรออกแบบให้สนองความต้องการของผู้บริโภค หรือการนำไปใช้ประโยชน์
ให้ได้มากที่สุด
- 2) เพื่อเสนอเทคโนโลยีสมัยใหม่ เป็นการปรับเปลี่ยนผลิตภัณฑ์หรือรูปแบบ
ผลิตภัณฑ์ให้มีความแตกต่างจากเดิมที่มีจำหน่ายในท้องตลาด

3) เพื่อสนองลักษณะทางสังคม เป็นการออกแบบหรือปรับเปลี่ยนรูปแบบผลิตภัณฑ์ เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมหรือความต้องการทางสังคม

4) เพื่อเน้นความเป็นส่วนตัว เป็นการออกแบบเพื่อสนองตอบความต้องการที่แตกต่างกันตามกลุ่มผู้บริโภคหรือกลุ่มเป้าหมาย

5) เพื่อเน้นรสนิยมส่วนบุคคล เป็นการออกแบบเพื่อสนองตอบความต้องการทางด้านจิตใจของกลุ่มผู้บริโภคหรือกลุ่มเป้าหมายที่นิยมการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ที่มีความแปลกหรือแตกต่างจากบุคคลอื่น

ปัจจุบันผลิตภัณฑ์ที่จำหน่ายได้ดีต้องเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีการออกแบบดี มีรูปร่างที่สวยงาม และมีการใช้งานที่ดี

2.2.5.3 หลักการออกแบบกระเป๋

การที่จะออกแบบกระเป๋จะต้องมีการวางแผนและคิดให้รอบคอบว่าต้องการจะทำกระเป๋ารูปแบบไหน รูปทรงยังไง ใช้ในโอกาสใด เพื่อให้ผลิตภัณฑ์กระเป๋ที่ออกแบบตรงตามที่ต้องการและมีประสิทธิภาพมากที่สุด ซึ่งมีหลักในการออกแบบกระเป๋าดังนี้

1) รูปแบบและแบบตัด

รูปแบบกระเป๋ที่ออกแบบ สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ แพทเทิร์นที่ออกแบบจะต้องมีการคิดอย่างรอบคอบ ซึ่งกระเป๋ที่ดีและใช้ประโยชน์ได้ หลากหลาย ควรมีกระเป๋เล็กๆ หลายๆ ช่องแยกอยู่ในกระเป๋ใบใหญ่ทำให้สะดวกต่อการใส่ของเล็กๆ น้อยๆ และทำให้กระเป๋เป็นระเบียบเรียบร้อยอีกด้วย

2) ความทันสมัยและความแปลกใหม่

ปฏิเสธไม่ได้ว่าความแปลกใหม่ ทำให้งานออกมาดูน่าสนใจ ยิ่งเป็นของที่ไม่มีใครทำ ผู้คนยิ่งให้ความสนใจเป็นอย่างมาก กระเป๋ที่ออกแบบจึงควรมีความแปลกใหม่ ทันสมัย และยังคงเป็นที่นิยมอยู่

3) การเลือกวัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้

วัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้ต้องเลือกใช้ของที่ดี ทนทาน ทนต่อการใส่ของและ มีประสิทธิภาพในการใช้งาน เพื่อให้กระเป๋ใช้งานได้นานๆ

2.3 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสินค้า OTOP

2.3.1 ความหมายของสินค้า OTOP

OTOP เป็นคำย่อที่มาจากคำว่า One Thumbon One Product ที่นำแนวคิดมาจากประเทศญี่ปุ่นใน โครงการ OVOP One Village One Product ซึ่งเป็นโครงการที่รัฐบาลให้แต่ละชุมชนได้ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการพัฒนาสินค้าโดยรัฐพร้อมที่จะเข้าช่วยเหลือในด้านความรู้สมัยใหม่ และการบริหารจัดการเพื่อเชื่อมโยงสินค้าจากชุมชนสู่ตลาดทั้งในประเทศ และต่างประเทศด้วยระบบร้านค้าเครือข่ายและอินเทอร์เน็ต เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนกระบวนการพัฒนาท้องถิ่น สร้างชุมชนให้เข้มแข็ง พึ่งตนเองได้ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการสร้างรายได้ด้วยการนำทรัพยากร ภูมิปัญญาในท้องถิ่นมาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์และบริการที่มีคุณภาพ มีจุดเด่นและมูลค่าเพิ่ม เป็นที่ต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศ

2.3.2 ความเป็นมาของโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์

ในช่วงเวลาที่ประเทศชาติ กำลังเผชิญปัญหาวิกฤตทางเศรษฐกิจ และประชาชนทุกระดับ ประสบปัญหาต่าง ๆ ปัญหาหนึ่งที่ประชาชนระดับรากหญ้า ซึ่งเป็นคนกลุ่มใหญ่ของประเทศถูกรุมเร้าคือ ปัญหาความยากจน รัฐบาลจึงได้ประกาศสงครามกับความยากจน โดยได้แถลงนโยบายต่อรัฐสภาว่าจะจัดให้มีโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ เพื่อให้แต่ละชุมชนได้ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการพัฒนาสินค้าโดยรัฐพร้อมที่จะเข้าช่วยเหลือในด้านความรู้สมัยใหม่ และการบริหารจัดการเพื่อเชื่อมโยงสินค้าจากชุมชนสู่ตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศด้วยระบบร้านค้าเครือข่าย และอินเทอร์เน็ตเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนกระบวนการพัฒนาท้องถิ่น สร้างชุมชนให้เข้มแข็ง พึ่งตนเองได้ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการสร้างรายได้ด้วยการนำทรัพยากรภูมิปัญญาในท้องถิ่นมาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ และบริการที่มีคุณภาพ มีจุดเด่นและมูลค่าเพิ่ม เป็นที่ต้องการของตลาด ทั้งในและต่างประเทศ และได้กำหนดระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย คณะกรรมการอำนวยการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ แห่งชาติ พ.ศ. 2544 ประกาศ ณ วันที่ 7 กันยายน 2544 ขึ้น โดยกำหนดให้มี คณะกรรมการอำนวยการ หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ แห่งชาติ หรือเรียกโดยย่อว่า กอ.นตผ ซึ่ง ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี ได้มอบหมายให้รองนายกรัฐมนตรี (นายปองพล อดิเรกสาร) เป็นประธานกรรมการ และให้คณะกรรมการ กอ.นตผ มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์และแผนแม่บทการดำเนินงาน “หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์” กำหนดมาตรฐานและหลักเกณฑ์การคัดเลือกและขึ้นบัญชี

ผลิตภัณฑ์ดีเด่นของตำบลรวมทั้งสนับสนุนให้การดำเนินงานเป็นไปตามนโยบาย ยุทธศาสตร์และแผนแม่บท อย่างมีประสิทธิภาพ (www.thaitambon.com)

2.3.3 ปรัชญาของ หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์

“หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” เป็นแนวทางการประการหนึ่ง ที่จะสร้างความเจริญแก่ชุมชนให้สามารถยกระดับฐานะความเป็นอยู่ของคนในชุมชนให้ดีขึ้น โดยการผลิตหรือจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นให้กลายเป็นสินค้าที่มีคุณภาพ มีจุดเด่นเป็นเอกลักษณ์ของตนเองที่ สอดคล้องกับวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่น สามารถจำหน่ายในตลาดทั้งภายในและต่างประเทศ โดยมีหลักการ พื้นฐาน 3 ประการ คือ

2.3.3.1 ภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่สากล (Local Yet Global)

2.3.3.2 พึ่งตนเองและคิดอย่างสร้างสรรค์ (Self-Reliance-Creativity)

2.3.3.3 การสร้างทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Development)

ผลิตภัณฑ์ไม่ได้หมายถึงตัวสินค้าเพียงอย่างเดียว แต่เป็นกระบวนการทางความคิดรวมถึง การบริการ การดูแลการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การรักษาภูมิปัญญาไทย การท่องเที่ยว ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี การต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อให้กลายเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพมีจุดเด่นจุดขายที่รู้จักกันแพร่หลายไปทั่วประเทศและทั่วโลก (www.thaitambon.com)

2.3.4 วัตถุประสงค์ของหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์

จากนโยบายของรัฐบาล ที่แถลงต่อรัฐสภา และตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการอำนวยการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์แห่งชาติ พ.ศ. 2544 การดำเนินงานตามโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อ

2.3.4.1 สร้างงาน สร้างรายได้ แก่ชุมชน

2.3.4.2 สร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชน ให้สามารถคิดเอง ทำเอง ในการพัฒนาท้องถิ่น

2.3.4.3 ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น

2.3.4.4 ส่งเสริมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

2.3.4.5 ส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของชุมชน ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ โดยสอดคล้องกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมในท้องถิ่น (www.panyathai.or.th)

2.3.5 การซื้อสินค้า OTOP

สมัยก่อน ผู้ที่จะเดินทางไปต่างประเทศ เช่นไปศึกษา หรือดูงาน จะต้องเตรียมตัวล่วงหน้ามากพอควร เช่นเรื่องเสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย และเรื่องสิ่งที่จะต้องติดตัวไปด้วยก็คือของขวัญสำหรับให้กับชาวต่างประเทศ เพื่อเป็นการแสดงความขอบคุณและแสดงน้ำใจ อันเป็นธรรมเนียมปฏิบัติกันต่อๆมา ในอดีตของไทยมักจะนำไปด้วยได้แก่ เน็คไทด์ไหมไทย ผ้าพันคอ ผ้าคลุมไหล่ ไหมไทย นอกจากนั้น ก็เป็นของชิ้นเล็กๆที่ทำด้วยมือ (Handmade) และพวกเครื่องถม เครื่องเงิน เป็นต้น

ในปัจจุบัน เมื่อมีสินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ หรือ OTOP ที่มีมาตรฐานดี และมีให้เลือกมากมาย การจัดเตรียมของขวัญให้กับชาวต่างประเทศจึงมีทางเลือกมากขึ้น วิธีที่จะเลือกซื้อของขวัญให้กับชาวต่างประเทศนั้น สำหรับประชาชนทั่วไป ก็อาจจะไปเดินดูตามห้างสรรพสินค้า ที่ร้านจำหน่ายสินค้า OTOP หรือที่ตลาดนัดสวนจตุจักร ก็ได้ และเลือกสินค้าตามที่ต้องการ ซึ่งมีข้อดีคือ สามารถจับต้อง ดูสินค้าได้ แต่ข้อเสียก็คือ สินค้าตามห้าง จะมีราคาสูงกว่าที่ซื้อจากกลุ่มผู้ผลิตโดยตรงประมาณ 2 ถึง 3 เท่า ขึ้นอยู่กับสถานที่และค่าใช้จ่ายใน การลงทุน บริหารจัดการ และค่าการตลาดของห้าง และยังมีให้เลือกไม่มากนัก แม้แต่สินค้าที่ตลาดนัดสวนจตุจักร ซึ่งถือว่ามีราคาถูกกว่าห้าง ก็ยังมีราคาสูงกว่าราคาของกลุ่มผู้ผลิตประมาณ 2 เท่า และท่านยังจะต้องเลือกสินค้าให้ดีด้วย เมื่อเทียบกับสินค้าในห้างชั้นนำ

ทางเลือกค้นหาสินค้าของขวัญที่ดี ประหยัดเวลา และสะดวกรวดเร็ว อีกทางหนึ่งก็คือการค้นหาสินค้าทางอินเทอร์เน็ต สินค้าของขวัญ ของฝาก ของชำร่วย ที่เป็นสินค้า OTOP ดีๆมีอยู่มากมายหลายหมื่นรายการในเว็บไซต์ไทยตำบลดอทคอม หรือ www.thaitambon.com ของขวัญ ของฝากที่คนไทย ชอบนำไปให้ชาวต่างประเทศ ได้แก่สินค้าที่ทำด้วยมือ ใช้วัสดุจากท้องถิ่น และแสดงถึงศิลปวัฒนธรรมของไทย ซึ่งก็ตรงกับหลักการของสินค้า OTOP (แต่ต้องดูด้วยว่า สินค้า OTOP SME มีมาก และบางรายเป็นสินค้าโรงงาน เป็นแบบนำสมัยและไม่ได้แสดงศิลปวัฒนธรรมไทยเท่าไรนัก แต่ทำตลาดได้ดี นำเงินเข้าประเทศได้ ถือว่าเป็น OTOP เพื่อการส่งออก)

สินค้าที่มีผู้นิยมซื้อไปให้ชาวต่างประเทศ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ที่ทำจากผ้าไหม และผ้าฝ้าย ผลิตภัณฑ์ที่ทำจากกระดาษสา เครื่องเบญจรงค์ ผลิตภัณฑ์ประเภทจักสานต่างๆ ผลิตภัณฑ์ประเภทเครื่องเงิน เครื่องถม เครื่องเงิน เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีหน่วยราชการ รัฐวิสาหกิจ และบริษัทเอกชน ได้ติดต่อสั่งซื้อสินค้า OTOP จากกลุ่มผู้ผลิตเพื่อนำไปเป็นของขวัญให้กับชาวต่างประเทศ และลูกค้า เป็นจำนวนมาก โดยการเข้ามาดูสินค้าที่เว็บไซต์ไทยตำบลดอทคอม

การติดต่อสั่งซื้อสินค้าของขวัญ ของฝากดังกล่าว สามารถทำได้ง่ายโดยการใช้โทรศัพท์ติดต่อกับ ประธานกลุ่มอาชีพ หรือผู้ที่มีชื่อระบุไว้ในเว็บไซต์ การพูดคุยกันถึงตัวสินค้าจะสะดวกหรือไม่สะดวกนั้น ขึ้นอยู่กับกลุ่มผู้ผลิต มีรูปและรหัสสินค้าในไทยตำบลตอทคอมหรือไม่ ถ้ากลุ่มผู้ผลิตมีอินเทอร์เน็ตใช้ก็จะไม่มีปัญหา สำหรับการชำระเงินนั้น จะต้องตกลง กันเองว่ามีเงื่อนไขอย่างไร (www.panyathai.or.th)

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ณัฐารมณ จุฑาภัทร (2546) ศึกษาวิจัยเรื่อง ความรู้ เจตคติและพฤติกรรมการใช้ผ้าไทยของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร จากการวิเคราะห์ผลปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมีอายุระหว่าง 18-20 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี รายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคกลางมีความรู้เกี่ยวกับผ้าไทยในส่วนของวัตถุดิบที่ใช้ในการทอ รู้จักคุ้นเคยกับผ้าประเภทมัดหมี่ มีความต้องการเรียนเกี่ยวกับผ้าไทยให้มากขึ้น ต้องการให้มีหนังสือเกี่ยวกับผ้าไทย ส่วนใหญ่มีเจตคติดีต่อผ้าไทย มีความคิดว่าผ้าไทยเป็นศิลปหัตถกรรมอันมีค่าควรแก่การอนุรักษ์เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่แสดงถึงความรุ่งเรืองของชาติ มองเห็นว่าผ้าไทยเป็นสินค้าที่มีคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการใช้ผ้าประเภทผ้ายัด และเคยสวมใส่เครื่องแต่งกายที่ทำจากผ้าไทยโดยผ้าไหมคือผ้าไทยที่กลุ่มตัวอย่างใช้มากที่สุด และจะสวมใส่ผ้าไทยเฉพาะในโอกาสพิเศษเท่านั้น สำหรับรูปแบบเครื่องแต่งกายจากผ้าไทยที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ใช้คือชุดไทย ปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการเลือกซื้อเครื่องแต่งกายที่ตัดเย็บด้วยผ้าไทย 3 อันดับแรกคือการออกแบบที่ทันสมัย ดูแลรักษาง่าย และมีราคาเหมาะสม

กัญญา ภัทรกุลอมร และคณะ (2552) ศึกษาวิจัยเรื่องความพึงพอใจของนิสิตหญิงมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ที่มีต่อกระเป๋าทรงทำจากผ้าไหมปั่น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อผลิตภัณฑ์กระเป๋าทรงทำจากผ้าไหมปั่น ของนิสิตหญิงมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2) เปรียบเทียบความพึงพอใจของนิสิตหญิงมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ที่มีต่อผลิตภัณฑ์กระเป๋าทรงทำจากผ้าไหมปั่นต่างชนิดและมีรูปแบบต่างกัน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคือแบบสอบถาม แบบประเมินความพึงพอใจ และผลิตภัณฑ์กระเป๋าทรงทำจากผ้าไหมปั่นจำนวน 9 ผลิตภัณฑ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ นิสิตหญิงมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน กรุงเทพมหานคร ได้จากการสุ่มแบบบังเอิญ เฉพาะผู้ที่สนใจผลิตภัณฑ์จากผ้าไหมปั่น จำนวน 100 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย วิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนความพึงพอใจ โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวน

ทางเดียว และเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนความพึงพอใจ โดยใช้ Least Significant Difference (LSD)

ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นนิสิตชั้นปีที่ 2 ศึกษาอยู่ในคณะเกษตร มีอายุ 20 ปี มีรายได้ต่อเดือน 4,101–5,800 บาท ไม่เคยใช้กระเป๋าที่ทำจากผ้าไหม ซึ่งผลิตภัณฑ์ผ้าไหมจากงานแสดงสินค้าไม่รู้จักผ้าไหมปั่น และเหตุผลในการซื้อผลิตภัณฑ์ผ้าไหมเพราะรูปแบบสวยงาม ผลการศึกษาความพึงพอใจของนิสิตหญิง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ที่มีต่อผลิตภัณฑ์กระเป๋าทำจากผ้าไหมปั่น พบว่า ด้านรูปแบบ นิสิตหญิงมีความพึงพอใจกระเป๋าสะพาย และกระเป๋าถือในระดับมาก และมีความพึงพอใจกระเป๋าเป้ในระดับปานกลาง ด้านชนิดผ้า นิสิตหญิงมีความพึงพอใจผ้าไหมขัด และผ้าไหมยกดอกในระดับมาก และมีความพึงพอใจผ้าไหมเหลือบในระดับปานกลาง ผลการวิเคราะห์ทางสถิติ พบว่า รูปแบบกระเป๋าที่แตกต่างกันสร้างความพึงพอใจที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และผ้าที่แตกต่างกันสร้างความพึงพอใจที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 นิสิตหญิงมีความพึงพอใจกระเป๋าสะพายมากกว่ากระเป๋าเป้ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และมีความพึงพอใจกระเป๋าทำจากผ้าไหมขัดมากกว่ากระเป๋าทำจากผ้าไหมยกดอก และผ้าไหมเหลือบ

อารียา กองกาญจนทิพย์ (2553) ศึกษาวิจัยเรื่องทัศนคติที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการซื้อและการใช้ผ้าขาวม้าของผู้บริโภคในเขตอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี โดยการวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาทัศนคติที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการซื้อและการใช้ผ้าขาวม้าของผู้บริโภคในเขตอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริโภคเพศชายที่ซื้อและใช้ ผ้าขาวม้าในเขตอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี พบว่าอายุ สถานภาพ อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนและระดับการศึกษาที่ต่างกันมีพฤติกรรมด้านความถี่ในการใช้ และด้านเหตุผลในการเลือกซื้อแตกต่างกัน และอายุกับสถานภาพที่ต่างกัน มีด้านค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยแตกต่างกัน นอกจากนี้พบว่าพฤติกรรมด้านความถี่ในการใช้มีความสัมพันธ์กับรูปแบบการดำเนินชีวิต บุคลิกภาพ ค่านิยม แนวโน้มการซื้อ การใช้และทัศนคติของผู้บริโภคที่มีต่อผ้าขาวม้าได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ประกอบด้วย ประโยชน์หลัก รูปลักษณ์ ผลิตภัณฑ์ที่คาดหวังและศักยภาพเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ และด้านราคาในทิศทางเดียวกัน ด้านจำนวนชิ้นที่ซื้อและค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยมีความสัมพันธ์กับ บุคลิกภาพและทัศนคติในทิศทางตรงกันข้าม และค่านิยมในทิศทางเดียวกัน ซึ่งจากงานวิจัยพบว่าผู้ประกอบการหรือผู้ผลิตควรที่จะพัฒนากลยุทธ์ทางด้านผลิตภัณฑ์ที่เน้นในเรื่องคุณสมบัติรวมถึงการออกแบบให้เข้ากับยุคสมัยปัจจุบัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

โครงการวิจัยการแปรรูปผ้าขาวม้าเป็นผลิตภัณฑ์ประเภทกระเป๋าเพื่อจำหน่ายเป็นสินค้า OTOP ลักษณะของการวิจัย เป็นการศึกษการผลิตและการจำหน่ายผ้าขาวม้าในเขตจังหวัดราชบุรี และกาญจนบุรี เพื่อนำมาออกแบบเป็นผลิตภัณฑ์กระเป๋าต้นแบบโดยเน้นรูปแบบที่เหมาะสมกับการผลิตเพื่อจำหน่ายเป็นสินค้า OTOP จากนั้นนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาวิจัยไปถ่ายทอดสู่ชุมชนในจังหวัดกาญจนบุรี โดยมีการดำเนินงานตามขั้นตอนดังนี้

3.1 วิธีดำเนินการวิจัย

3.1.1 ศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะการผลิตและการจำหน่ายผ้าขาวม้า ศึกษารูปแบบและวัสดุที่ใช้ทำกระเป๋า การออกแบบและเทคนิควิธีทำกระเป๋าเพื่อจำหน่ายเป็นสินค้า OTOP

3.1.2 ทำผลิตภัณฑ์ต้นแบบ

ผ้าขาวม้าเป็นผ้าที่มีสีสันสวยงามเหมาะกับการนำมาตัดเย็บเป็นกระเป๋า แต่ในขณะเดียวกัน ลวดลายของผ้าขาวม้าที่มากจนล้นตา ทำให้เลือกใช้ได้ยาก โดยเฉพาะถ้าต้องนำไปใช้ประกอบกับการแต่งกายในเสื้อผ้าชุดที่มีลวดลาย คนละสีกับลวดลายของผ้าขาวม้า ในเรื่องของลวดลายและสีของผ้าขาวม้าในอดีตเราจะเห็นแต่ผ้าขาวม้าที่สีดูตุ๋นๆ ทึมๆ แต่ในปัจจุบันผู้ผลิตเริ่มทำให้มีสีสันสดใสมากขึ้น เช่น ที่บ้านหนองขาว จังหวัดกาญจนบุรีได้ผลิตผ้าขาวม้าที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายในชื่อผ้าขาวม้าร้อยสี ซึ่งมีลักษณะเด่นที่มีสีสันสดใส และมีหลากหลายสีสันทัน ในการออกแบบตัดเย็บผ้าขาวม้าที่มีลวดลายตารางในขนาดต่างๆ การเลือกสีและรูปแบบตารางให้เหมาะสมกับรูปแบบของผลิตภัณฑ์ ก็สามารถตัดเย็บประยุกต์เป็นผลิตภัณฑ์รูปแบบต่างๆ ได้เป็นอย่างดี

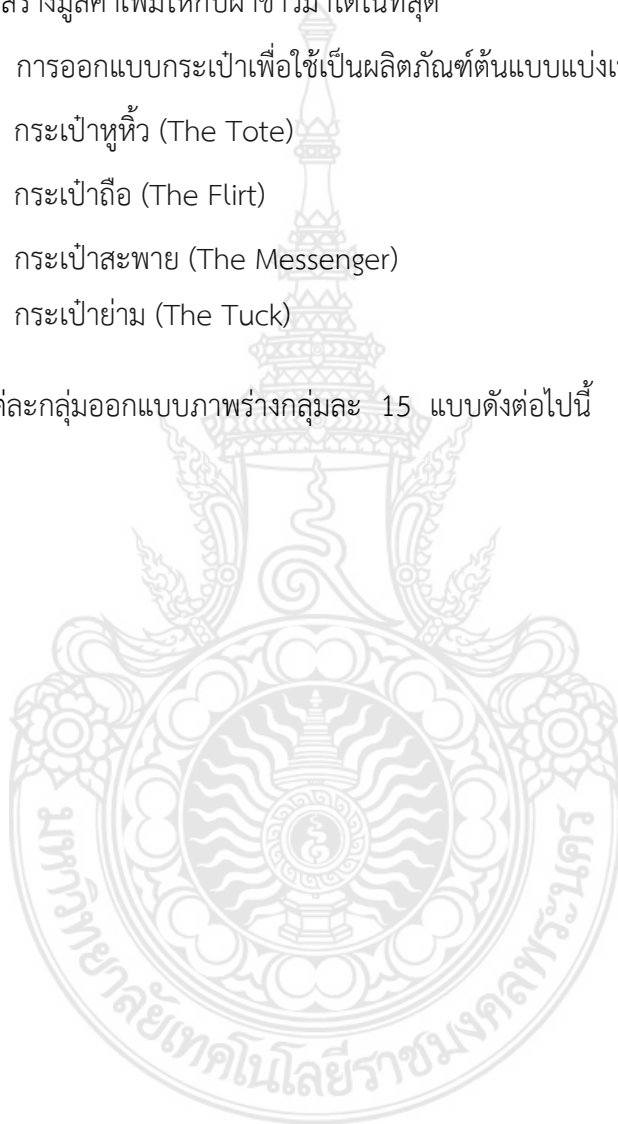
คณะผู้วิจัยมีความตั้งใจที่จะนำผลิตภัณฑ์จากผ้าขาวม้าไปยังกลุ่มผู้หญิง ซึ่งเป็นกลุ่มคนที่มีโอกาสใช้ผ้าขาวม้าน้อยกว่าผู้ชาย โดยที่จะทำเป็นกระเป๋าสตรีประเภทต่าง ๆ แต่ด้วยลวดลายอาจเป็น

สาเหตุทำให้เลือกใช้คู่กับการแต่งกายได้ลำบาก การแก้ปัญหาจึงเลือกใช้วิธีการผสานผ้าแคนวาสสีพื้น กับผ้าขาวม้า เสริมด้วยการตกแต่งเพิ่มเติมด้วยเทคนิคการตัดต่อ (Patchwork) และเทคนิคการตัดปะ (Applique) ทั้งนี้การใช้สีพื้นของผ้าแคนวาสเป็นการลดทอนลายของผ้าขาวม้า ที่อาจมากเกินไป จนเป็นอุปสรรคต่อการนำไปใช้ และเมื่อเพิ่มการตกแต่งเพิ่มเติมจะทำให้กระเป๋าไม่เรียบจนเกินไป เป็นการตอบโจทย์การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผ้าขาวม้าได้ในที่สุด

3.1.2.1 การออกแบบกระเป๋าเพื่อใช้เป็นผลิตภัณฑ์ต้นแบบแบ่งเป็น 4 กลุ่มคือ

- 1) กระเป๋าหิ้ว (The Tote)
- 2) กระเป๋าถือ (The Flirt)
- 3) กระเป๋าสะพาย (The Messenger)
- 4) กระเป๋าย่าม (The Tuck)

ในแต่ละกลุ่มออกแบบภาพร่างกลุ่มละ 15 แบบดังต่อไปนี้

ภาพที่ 11 แบบร่างกลุ่มที่ 1 กระเป๋าหิ้ว (The Tote)

ภาพที่ 12 แบบร่างกลุ่มที่ 2 กระเป๋าถือ (The Flirt)

ภาพที่ 13 แบบร่างกลุ่มที่ 3 กระเป๋าสะพาย (The Messenger)

ภาพที่ 14 แบบร่างกลุ่มที่ 4 กระเป๋าย่อม (The Tuck)

3.1.2.2 นำภาพร่างที่ได้ไปสอบถามผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อคัดเลือกรูปที่เหมาะสม โดยเลือกกลุ่มละ 5 แบบ เพื่อนำมาผลิตเป็นกระเป๋าต้นแบบ

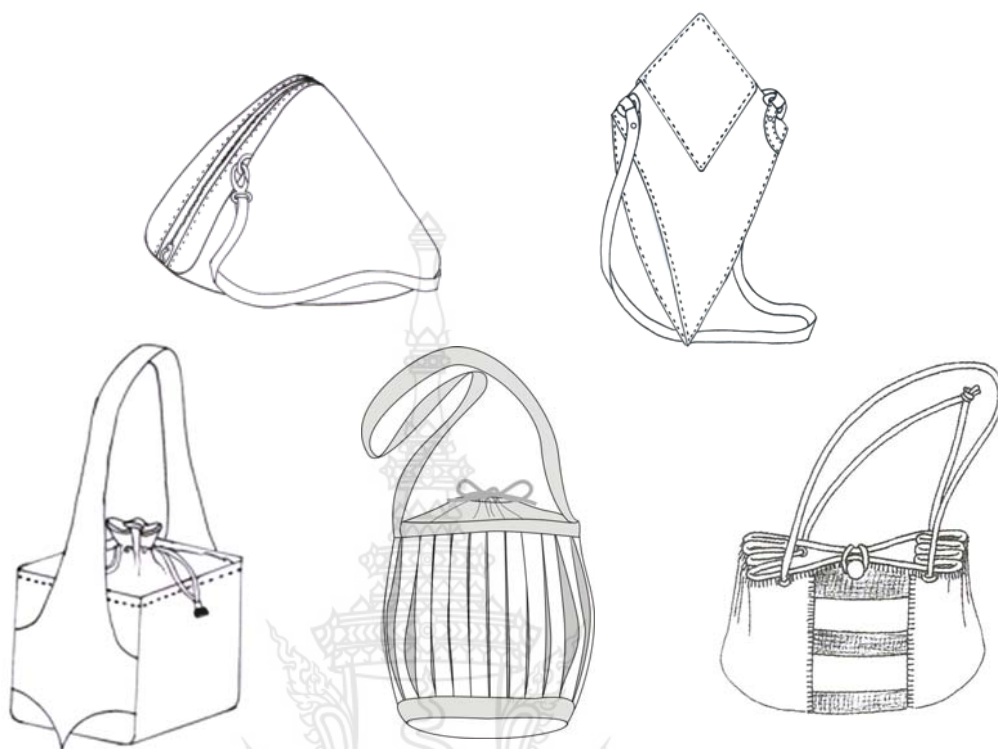
ผลการคัดเลือกจากผู้เชี่ยวชาญโดยแบบที่ได้คะแนนเป็นอันดับที่ 1-5 ในแต่ละกลุ่มมีดังนี้
กลุ่มที่ 1 กระเป๋าหูหิ้ว

กลุ่มที่ 2 กระเป๋าถือ

กลุ่มที่ 3 กระเป๋าสะพาย

กลุ่มที่ 4 กระเป๋าย่าม

3.1.2.3 จัดทำผลิตภัณฑ์ต้นแบบ ตามที่ผู้เชี่ยวชาญคัดเลือกโดยแก้ไขตามความเหมาะสมและ
การกำหนดรายละเอียดที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม และเมื่อจัดทำเสร็จเรียบร้อยแล้วได้ผลิตภัณฑ์ต้นแบบ
กระเป๋าคลุมละ 5 แบบ รวมทั้งสิ้น 20 แบบ ดังต่อไปนี้

กระเป๋าด้านแบบกลุ่มที่ 1 กระเป๋าหิ้ว

ภาพที่ 15 กระเป๋าหิ้วด้านแบบ แบบที่ 1

ภาพที่ 16 กระเป๋าหูหิ้วต้นแบบ แบบที่ 2

ภาพที่ 17 กระเป๋าหูหิ้วต้นแบบ แบบที่ 3

ภาพที่ 18 กระเป๋าหูหิ้วต้นแบบ แบบที่ 4

ภาพที่ 19 กระเป๋าทูหัวตันแบบ แบบที่ 5

กระเป๋าต้นแบบกลุ่มที่ 2 กระเป๋าถือ

ภาพที่ 20 กระเป๋าถือต้นแบบ แบบที่ 1

ภาพที่ 21 กระเป๋าถือต้นแบบ แบบที่ 2

ภาพที่ 22 กระเป๋าถือต้นแบบ แบบที่ 3

ภาพที่ 23 กระเป๋าถือต้นแบบ แบบที่ 4

ภาพที่ 24 กระเป๋าถือต้นแบบ แบบที่ 5

กระเป๋าด้านแบบกลุ่มที่ 3 กระเป๋าสะพาย

ภาพที่ 25 กระเป๋าสะพายต้นแบบ แบบที่ 1

ภาพที่ 26 กระเป๋าสะพายต้นแบบ แบบที่ 2

ภาพที่ 27 กระเป๋าสะพายต้นแบบ แบบที่ 3

ภาพที่ 28 กระเป๋าสะพายต้นแบบ แบบที่ 4

ภาพที่ 29 กระเป๋าสะพายต้นแบบ แบบที่ 5

กระเป๋าด้านแบบกลุ่มที่ 4 กระเป๋าย่อม

ภาพที่ 30 กระเป๋าย่อมด้านแบบ แบบที่ 1

ภาพที่ 31 กระเป๋าย่ามต้นแบบ แบบที่ 2

ภาพที่ 32 กระเป๋าย่ามต้นแบบ แบบที่ 3

ภาพที่ 33 กระเป๋าย่ามต้นแบบ แบบที่ 4

ภาพที่ 34 กระเป๋าย่ามต้นแบบ แบบที่ 5

3.2 การถ่ายทอดเทคโนโลยี

ถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีการทำผลิตภัณฑ์กระเป๋าคาวบอยผ้าขาม้าสู่ชุมชน และผู้สนใจ มีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

3.2.1 กำหนดกลุ่มเป้าหมาย ประชากรและกลุ่มเป้าหมายในการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยี เป็นกลุ่มชุมชน และบุคคลทั่วไปที่สนใจในพื้นที่เขตจังหวัดราชบุรีและกาญจนบุรี โดยดำเนินการถ่ายทอดเทคโนโลยีให้กับกลุ่มเป้าหมายจำนวน 1 ครั้ง จำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรม 40 คน โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มชุมชน กลุ่มแม่บ้าน และบุคคลทั่วไปที่สนใจในการทำผลิตภัณฑ์กระเป๋าคาวบอยผ้าขาม้า

3.2.2 สืบหาข้อมูล ติดต่อประสานงานกับชุมชน โดยติดต่อประสานงานกับประธานชุมชนบ้านหนองขาว เพื่อร่วมกันกำหนดเวลาและสถานที่ที่เหมาะสมในการถ่ายทอดความรู้สู่ชุมชน โดยได้กำหนดสถานที่คือ วัดอินทาราม(วัดหนองขาว) และกำหนดดำเนินการถ่ายทอดความรู้ ในวันที่ 27 กรกฎาคม 2556 จากนั้นทำหนังสือจากหน่วยงานถึงประธานชุมชน และ เจ้าอาวาสวัดอินทาราม (วัดหนองขาว) เพื่อขอความอนุเคราะห์สถานที่และบุคลากร

3.2.3 สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการถ่ายทอดเทคโนโลยี โดยการจัดทำเอกสาร/สื่อประกอบการอบรมดังนี้

3.2.3.1 จัดทำผลิตภัณฑ์ตัวอย่าง โดยคัดเลือกแบบกระเป๋าคาวบอย 1 แบบ เพื่อนำไปเป็นต้นแบบในการถ่ายทอดความรู้ การคัดเลือกแบบพิจารณาแบบที่เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่าง(จากการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นพบว่าส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ) เหมาะสมกับวัสดุอุปกรณ์ สถานที่ และระยะเวลาในการฝึกอบรม

3.2.3.2 จัดทำเอกสารประกอบการอบรม

3.2.3.3 จัดทำแบบสอบถามเพื่อสำรวจความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

3.2.4 ดำเนินการถ่ายทอดเทคโนโลยี โดยมีขั้นตอนดังนี้

3.2.4.1 ขออนุมัติโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการถ่ายทอดเทคโนโลยี จัดเตรียมสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ วิทยากร ผู้เข้าอบรม ผู้ประสานงาน คณะกรรมการ ดำเนินงาน และสิ่งอำนวยความสะดวก

3.2.4.2 ดำเนินการถ่ายทอดเทคโนโลยี โดยจัดอบรมเชิงปฏิบัติการระยะเวลาในการอบรมเชิงปฏิบัติการ จำนวน 1 วัน (6 ชั่วโมง)

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

เมื่อเสร็จสิ้นการอบรม แจกแบบสอบถามเพื่อสำรวจความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรม รวบรวมข้อมูลเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลและประเมินผล

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของโครงการโดยมีเป้าหมายของโครงการดังนี้

ผู้เข้ารับการอบรม จำนวน 40 คน

ผู้เข้ารับการอบรมมีความพึงพอใจในการดำเนินการอบรม มากกว่าร้อยละ 80

ผู้เข้ารับการอบรมนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการประกอบอาชีพหรือใช้ประโยชน์มากกว่าร้อยละ 50

3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การประเมินผลโดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรม โดยใช้ค่าสถิติ ร้อยละ และค่าเฉลี่ย

สรุปผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับการถ่ายทอดเทคโนโลยีการทำกระเป่าจากผ้าขาวม้าเพื่อจำหน่ายเป็นสินค้า OTOP และจัดทำรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์นำเสนอต่อมหาวิทยาลัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็น 2 ส่วน ประกอบด้วย

4.1 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ค่าสถิติข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตัวแปรที่ศึกษาโดยหาค่าความถี่และค่าร้อยละ ดังแสดงในตารางที่ 4.1 – 4.5

ตารางที่ 4.1 ค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
หญิง	40	100.00
ชาย	-	-
รวม	40	100.00

จากตารางที่ 4.1 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเป็นหญิง

ตารางที่ 4.2 ค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 20 ปี	2	5.00
20-30 ปี	4	10.00
31-40 ปี	6	15.00
41-50 ปี	12	30.00
51 ปีขึ้นไป	16	40.00
รวม	40	100.00

จากตารางที่ 4.2 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุ 51 ปีขึ้นไป จำนวน 16 คน (40.00%) รองลงมาคืออายุ 41-50 ปี จำนวน 12 คน (30.00%) และกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี มีจำนวนน้อยที่สุดคือ 2 คน (5.00%)

ตารางที่ 4.3 ค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับ	จำนวน	ร้อยละ
มัธยมต้น	24	60.00
มัธยมปลาย	2	5.00
ปริญญาตรี	14	35.00
สูงกว่าปริญญาตรี	-	0
รวม	40	100.00

จากตารางที่ 4.3 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับศึกษาอยู่ชั้นมัธยมต้น จำนวน 24 คน (60.00%) รองลงมาคือปริญญาตรี จำนวน 14 คน (35.00%) และระดับมัธยมปลายมีเพียง 2 คน (5.00%)

ตารางที่ 4.4 ค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
เกษตรกร	10	25.00
ค้าขาย	6	15.00
รับราชการ	4	10.00
ลูกจ้าง	10	25.00
ทอผ้า	8	20.00
อื่น ๆ (แม่บ้าน)	2	5.00
รวม	40	100.00

จากตารางที่ 4.4 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรและลูกจ้าง จำนวน 10 คน (25.00%) รองลงมาคืออาชีพทอผ้า จำนวน 8 คน (20.00%) และที่น้อยที่สุดคือเป็นแม่บ้านมีเพียง 2 คน (5.00%)

ตารางที่ 4.5 ค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายได้ต่อเดือน

รายได้ต่อเดือน	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 5,000 บาท	12	30.00
5,000-10,000 บาท	24	60.00
10,001-20,000 บาท	2	5.00
มากกว่า 20,000 บาท	2	5.00
รวม	40	100.00

จากตารางที่ 4.5 แสดงว่ารายได้ต่อเดือนของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 5,000-10,000 บาท จำนวน 24 คน (60.00%) รองลงมาคือต่ำกว่า 5,000 บาท จำนวน 12 คน (30.00%)

และมีรายได้มากกว่า 10,001-20,000 บาทและมากกว่า20,000 บาท จำนวนอย่างละ 2 คน (5.00%)

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมของกลุ่มตัวอย่าง

เป็นการวิเคราะห์ผลจากแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ซึ่งข้อความถามเป็นการถามความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการฝึกอบรม โดยแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านการดำเนินงานในการจัดอบรม ด้านวิทยากร และด้านความคิดเห็นในภาพรวม โดยแบ่งระดับความคิดเห็นออกเป็น 5 ระดับดังนี้

ลักษณะแบบสอบถามเป็นคำถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) ที่กำหนดให้กลุ่มตัวอย่างประเมินค่า (1-5) ด้วยการเลือกเพียงคำตอบเดียว โดยผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนน้ำหนักของตัวเลือกไว้ดังนี้

5	หมายถึง	มากที่สุด
4	หมายถึง	มาก
3	หมายถึง	ปานกลาง
2	หมายถึง	น้อย
1	หมายถึง	น้อยที่สุด

การแปลความหมายค่าเฉลี่ยน้ำหนักคำตอบแบ่งเป็น 5 ระดับ

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.55-5.00	หมายถึง	มีความพึงพอใจมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.55-4.54	หมายถึง	มีความพึงพอใจมาก
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.55-3.54	หมายถึง	มีความพึงพอใจปานกลาง
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.55-2.54	หมายถึง	มีความพึงพอใจน้อย
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00-1.54	หมายถึง	มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

จากการวิเคราะห์ข้อมูลได้ผลดังตารางที่ 4.6 – 4.9

ตารางที่ 4.6 ค่าความถี่ และค่าร้อยละ ของระดับความพึงพอใจเกี่ยวกับการฝึกอบรมด้านการดำเนินงานในการจัดอบรม

การอบรม	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
1. ด้านการดำเนินงานในการจัดอบรม					
1.1 สถานที่ในการจัดอบรม	36 (90.00)	4 (10.00)	- (-)	- (-)	- (-)
1.2 อาหารกลางวันและอาหารว่าง	38 (95.00)	- (-)	2 (5.00)	- (-)	- (-)
1.3 เอกสารประกอบการอบรม	40 (100.00)	- (-)	- (-)	- (-)	- (-)
1.4 ระยะเวลาในการจัดอบรม	32 (80.00)	8 (20.00)	- (-)	- (-)	- (-)
1.5 วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการอบรม	34 (85.00)	6 (15.00)	- (-)	- (-)	- (-)
1.6 ความพึงพอใจโดยรวมในการอบรม	30 (75.00)	10 (25.00)	- (-)	- (-)	- (-)

จากตารางที่ 4.6 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความพึงพอใจด้านการดำเนินงานในการจัดอบรมทุกข้ออยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือระดับมากและมีเพียง 2 คนเท่านั้นที่มีความพึงพอใจในระดับปานกลางในข้ออาหารกลางวันและอาหารว่าง

ตารางที่ 4.7 ค่าความถี่ และค่าร้อยละ ของระดับความพึงพอใจเกี่ยวกับการฝึกอบรมด้านวิทยากร

การอบรม	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
2. ด้านวิทยากร					
2.1 ความรู้และความเชี่ยวชาญของวิทยากร	38 (95.00)	2 (5.00)	- (-)	- (-)	- (-)
2.2 ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ของ วิทยากร	34 (85.00)	4 (10.00)	2 (5.00)	- (-)	- (-)
2.3 การตอบข้อซักถามและการให้คำปรึกษา แนะนำของวิทยากร	32 (80.00)	8 (20.00)	- (-)	- (-)	- (-)
2.4 ทักษะความชำนาญในการทำผลิตภัณฑ์ ของวิทยากร	32 (80.00)	8 (20.00)	- (-)	- (-)	- (-)
2.5 จำนวนวิทยากร	26 (65.00)	14 (35.00)	- (-)	- (-)	- (-)
2.6 การจัดกิจกรรมการอบรมได้เหมาะสม	26 (65.00)	14 (35.00)	- (-)	- (-)	- (-)

จากตารางที่ 4.7 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความพึงพอใจด้านวิทยากรทุกข้ออยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือระดับมากและมีเพียง 2 คนเท่านั้นที่มีความพึงพอใจในระดับปานกลางในข้อความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ของวิทยากร

ตารางที่ 4.8 ค่าความถี่ และค่าร้อยละ ของระดับความพึงพอใจเกี่ยวกับการฝึกอบรมด้านความคิดเห็นในภาพรวม

การอบรม	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
3. ด้านความคิดเห็นในภาพรวม					
3.1 สอดคล้องกับความต้องการของผู้เข้าอบรม	34 (85.00)	6 (15.00)	- (-)	- (-)	- (-)
3.2 สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน	34 (85.00)	4 (10.00)	2 (5.00)	- (-)	- (-)
3.3 สิ่งอำนวยความสะดวกในการอบรม	36 (90.00)	4 (10.00)	- (-)	- (-)	- (-)
3.4 ความน่าสนใจของผลิตภัณฑ์ที่อบรม	38 (95.00)	2 (5.00)	- (-)	- (-)	- (-)
3.5 ผู้เข้าอบรมได้รับความรู้เพิ่มมากขึ้นจากเดิม	34 (85.00)	6 (15.00)	- (-)	- (-)	- (-)
3.6 ผู้เข้าอบรมสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ ในการประกอบอาชีพได้	32 (80.00)	8 (20.00)	- (-)	- (-)	- (-)

จากตารางที่ 4.8 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความพึงพอใจด้านวิทยากรทุกข้ออยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือระดับมากและมีเพียง 2 คนเท่านั้นที่มีความพึงพอใจในระดับปานกลางในข้อความสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน

ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ย และค่าระดับความพึงพอใจ ของกลุ่มตัวอย่างต่อการฝึกอบรม

การอบรม	$\bar{X}$	ระดับความพึงพอใจ
1. ด้านการดำเนินงานในการจัดอบรม		
1.1 สถานที่ในการจัดอบรม	4.90	มากที่สุด
1.2 อาหารกลางวันและอาหารว่าง	4.90	มากที่สุด
1.3 เอกสารประกอบการอบรม	5.00	มากที่สุด
1.4 ระยะเวลาในการจัดอบรม	4.80	มากที่สุด
1.5 วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกอบรม	4.85	มากที่สุด
1.6 ความพึงพอใจโดยรวมในการอบรม	4.75	มากที่สุด
2. ด้านวิทยากร		
2.1 ความรู้และความเชี่ยวชาญของวิทยากร	4.95	มากที่สุด
2.2 ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ของวิทยากร	4.80	มากที่สุด
2.3 การตอบข้อซักถามและการให้คำปรึกษาแนะนำของวิทยากร	4.80	มากที่สุด
2.4 ทักษะความชำนาญในการทำผลิตภัณฑ์ของวิทยากร	4.80	มากที่สุด
2.5 จำนวนวิทยากร	4.65	มากที่สุด
2.6 การจัดกิจกรรมการอบรมได้เหมาะสม	4.65	มากที่สุด
3. ด้านความความพึงพอใจในภาพรวม		
3.1 สอดคล้องกับความต้องการของผู้เข้าอบรม	4.85	มากที่สุด
3.2 สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน	4.80	มากที่สุด
3.3 สิ่งอำนวยความสะดวกในการอบรม	4.90	มากที่สุด

ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ย และค่าระดับความพึงพอใจ เกี่ยวกับการฝึกอบรม (ต่อ)

การอบรม	$\bar{X}$	ระดับความพึงพอใจ
3.4 ความน่าสนใจของผลิตภัณฑ์ที่อบรม	4.95	มากที่สุด
3.5 ผู้เข้าอบรมได้รับความรู้เพิ่มมากขึ้นจากเดิม	4.90	มากที่สุด
3.6 ผู้เข้าอบรมสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการประกอบอาชีพได้	4.80	มากที่สุด
รวม	4.84	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.9 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ในทุกข้อของทุกด้าน

ตอนที่ 3 เป็นการแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้เข้าอบรม มีดังนี้

1. อยากให้จัดกิจกรรมแบบนี้อีก
2. อยากให้จัดอบรมบ่อย ๆ
3. อยากให้มาสอนต่อยอดแบบอื่น ๆ อีก
4. ต้องการให้มาสอนทำกระเป๋ากลาย ๆ แบบ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการผลิต การจำหน่าย และการใช้ประโยชน์ผ้าขาวม้าในชุมชน พัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ประเภทกระเป๋าจากผ้าขาวม้าเพื่อจำหน่ายเป็นสินค้า OTOP และ ถ่ายทอดเทคโนโลยีเผยแพร่ความรู้ในการทำผลิตภัณฑ์กระเป๋าจากผ้าขาวม้า สู่ชุมชนและผู้สนใจโดยมีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

ศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เพื่อออกแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋าจากผ้าขาวม้า โดยออกแบบภาพร่างตามกลุ่มประเภทของกระเป๋าซึ่งแบ่งออกเป็น 4 กลุ่มคือ กระเป๋าหิ้ว กระเป๋าถือ กระเป๋าสะพาย และกระเป๋าย่าม ออกแบบภาพร่างกลุ่มละ 15 แบบ

นำภาพร่างที่ได้ไปสอบถามผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อคัดเลือกรูปแบบกระเป๋าที่เหมาะสมจำนวนกลุ่มละ 5 แบบ จากนั้นนำมาตัดเย็บเป็นกระเป๋าต้นแบบ ตามรูปแบบที่ผู้เชี่ยวชาญคัดเลือก โดยจะได้กระเป๋าต้นแบบทั้งสิ้นจำนวน 20 แบบ และคัดเลือกรูปแบบกระเป๋าที่เหมาะสมจำนวน 1 แบบ เพื่อนำไปเป็นต้นแบบในการถ่ายทอดความรู้สู่ชุมชน โดยพิจารณาแบบที่เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่าง สถานที่ และระยะเวลาในการฝึกอบรม กลุ่มเป้าหมายในการฝึกอบรมคือบุคคลทั่วไปที่สนใจในพื้นที่เขตจังหวัดกาญจนบุรี ใช้สถานที่ในการอบรมที่วัดอินทาราม (วัดหนองขาว) ตำบลหนองขาว อำเภอกาญจนบุรี ใช้เวลาในการฝึกอบรม 1 วัน (6 ชั่วโมง) มีผู้เข้าร่วมโครงการฝึกอบรมจำนวน 40 คน และเมื่อเสร็จสิ้นการอบรมมีการประเมินความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมของผู้เข้าอบรม โดยใช้แบบสอบถามในการประเมินผล ซึ่งได้ผลสรุปดังนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างผลสรุปคือ ทั้งหมดเป็นเพศหญิง และส่วนใหญ่มีอายุ 51 ปีขึ้นไป การศึกษาอยู่ในระดับมัธยมต้น มีอาชีพเกษตรกร และมีรายได้ต่อเดือน 5,001-10,000 บาท

ตอนที่ 2 เป็นการสำรวจความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่าง เป็นข้อคำถามที่สอบถามถึงความพึงพอใจเกี่ยวกับการฝึกอบรม โดยแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านการดำเนินงานในการจัดอบรม ด้านวิทยากร และด้านความคิดเห็นในภาพรวม พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดในทุกข้อของทั้ง 3 ด้าน

ตอนที่ 3 การแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของกลุ่มตัวอย่าง พบว่ากลุ่มตัวอย่างต้องการให้จัดอบรมอีก โดยเปลี่ยนแบบกระเป๋าเป็นแบบอื่นๆ แบบต่อยอด

5.2 อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ และมีอาชีพเกษตรกร มีบางส่วนมีอาชีพทอผ้าแต่ไม่มีทักษะความชำนาญในด้านการตัดเย็บมากนัก จึงทำให้ไม่สามารถเลือกแบบกระเป๋าดันแบบที่มีขั้นตอนสลับซับซ้อนได้ แต่อย่างไรก็ตามกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้สึกพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดในทุกด้าน อาจเนื่องมาจากมองเห็นประโยชน์ที่จะได้รับ เพราะความรู้ที่ได้รับจากการอบรมสามารถนำไปใช้สร้างรายได้ให้เพิ่มขึ้นได้ เพราะชุมชนบ้านหนองขาวและหมู่บ้านใกล้เคียงมีอาชีพรองหลังจากการทำเกษตรกรรมคือการทอผ้าขาวม้าเป็นส่วนใหญ่ จึงอยากเรียนรู้วิธีการแปรรูปผ้าขาวม้าเพิ่มเติม เพื่อเป็นทางเลือกใหม่ในการผลิตสินค้าให้หลากหลายยิ่งขึ้น และด้วยเหตุนี้กลุ่มตัวอย่างจึงมีความสนใจอยากอบรมเพิ่มอีก โดยเพิ่มการอบรมกระเป๋าในรูปแบบอื่น ๆ ซึ่งเป็นการต่อยอดจากการอบรมในครั้งนี้

5.3 ข้อเสนอแนะ

1. ควรศึกษาด้านการตลาดควบคู่ไปด้วย เพื่อให้สามารถส่งเสริมเป็นอาชีพหลักหรืออาชีพเสริมเป็นการใช้ประโยชน์จากผ้าขาวม้าให้มากยิ่งขึ้น
2. ควรแปรรูปผ้าขาวม้าเป็นผลิตภัณฑ์อื่น ๆ อีก เช่น ผ้าที่ใช้ในบ้านประเภทห้องรับแขก ห้องครัว เป็นต้น
3. ควรเปลี่ยนกลุ่มตัวอย่างไปในจังหวัดอื่น ๆ ที่มีการทอผ้าขาวม้า เช่นในภาคอีสาน เป็นต้น

บรรณานุกรม

- กัญญา ภัทรกุลอมร, ขจีจรัส ภิรมย์ธรรมศิริ, กุลชณิษฐ์ ราชนบุญวัฒน์ และ สุธีลักษณ์ ไกรสุวรรณ.
2552. รายงานวิจัยเรื่องความพึงพอใจของนิสิตหญิง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ที่มีต่อ
กระเป๋าทำจากผ้าไหมปั่น. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. 2549. สถิติสำหรับงานวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ภาควิชาสถิติ
คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. 2543. การแต่งกายไทย :
วิวัฒนาการจากอดีตสู่ปัจจุบัน เล่ม 1. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้ง.
- ณัฐธารมณ จุฑาทภัทร. 2546. ความรู้ เจตคติและพฤติกรรมการใช้ผ้าไทยของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพ
มหานคร. คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สถาบันราชภัฏสวนดุสิต. กรุงเทพฯ.
- ดารา ทีปะปาล. 2546. พฤติกรรมผู้บริโภค. กรุงเทพฯ: รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์.
- ทะนุพงศ์ กุสุมา ณ อยุธยา. ส่งเสริมใช้ “ผ้าขาวม้า” อนุรักษ์ ฟื้นฟู วัฒนธรรมแบบไทย
กับสินค้าแบรนด์ “pakamian” แหล่งที่มา [http://www.sentangedtee.com/
news_detail.php?rich_id=280&section=2](http://www.sentangedtee.com/news_detail.php?rich_id=280&section=2), 21 กุมภาพันธ์ 2556.
- ฉัฐฤทธิ ปนารักษ์. 2555. วัฒนธรรมผ้าขาวม้า. แหล่งที่มา <http://www.ayutthaya.go.th>,
10 ธันวาคม 2555.
- นวลน้อย บุญวงษ์. 2539. หลักการออกแบบ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บัณฑิต ปิยะศิลป์. 2549. ผ้าขาวม้า อัตลักษณ์ของคนไทยที่ต่อต้านทุนนิยม. แหล่งที่มา
[http://board.trekkingthai.com/board/show.php?forum_id=7&topic_no=69445&
opic_id=69995](http://board.trekkingthai.com/board/show.php?forum_id=7&topic_no=69445&topic_id=69995), 10 ธันวาคม 2555.
- พรศรี ภิญโญพันธ์. ม.ป.ป. งานผ้าพฤษศาสตร์. ม.ป.ท., กรุงเทพฯ.
- พรสนอง วงศ์สิงห์ทอง. 2547. ประวัติศาสตร์เครื่องแต่งกาย. กรุงเทพฯ: อินฟอร์มีเดีย
อินเตอร์เนชั่นแนล.
- พวงผกา คุโรวาท. คู่มือประวัติเครื่องแต่งกาย. รวมสาส์น กรุงเทพฯ . 2535

- ราชบัณฑิตยสถาน. 2546. **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542**. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น.
- วรัปศร. **ผ้าขาวม้าไทยนิยม**. <http://www.baanlaesuan.com/trip.aspx?articleId=1342> , 22 สิงหาคม 2556.
- วิไลลักษณ์ จักรมณี. 2550. **การพัฒนากระเป๋าผ้ายีนส์ตกแต่งด้วยการสาน**. แผนงานพิเศษคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
- สมจินต์ มนูญศิลป์. 2535. **วัสดุเหลือใช้ได้ประโยชน์**. กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์.
- สาคร ชลสาคร. 2548. **วัสดุที่ใช้ผลิตและตกแต่งเสื้อผ้า**. กรุงเทพฯ: สายธาร.
- สินีนาถ เลิศไพรวิน. 2549. **การศึกษาแนวโน้มความนิยมในการเลือกใช้รูปแบบกระเป๋าหนังของสตรีนักรุกกอล์ฟไทย**. รายงานการวิจัย คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เสาวลักษณ์ คงคาอุยฉาย. 2549. **ศิลปะการตกแต่งเสื้อ**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- อรวรรณ ทองรอด. 2548. **การตกแต่งกระเป๋าด้วยผ้าเทป**. แผนงานพิเศษหลักสูตรคหกรรมศาสตรบัณฑิต (ต่อเนื่อง) คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครมวงคพระนคร, กรุงเทพมหานคร.
- อาภรณ์พันธ์ จันทร์สว่าง. **ผ้าขาวม้า**. ข่าวสดรายวัน วันที่ 16 กรกฎาคม พ.ศ. 2555 ปีที่ 22 ฉบับที่ 7900
- อารียา กองกาญจนทิพย์. 2553. **ทัศนคติที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการซื้อและการใช้ผ้าขาวม้าของผู้บริโภคในเขตอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี**. ปรินูญานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ.
- Matichon Group. **ผ้าขาวม้าร้อยสี ภูมิปัญญาที่บ้านหนองขาว**
<https://www.matichon.co.th/news.24> กรกฎาคม 2555.
- Celia Stall-Meadows.2004. **Know Your Fashion Accessories**. New York: Fairchild Publications Inc.
<http://men.mthai.com/fashion-style/5834.html>, 4 กุมภาพันธ์ 2556
<https://th-th.facebook.com/YingcharoenWF> 10 กุมภาพันธ์ 2526

http://www.la.ubu.ac.th/thai/Web_Stu/DATA/Stu1/silk_eng.html, 10 ธันวาคม 2555.

<https://www.facebook.com/media/set/?set=a.309333469124107.69970.308341672556620&type=1.23> สิงหาคม 2556

<http://www.thaitambon.com/ProvincialStarOTOP/PSO-LP14/KanchanaburiPSO1L.htm>.

10 กุมภาพันธ์ 2526

ภาคผนวก

เอกสารราชการ

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สาขาวิชาออกแบบแฟชั่นผ้าและเครื่องแต่งกาย คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์.....

ที่ สอฝ พิเศษ / ๒๕๕๖ **วันที่** ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์สถานที่เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีงานวิจัยฯ

นมัสการ ท่านเจ้าอาวาสวัดอินทาราม (หนองขาว)

ด้วยโครงการวิจัย การแปรรูปผ้าขาวม้าเป็นผลิตภัณฑ์ประเภทกระเป๋าเพื่อจำหน่ายเป็นสินค้า OTOP โดยผู้ช่วยศาสตราจารย์เสาวลักษณ์ คงคาอุยฉาย และคณะ ได้รับงบประมาณประจำปี ๒๕๕๖ มีความประสงค์ขอความอนุเคราะห์พระคุณเจ้า ขอใช้สถานที่สำหรับการอบรมเพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีจากผลงานวิจัยดังกล่าว ดังนี้

๑. วัน เวลา และสถานที่ดำเนินการ
วันเสาร์ที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๕๖ เวลา ๘.๐๐ - ๑๖.๐๐ น. (ดังตารางแนบ)
ณ วัดอินทาราม (หนองขาว) อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี
๒. สถานที่ พร้อมโต๊ะและเก้าอี้สำหรับผู้เข้าอบรมจำนวน 40 คน

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ และนมัสการมาด้วยความเคารพอย่างสูง

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เสาวลักษณ์ คงคาอุยฉาย)

หัวหน้าโครงการวิจัย

สาขาวิชาออกแบบแฟชั่นผ้าและเครื่องแต่งกาย

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มทร. พระนคร

โทร ๐๒ ๒๘๑ ๙๒๓๑-๔ ต่อ ๖๔๐๑

โทรสาร ๐๒ ๒๘๑ ๙๗๕๙

ผศ. เสาวลักษณ์ คงคาอุยฉาย ๐๘๖ ๐๘๙ ๖๑๙๘

E-Mail: soawaluck@hotmail.com

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สาขาวิชาออกแบบแฟชั่นผ้าและเครื่องแต่งกาย คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์.....

ที่ สอฝ.พิเศษ / ๒๕๕๖ ..... วันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๖ .....

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์บุคลากรเพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีงานวิจัยฯ

เรียน คุณหมากบ บุญเฉลย

ด้วยโครงการวิจัย การแปรรูปผ้าขาวม้าเป็นผลิตภัณฑ์ประเภทกระเป๋าเพื่อจำหน่ายเป็นสินค้า OTOP โดยผู้ช่วยศาสตราจารย์เสาวลักษณ์ คงคาอุยฉาย และคณะ ได้รับงบประมาณประจำปี ๒๕๕๖ มีความประสงค์ขอความอนุเคราะห์การประสานงานบุคลากรในชุมชน และผู้ที่สนใจ เข้าร่วมอบรมเพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีจากผลงานวิจัยดังกล่าว ดังนี้

๑. วัน เวลา และสถานที่ดำเนินการ
วันเสาร์ที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๕๖ เวลา ๘.๐๐-๑๖.๐๐ น.
๒. บุคลากรเข้าร่วมโครงการจำนวน ๔๐ คน
๓. จัดหาคนรับจ้างจัดเลี้ยงอาหารกลางวัน ๑ มื้อ และอาหารว่าง ๒ มื้อ รวม ๓ มื้อ

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เสาวลักษณ์ คงคาอุยฉาย)

หัวหน้าโครงการวิจัย

สาขาวิชาออกแบบแฟชั่นผ้าและเครื่องแต่งกาย
คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มทร. พระนคร

โทร ๐๒ ๒๘๑ ๙๒๓๑-๔ ต่อ ๖๔๐๑

โทรสาร ๐๒ ๒๘๑ ๙๗๕๙

ผศ. เสาวลักษณ์ คงคาอุยฉาย ๐๘๖ ๐๘๙ ๖๑๙๘

E-Mail: soawaluck@hotmail.com

โครงการถ่ายทอดเทคโนโลยีงานวิจัยการแปรรูปผ้าขาวม้าเป็นผลิตภัณฑ์ประเภทกระเป๋าเพื่อจำหน่ายเป็นสินค้า OTOP

ณ วัดอินทาราม (หนองขาว) ตำบลหนองขาว อำเภอมะขาม จังหวัดกาญจนบุรี

วันเสาร์ที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๕๖

วันเวลา	๘.๐๐-๙.๐๐ น.	๙.๐๐-๑๒.๐๐	๑๒.๐๐-๑๓.๐๐ น.	๑๓.๐๐-๑๖.๐๐ น.
๒๗ กรกฎาคม ๒๕๕๖	ลงทะเบียน	ปฏิบัติการออกแบบและตัดเย็บกระเป๋า ผ้าขาวม้า วิทยากร ผศ. เสาวลักษณ์ คงคาอุยฉาย อ. กฤตพร ชูเส็ง อ. สุวดี ประดับ อ. เกศทิพย์ กรี่เงิน	พักรับประทาน อาหารกลางวัน	ปฏิบัติการออกแบบและตัดเย็บกระเป๋า ผ้าขาวม้า(ต่อ) วิทยากร ผศ. เสาวลักษณ์ คงคาอุยฉาย อ. กฤตพร ชูเส็ง อ. สุวดี ประดับ อ. เกศทิพย์ กรี่เงิน

หมายเหตุ พักรับประทานอาหารว่าง เวลา ๑๐.๑๕-๑๐.๓๐ น. และ ๑๔.๑๕-๑๔.๓๐ น.

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สาขาวิชาออกแบบแฟชั่นผ้าและเครื่องแต่งกาย คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์.....

ที่ สอพ พิเศษ./๒๕๕๖.....วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๖.....

เรื่อง ขอบขออนุญาต.....

นมัสการ ท่านเจ้าอาวาสวัดอินทาราม (หนองขาว)

ตามหนังสือสาขาวิชาออกแบบแฟชั่นผ้าและเครื่องแต่งกาย ที่ สอพ พิเศษ/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๖ เรื่อง ขอบขออนุญาตสถานที่เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีงานวิจัยฯ ดังความละเอียดแจ้งแล้ว บัดนี้ การดำเนินงานดังกล่าวได้สำเร็จลุล่วงแล้วด้วยความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี หัวหน้าโครงการวิจัยฯ และทีมงานขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูง

นมัสการมาด้วยความเคารพอย่างสูง

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เสาวลักษณ์ คงคาอุยฉาย)

หัวหน้าโครงการวิจัยฯ

สาขาวิชาออกแบบแฟชั่นผ้าและเครื่องแต่งกาย

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มทร.พระนคร

โทร ๐๒ ๒๘๑ ๙๒๓๑-๔ ต่อ ๖๔๐๑

โทรสาร ๐๒ ๒๘๑ ๙๗๕๙

ผศ. เสาวลักษณ์ คงคาอุยฉาย ๐๘๖ ๐๘๙ ๖๑๙๘

E-Mail: soawaluck@hotmail.com

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สาขาวิชาออกแบบแฟชั่นผ้าและเครื่องแต่งกาย คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์.....

ที่ สอพ พิเศษ./๒๕๕๖.....วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๖.....

เรื่อง ขอขอบคุณ.....

เรียน คุณหมากบ บุญเฉลย

ตามหนังสือสาขาวิชาออกแบบแฟชั่นผ้าและเครื่องแต่งกาย ที่ สอพ พิเศษ/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๖ เรื่อง ขอความอนุเคราะห์บุคลากรเพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีงานวิจัยฯ ดังความละเอียดแจ้งแล้ว บัดนี้ การดำเนินงานดังกล่าวได้สำเร็จลุล่วงแล้วด้วยความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี หัวหน้าโครงการวิจัยฯ และทีมงานขอขอบคุณท่านเป็นอย่างสูง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เสาวลักษณ์ คงคาฉุยฉาย)

หัวหน้าโครงการวิจัยฯ

สาขาวิชาออกแบบแฟชั่นผ้าและเครื่องแต่งกาย

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มทร.พระนคร

โทร ๐๒ ๒๘๑ ๙๒๓๑-๔ ต่อ ๖๔๐๑

โทรสาร ๐๒ ๒๘๑ ๙๗๕๙

ผศ. เสาวลักษณ์ คงคาฉุยฉาย ๐๘๖ ๐๘๙ ๖๑๙๘

E-Mail: soawaluck@hotmail.com

ที่ ศธ ๐๕๘๑.๐๓/๑๓๕๐

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
๑๖๘ ถ.ศรีอยุธยา เขตดุสิต กรุงเทพฯ
๑๐๓๐๐

๑๙ กรกฎาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอเชิญเป็นวิทยากร

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์เสาวลักษณ์ คงคาอุยฉาย

สิ่งที่แนบมาด้วย ๑. ตารางถ่ายทอดเทคโนโลยี โครงการวิจัยการแปรรูปผ้าขาวม้าเป็นผลิตภัณฑ์
ประเภทกระเป๋าเพื่อจำหน่ายเป็นสินค้า OTOP
๒. แบบตอบรับการเป็นวิทยากร

ด้วยผู้ช่วยศาสตราจารย์เสาวลักษณ์ คงคาอุยฉาย และคณะวิจัยโครงการวิจัยการแปรรูป
ผ้าขาวม้าเป็นผลิตภัณฑ์ประเภทกระเป๋าเพื่อจำหน่ายเป็นสินค้า OTOP คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร โดยมีวัตถุประสงค์ฝึกอบรมเพื่อถ่ายทอดความรู้จากงานวิจัยสู่ชุมชน
บ้านหนองขาว อำเภอกำแพง จังหวัดกาญจนบุรี ในวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๕๖ เวลา ๙.๐๐ - ๑๖.๐๐ น.

ในการนี้คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ได้
พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญและคุณสมบัติเหมาะสม จึงขอเชิญท่านเป็นวิทยากรในวัน
เวลาและสถานที่ดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชญาภัทร์ กี่อารีโย)

คณบดีคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์

โทร. ๐ ๒๒๘๑ ๙๗๕๖ ต่อ ๒๒๒๒

โทรสาร ๐ ๒๒๘๑ ๙๗๕๙

แบบตอบรับการเป็นวิทยากร

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

โครงการวิจัยการแปรรูปผ้าขาวม้าเป็นผลิตภัณฑ์ประเภทกระเป๋าเพื่อจำหน่ายเป็นสินค้า OTOP

ตามที่คุณช่วยศาสตราจารย์เสาวลักษณ์ คงคาอุยฉาย ได้รับเชิญเป็นวิทยากรใน
โครงการวิจัยการแปรรูปผ้าขาวม้าเป็นผลิตภัณฑ์ประเภทกระเป๋าเพื่อจำหน่ายเป็นสินค้า OTOP ในวันที่
๒๗ กรกฎาคม ๒๕๕๖ เวลา ๙.๐๐-๑๖.๐๐ น. ณ ชุมชนบ้านหนองขาว อำเภอมำม่ง จังหวัด
กาญจนบุรี นั้น ข้าพเจ้า

- สามารถเป็นวิทยากรในวันเวลาดังกล่าวได้
- ไม่สามารถเป็นวิทยากรในวันเวลาดังกล่าวได้

ลงชื่อ.....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เสาวลักษณ์ คงคาอุยฉาย)

ที่ ศธ ๐๕๘๑.๐๓/๑๓๕๐

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
๑๖๘ ถ.ศรีอยุธยา เขตดุสิต กรุงเทพฯ
๑๐๓๐๐

๑๙ กรกฎาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอเชิญเป็นวิทยากร

เรียน อาจารย์กฤตพร ชูเส็ง

สิ่งที่แนบมาด้วย ๑. ตารางถ่ายทอดเทคโนโลยี โครงการวิจัยการแปรรูปผ้าขาม้าเป็นผลิตภัณฑ์ประเภทกระเป๋าเพื่อจำหน่ายเป็นสินค้า OTOP
๒. แบบตอบรับการเป็นวิทยากร

ด้วยผู้ช่วยศาสตราจารย์เสาวลักษณ์ คงคาอุยฉาย และคณะวิจัยโครงการวิจัยการแปรรูปผ้าขาม้าเป็นผลิตภัณฑ์ประเภทกระเป๋าเพื่อจำหน่ายเป็นสินค้า OTOP คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร โดยมีวัตถุประสงค์ฝึกอบรมเพื่อถ่ายทอดความรู้จากงานวิจัยสู่ชุมชนบ้านหนองขาว อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี ในวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๕๖ เวลา ๙.๐๐ - ๑๖.๐๐ น.

ในการนี้คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญและคุณสมบัติเหมาะสม จึงขอเชิญท่านเป็นวิทยากรในวันเวลาและสถานที่ดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชญาภัทร์ กี่อารีโย)

คณบดีคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์

โทร. ๐ ๒๒๘๑ ๙๗๕๖ ต่อ ๒๒๒๒

โทรสาร ๐ ๒๒๘๑ ๙๗๕๙

แบบตอบรับการเป็นวิทยากร

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

โครงการวิจัยการแปรรูปผ้าขาวม้าเป็นผลิตภัณฑ์ประเภทกระเป๋าเพื่อจำหน่ายเป็นสินค้า OTOP

ตามที่อาจารย์กฤตพร ชูเส้ง ได้รับเชิญเป็นวิทยากรในโครงการวิจัยการแปรรูปผ้าขาวม้าเป็นผลิตภัณฑ์ประเภทกระเป๋าเพื่อจำหน่ายเป็นสินค้า OTOP ในวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๕๖ เวลา ๙.๐๐-๑๖.๐๐ น. ณ ชุมชนบ้านหนองขาว อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี นั้น ข้าพเจ้า

- สามารถเป็นวิทยากรในวันเวลาดังกล่าวได้
- ไม่สามารถเป็นวิทยากรในวันเวลาดังกล่าวได้

ลงชื่อ.....

(อาจารย์กฤตพร ชูเส้ง)

ที่ ศธ ๐๕๘๑.๐๓/๑๓๕๐

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
๑๖๘ ถ.ศรีอยุธยา เขตดุสิต กรุงเทพฯ
๑๐๓๐๐

๑๙ กรกฎาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอเชิญเป็นวิทยากร

เรียน อาจารย์สุวดี ประดับ

สิ่งที่แนบมาด้วย ๑. ตารางถ่ายทอดเทคโนโลยี โครงการวิจัยการแปรรูปผ้าขาวม้าเป็นผลิตภัณฑ์ประเภทกระเป๋าเพื่อจำหน่ายเป็นสินค้า OTOP
๒. แบบตอบรับการเป็นวิทยากร

ด้วยผู้ช่วยศาสตราจารย์เสาวลักษณ์ คงคาอุยฉาย และคณะวิจัยโครงการวิจัยการแปรรูปผ้าขาวม้าเป็นผลิตภัณฑ์ประเภทกระเป๋าเพื่อจำหน่ายเป็นสินค้า OTOP คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร โดยมีวัตถุประสงค์ฝึกอบรมเพื่อถ่ายทอดความรู้จากงานวิจัยสู่ชุมชน บ้านหนองขาว อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี ในวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๕๖ เวลา ๙.๐๐ - ๑๖.๐๐ น.

ในการนี้คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญและคุณสมบัติเหมาะสม จึงขอเชิญท่านเป็นวิทยากรในวันเวลาและสถานที่ดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชญาภัทร์ กี่อารีโย)

คณบดีคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์

โทร. ๐ ๒๒๘๑ ๙๗๕๖ ต่อ ๒๒๒๒

โทรสาร ๐ ๒๒๘๑ ๙๗๕๙

แบบตอบรับการเป็นวิทยากร

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

โครงการวิจัยการแปรรูปผ้าขาวม้าเป็นผลิตภัณฑ์ประเภทกระเป๋าเพื่อจำหน่ายเป็นสินค้า OTOP

ตามที่อาจารย์สุวดี ประดับ ได้รับเชิญเป็นวิทยากรในโครงการวิจัยการแปรรูปผ้าขาวม้าเป็นผลิตภัณฑ์ประเภทกระเป๋าเพื่อจำหน่ายเป็นสินค้า OTOP ในวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๕๖ เวลา ๙.๐๐-๑๖.๐๐ น. ณ ชุมชนบ้านหนองขาว อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี นั้น ข้าพเจ้า

- สามารถเป็นวิทยากรในวันเวลาดังกล่าวได้
- ไม่สามารถเป็นวิทยากรในวันเวลาดังกล่าวได้

ลงชื่อ.....

(อาจารย์สุวดี ประดับ)

ที่ ศธ ๐๕๘๑.๐๓/๑๓๕๐

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
๑๖๘ ถ.ศรีอยุธยา เขตดุสิต กรุงเทพฯ
๑๐๓๐๐

๑๙ กรกฎาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอเชิญเป็นวิทยากร

เรียน อาจารย์เกษทิพย์ กรี่เงิน

สิ่งที่แนบมาด้วย ๑. ตารางถ่ายถอดเทคโนโลยี โครงการวิจัยการแปรรูปผ้าขาม้าเป็นผลิตภัณฑ์ประเภทกระเป๋าเพื่อจำหน่ายเป็นสินค้า OTOP
๒. แบบตอบรับการเป็นวิทยากร

ด้วยผู้ช่วยศาสตราจารย์เสาวลักษณ์ คงคาอุยฉาย และคณะวิจัยโครงการวิจัยการแปรรูปผ้าขาม้าเป็นผลิตภัณฑ์ประเภทกระเป๋าเพื่อจำหน่ายเป็นสินค้า OTOP คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร โดยมีวัตถุประสงค์ฝึกอบรมเพื่อถ่ายทอดความรู้จากงานวิจัยสู่ชุมชนบ้านหนองขาว อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี ในวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๕๖ เวลา ๙.๐๐ - ๑๖.๐๐ น.

ในการนี้คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญและคุณสมบัติเหมาะสม จึงขอเชิญท่านเป็นวิทยากรในวันเวลาและสถานที่ดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชญาภัทร์ กี่อารีโย)

คณบดีคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์

โทร. ๐ ๒๒๘๑ ๙๗๕๖ ต่อ ๒๒๒๒

โทรสาร ๐ ๒๒๘๑ ๙๗๕๙

แบบตอบรับการเป็นวิทยากร

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

โครงการวิจัยการแปรรูปผ้าขาวม้าเป็นผลิตภัณฑ์ประเภทกระเป๋าเพื่อจำหน่ายเป็นสินค้า OTOP

ตามที่อาจารย์เกศทิพย์ กรี่เงิน ได้รับเชิญเป็นวิทยากรในโครงการวิจัยการแปรรูป
ผ้าขาวม้าเป็นผลิตภัณฑ์ประเภทกระเป๋าเพื่อจำหน่ายเป็นสินค้า OTOP ในวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๕๖
เวลา ๙.๐๐-๑๖.๐๐ น. ณ ชุมชนบ้านหนองขาว อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี นั้น ข้าพเจ้า

- สามารถเป็นวิทยากรในวันเวลาดังกล่าวได้
- ไม่สามารถเป็นวิทยากรในวันเวลาดังกล่าวได้

ลงชื่อ.....

(อาจารย์เกศทิพย์ กรี่เงิน)

แบบประเมิน

รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
1. ด้านการดำเนินงานจัดอบรม					
1.1 สถานที่ในการจัดอบรม					
1.2 อาหารกลางวันและอาหารว่าง					
1.3 เอกสารประกอบการอบรม					
1.4 ระยะเวลาการจัดอบรม					
1.5 วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการอบรม					
1.6 ความพึงพอใจโดยรวมในการอบรม					
2. ด้านวิทยากร					
2.1 ความรู้และความเชี่ยวชาญของวิทยากร					
2.2 ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ของวิทยากร					
2.3 การตอบข้อซักถามและการให้คำปรึกษาแนะนำของวิทยากร					
2.4 ทักษะความชำนาญในการทำผลิตภัณฑ์ของวิทยากร					
2.5 จำนวนวิทยากร					
2.6 การจัดกิจกรรมการอบรมได้เหมาะสม					
3. ด้านความคิดเห็นในภาพรวม					
3.1 สอดคล้องกับความต้องการของผู้เข้าอบรม					
3.2 สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน					
3.3 สิ่งอำนวยความสะดวกในการอบรม					
3.4 ความน่าสนใจของผลิตภัณฑ์ที่อบรม					
3.5 ผู้เข้าอบรมได้รับความรู้เพิ่มมากขึ้นจากเดิม					
3.6 ผู้เข้าอบรมนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการประกอบอาชีพได้					

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณที่กรุณาให้ความร่วมมือ

คณะผู้วิจัย

ภาพกิจกรรมการฝึกอบรม

ภาพการติดต่อประสานงานกับผู้นำชุมชน

ภาพการติดต่อสถานที่ฝึกอบรม

ภาพการจัดเตรียมสถานที่ฝึกอบรม

ภาพผลิตภัณฑ์ตัวอย่าง

ภาพการลงทะเบียน

ภาพการฝึกอบรม

ภาพการมอบของที่ระลึกให้กับประธานชุมชน

ภาพผลงานสำเร็จ

ประวัตินักวิจัย

หัวหน้าโครงการวิจัย

ชื่อ – นามสกุล นางสาวลักษณ์ คงคาอุยฉาย

ตำแหน่งทางวิชาการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์

ประวัติการศึกษา

- 2544 ปริญญาโท ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (คหกรรมศาสตร์เพื่อพัฒนาชุมชน)
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- 2541 Certificate in Computer Education form Rajamangala Institute of
Technology
- 2536 Statement of Achievement in Computing Applications (Fashion)
From Department of Employment and Technical and Further
Education of South Australia
- 2526 ปริญญาตรี คหกรรมศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยม)
สาขาหกรรมศาสตร์ศึกษา-ผ้าและเครื่องแต่งกาย สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

สังกัดหน่วยงาน

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
168 ถนนศรีอยุธยา แขวงวรขิงพยาบาล เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300
โทรศัพท์ 0-2281-9231-4, 0-2281-0545 ต่อ 5301
โทรสาร 0-2282-4490
e-mail soawaluck@hotmail.com

ประวัติการทำงาน

- 2535- ปัจจุบัน อาจารย์ประจำสาขาวิชาออกแบบแฟชั่นผ้าและเครื่องแต่งกาย
คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
- 2530-2535 ประกอบธุรกิจด้านการตัดเย็บเสื้อผ้า รัฐเท็กซัส ประเทศสหรัฐอเมริกา
- 2526-2530 อาจารย์ประจำสาขาวิชาผ้าและเครื่องแต่งกาย
วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา วิทยาเขตโชติเวช

ผลงานทางวิชาการ

- วิทยากรฝึกอบรมด้านงานผ้าและงานประดิษฐ์ ให้กับหน่วยงานของรัฐ บริษัทและชุมชน
- หนังสือศิลปะงานต่อผ้าสมัยใหม่
- หนังสือการตัดเย็บเครื่องใช้ในบ้าน
- หนังสือศิลปะการต่อผ้า
- หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐาน การงานอาชีพและเทคโนโลยี ระดับมัธยมศึกษา
- หนังสือศิลปะการมัดเชือกแบบมาคราเม่
- หนังสือศิลปะการตกแต่งเสื้อผ้า
- หนังสือหมอนสวยจากเศษผ้า

ผลงานวิจัย

- โครงการวิจัยเรื่อง การพัฒนาผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือย้อมสีธรรมชาติ
- โครงการวิจัยเรื่อง การพัฒนาผลิตภัณฑ์กระดาษจากแกนสับประรด
- โครงการวิจัยเรื่อง การพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์เครื่องใช้จากผ้า
สู่ชุมชนใน เขตจังหวัดลพบุรี
- โครงการวิจัยเรื่อง การพัฒนากระดาษจากใบอ้อยด้วยมือแบบไทยเพื่องานหัตถกรรม
และบรรจุภัณฑ์
- โครงการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
- โครงการวิจัยเรื่อง การศึกษารูปแบบการใช้ชีวิตของนักศึกษา คณะ เทคโนโลยีคหกรรม
ศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
- โครงการวิจัยเรื่อง การศึกษาการใช้ประโยชน์เศษเส้นด้ายไหมเหลือทิ้ง เพื่อใช้ทำ
เครื่องประดับสตรี

ผู้ร่วมวิจัย

ชื่อ นามสกุล	นางสาวกฤตพร ชูแสง
ตำแหน่งทางวิชาการ	อาจารย์
การศึกษา	
2545	ปริญญาโท คหกรรมศาสตรมหาบัณฑิต(คหกรรมศาสตร์) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
2529	ปริญญาตรี คหกรรมศาสตรบัณฑิต(เกียรตินิยม) สาขาคหกรรมศาสตร์ศึกษา-ผ้าและเครื่องแต่งกาย สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
การฝึกอบรม	
2553	หลักสูตรพัฒนาบุคลากรสายผู้สอน: อบรมด้านสิ่งทอและแฟชั่น ณ Nanning College for Vocational Technology สาธารณรัฐประชาชนจีน
สังกัดหน่วยงาน	คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร 168 ถนนศรีอยุธยา แขวงวชิระพยาบาล เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300 โทรศัพท์ 0 2281 9756-8 ต่อ 2301 โทรสาร 0 2281 9759 e-mail : mas_ku59@hotmail.com
ประวัติการทำงาน	
2549-2554	หัวหน้าสาขาวิชาออกแบบแฟชั่นผ้าและเครื่องแต่งกาย คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
2532-2549	อาจารย์ประจำสาขาวิชาผ้าและเครื่องแต่งกาย วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา วิทยาเขตโชติเวช
ผลงานทางวิชาการ	
	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้ร่วมเขียนหนังสือ การเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการพัฒนาเส้นใยกล้วย - คณะกรรมการเขียนร่างมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน กระทรวงอุตสาหกรรม

- คณะกรรมการเขียนหนังสือเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ระดับมัธยมชั้นปีที่ 2 และปีที่ 5 หลักสูตรศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544

ผลงานวิจัย

- โครงการวิจัยเรื่อง โครงการวิจัยการพัฒนาป่านศรนารายณ์ม้าย้อมสำหรับ กลุ่มสหกรณ์การเกษตร หุบกะพง งบประมาณแผ่นดิน พ.ศ. 2551-2552
- โครงการวิจัยเรื่อง โครงการวิจัยการพัฒนาและถ่ายทอด เทคโนโลยีผลิตภัณฑ์ จาก สิ่งประดิษฐ์เครื่องแยกเส้นใยละเอียดจากเส้นใย กัญชู่ชุมชน ในเขตจังหวัดนครสวรรค์ งบประมาณแผ่นดิน พ.ศ.2551-2
- โครงการวิจัยเรื่อง โครงการออกแบบลวดลายบัวบนผืนผ้าเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์สิ่งทอ งบประมาณแผ่นดิน พ.ศ.2552
- โครงการวิจัยเรื่อง การพัฒนาผลิตภัณฑ์เส้นใยกล้วยในเชิงอุตสาหกรรม งบประมาณแผ่นดิน พ.ศ.2550
- โครงการวิจัยเรื่อง โครงการวิจัยพัฒนาและเผยแพร่ผลิตภัณฑ์ เครื่องตกแต่งบ้านจาก กระดาษสาโดยใช้เทคนิคการสร้างลวดลาย งบประมาณแผ่นดิน พ.ศ.2548
- โครงการวิจัยเรื่อง โครงการพัฒนาผ้าบาติกเพื่อผลิตภัณฑ์หมอนอิง งบประมาณแผ่นดิน พ.ศ. 2547
- โครงการวิจัยเรื่องโครงการพัฒนาเทคนิคการสร้างลวดลายผ้า ด้วยวิธี ม้าย้อม งบประมาณแผ่นดิน พ.ศ.2546
- โครงการวิจัยเรื่องสิ่งประดิษฐ์เครื่องแยกความละเอียดเส้นใยกล้วยงบประมาณแผ่นดิน พ.ศ. 2545
- โครงการวิจัยเรื่อง การศึกษาการใช้ประโยชน์เศษเส้นด้ายไหมเหลือทิ้ง เพื่อใช้ทำ เครื่องประดับสตรี

ชื่อ – นามสกุล นางสาวสุวดี ประดับ

ตำแหน่งทางวิชาการ อาจารย์

ประวัติการศึกษา

2548 กศ.ม (ศิลปศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2538 ศษ.บ. (ศิลปหัตถกรรม) คณะศิลปกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

สังกัดหน่วยงาน

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

168 ถนนศรีอยุธยา แขวงวชิรพยาบาล เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300

โทรศัพท์ 0-2281-9231-4, 0-2281-0545 ต่อ 5301

โทรสาร 0-2282-4490

e-mail riya_yari@hotmail.com

ประวัติการทำงาน

2548- ปัจจุบัน อาจารย์ประจำสาขาวิชาออกแบบแฟชั่นผ้าและเครื่องแต่งกาย

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

2538-2548 อาจารย์ประจำสาขาวิชาผ้าและเครื่องแต่งกาย สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

วิทยาเขตโชติเวช

ผลงานทางวิชาการ

- คณะกรรมการอ่านประเมินหนังสือเรียน สาระการเรียนรู้พื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1-6 หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 กระทรวงศึกษาธิการ
- คณะกรรมการเขียนหนังสือเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 5 หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544

ผลงานวิจัย

- โครงการพัฒนาเทคนิคการสร้างลวดลายผ้าด้วยวิธีมัดย้อม
- โครงการพัฒนาผ้าบาติกเพื่อผลิตภัณฑ์หมอนอิง

- โครงการวิจัยพัฒนาและเผยแพร่ผลิตภัณฑ์เครื่องตกแต่งบ้านจากกระดาษสาโดยใช้เทคนิคการสร้างลวดลาย
- โครงการวิจัยการพัฒนาป่านศรนารายณ์มัดย้อมสำหรับกลุ่มสหกรณ์การเกษตร หุบกะพง
- โครงการออกแบบลวดลายบัวบนผืนผ้าเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์สิ่งทอ
- โครงการวิจัยเรื่อง การศึกษาการใช้ประโยชน์เศษเส้นด้ายไหมเหลือทิ้ง เพื่อใช้ทำเครื่องประดับสตรี

ชื่อ - นามสกุล นางสาวมานิตย์ แก้ววงศ์ศิริ

ตำแหน่งทางวิชาการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์

ประวัติการศึกษา

2545 บธ.ม. (บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยรามคำแหง

2537 คศ.บ. (ครุศาสตร์บัณฑิต) วิทยาลัยครูสวนดุสิต

สังกัดหน่วยงาน

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

168 ถนนศรีอยุธยา แขวงวชิรพยาบาล เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300

โทรศัพท์ 0-2281-9231-4 ต่อ 1209

โทรสาร 0-2282-4490

e-mail nidja_2012@live.com

ประวัติการทำงาน

2548- ปัจจุบัน อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารธุรกิจคหกรรมศาสตร์

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

2536 -2548 อาจารย์ประจำแผนกอุตสาหกรรมศิลป์ประดิษฐ์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
วิทยาเขตโชติเวช

ผลงานทางวิชาการ

- เอกสารประกอบการสอนวิชา หลักการตลาด
- งานเรียบเรียงเรื่อง การจัดแสดงสินค้า

ผลงานวิจัย

- โครงการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์กล้วยไม้เชิงอนุรักษ์และเรือโบราณจากกระดาษสา
- โครงการวิจัยการศึกษาแบบการใช้ชีวิตของนักศึกษา คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
- การวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์อุปโภค-บริโภคจากวัสดุเหลือใช้ที่ได้จากการผลิตของโรงงานอุตสาหกรรมขนาดเล็กถึงขนาดกลาง